

ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
เล่นิทานประกอบหุ่น

ปริญญานิพนธ์
ของ
ณัฐวดี ศีลาภรณ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มกราคม 2556

ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
เล่นิทานประกอบหุ่น

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต
มกราคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
เล่นิทานประกอบหุ่น

บทคัดย่อ
ของ
ณัฐวดี ศีลาภรณ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต
มกราคม 2556

ณัฐวดี ศิลาภรณ์. (2556). ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย และเปรียบเทียบความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสวัสดีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพฯ จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการจับสลากมา 1 ห้องเรียน จาก 2 ห้องเรียน และสุ่มนักเรียนโดยวิธีการจับสลากมาจำนวน 20 คน เพื่อนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง จัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น การทดลองในครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วันๆ ละ 30 – 45 นาที รวม 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น และแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูด ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .875 ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One – Group Pretest – Posttest design และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ t- test แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

หลังการทดลอง ระดับความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่นโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่นมีค่าสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่า แผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น สามารถพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางการพูดสูงขึ้นอย่างชัดเจน

SPEEKING ABILITY OF EARLY CHILDHOOD CHILDREN
USING FABLE STORY TELLING WITH PUPPETS

Present in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Education Degree in Early Childhood
at Srinakharinwirot University
January 2013

Nattwadee Silakorn. (2013). *Speaking Ability of Early Childhood Children Using Fable Story Telling with Puppets*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Sirima Pinyoanuntapong, Assoc. Prof.Dr.Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this research were to investigate and compare the speaking ability of preschool children before and after

Samples used in the study were preschool boys and girls , with 4 - 5 years of age, of kindergarten 1 at Sawaddeewittaya School under the jurisdiction of Watthana District Office, Bangkok Metropolitan Administration, in second semester of 2011 academic year. One class was drawn, and then 20 children were selected by simple random sampling. The experiment was carried from 2 classes out within the period of 8 weeks - 3 days per week and 30 – 45 minutes per day.

The instruments used in study were the Lesson plans of fable story telling with puppets and the test of speech development. The reliabilities of the whole test paper was .875. The research followed one group pretest – posttest design. The data were analyzed by using dependent samples t - test.

The results of study revealed that :

The speech ability of preschool children after the use of fable story telling with puppets was at the high level both in general and individual areas. When comparing speech before the experiment, it was found that the speaking ability after the experiment was higher with statistical significance at the level of.01. This showed that the use of fable story telling with puppets could make the verbal development of preschool children higher.

ปริญญาบัตร
เรื่อง
ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
เล่นิทานประกอบหุ่น
ของ
ณัฐวดี ศิลากรณ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)
วันที่ เดือน มกราคม พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน เอาใจใส่ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์เรียบร้อย และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ต่างๆ ด้วยความรักและความเมตตา และช่วยเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล กองศิลป์ อาจารย์ ดร.มิ่ง เทพครเมือง อาจารย์เยาวนุช ทานาม อาจารย์สมศรี ปาณะโตชะ อาจารย์กมลาลำพูน และ อาจารย์กณิการ์ พงศ์พันธ์ุสฎาพร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ขอขอบคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนสวัสดิศึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ และประสบการณ์ที่ดี รวมทั้งนักเรียนชั้นอนุบาล 1/2 ทุกๆ คน ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาค้นคว้าและทดลองในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อผดุงศักดิ์ คุณย่าอาภรณ์ ศิลาภรณ์ คุณน้าสุภาพร ธนะชานันท์ ญาติพี่น้องทุกคนของผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์รพินทร คงสมบูรณ์ อีกทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ นิสิตปริญญาโท และเอกสาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ที่ให้ชีวิต ให้การอบรมเลี้ยงดู ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ณัฐวดี ศิลาภรณ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมุติฐานในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางภาษา	7
ความหมายของภาษา	7
ความสำคัญของภาษา	9
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา	9
แนวทางในการส่งเสริมภาษาของเด็กปฐมวัย	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย	14
งานวิจัยต่างประเทศ	14
งานวิจัยในประเทศ	15
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูด	15
ความหมายของพัฒนาการ	15
พัฒนาการทางการพูด	16
ความสำคัญของพัฒนาการทางการพูด	17
ทฤษฎีพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย	18
พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย	19
กิจกรรมที่ส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัย	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานและการเล่านิทาน	25
ความหมายของนิทาน	25
ประเภทของนิทาน	26
จุดประสงค์ของการเล่านิทาน	28
คุณค่าของนิทานต่อการเรียนรู้ของเด็ก	31
หลักในการเลือกนิทาน	32
เทคนิคการเล่านิทานสำหรับเด็ก	34
รูปแบบการเล่านิทาน	36
องค์ประกอบของการเล่านิทาน	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานและการเล่านิทาน	41
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หุ่นมือ	42
ความหมายของหุ่น	42
ความสำคัญของหุ่น	42
ประเภทของหุ่น	43
การสร้างหุ่น	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หุ่นมือ	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความสามารถทางการพูด	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
วิธีดำเนินการทดลอง	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือและข้อมูล	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	57
ความมุ่งหมายของการวิจัย	57
สมมุติฐานในการวิจัย	57
ขอบเขตของการวิจัย	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
วิธีดำเนินการทดลอง	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
สรุปผลการวิจัย	58
อภิปรายผล	59
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	62
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	62
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	62
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	73
ภาคผนวก ก	74
ภาคผนวก ข	84
ภาคผนวก ค	90
ภาคผนวก ง	93
ภาคผนวก จ	97
ประวัติย่อผู้วิจัย	99

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 พัฒนาการทางภาษาและการพูดในด้านความเข้าใจและการใช้ภาษา	20
2 แบบแผนการทดลองแบบ One - Group Pre-test Post-test Design	50
3 กำหนดการทดลอง	51
4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางการพูด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เล่นิทานประกอบหุ่น	55
5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการพูดก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เล่นิทานประกอบหุ่น	56
6 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ	94

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
------------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพูดเป็นรูปแบบหนึ่งของภาษา ที่มนุษย์ใช้เพื่อสื่อความหมาย แสดงความคิด ความรู้สึก ทัศนคติ ความสามารถทางสติปัญญา และการปรับตัวเข้ากับสังคม การพูดจึงเป็นวิธีสื่อความหมายที่มนุษย์ใช้มากที่สุด และเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ในการสื่อความหมายอีกด้วย ภาษาพูดเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอ่านและภาษาเขียน และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในสาขาวิชาต่างๆ (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2543: 35) ดังนั้นการพูดจึงเป็นความสามารถทางภาษาที่สำคัญ ที่ควรส่งเสริมให้แก่เด็กปฐมวัย เด็กที่พูดได้เร็วจะได้รับประโยชน์ด้านการสื่อสารมากกว่าเด็กที่พูดช้า การพูดเป็นเครื่องมือช่วยในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่นๆ ความสามารถด้านการพูดในเด็กก่อนวัยเรียน จึงเป็นเสมือนกุญแจเปิดทางไปสู่ความเจริญงอกงามทางสติปัญญา การพัฒนาชีวิตทางสังคม และการช่วยเหลือตนเอง การที่ครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับลำดับขั้นของความสามารถทางภาษา จะช่วยให้ครูสามารถส่งเสริมทักษะทางภาษา ให้แก่เด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องเป็นไปในลักษณะของการบูรณาการเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านการฟังและการพูด การเรียนรู้ที่เหมาะสม คือ ให้ผู้เรียนได้เรียนและปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ประพฤติปฏิบัติ ลงมือกระทำจริง การจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องให้นักเรียนมีโอกาสรับรู้ โดยผ่านการรับรู้หลายๆ ทาง อาทิ การฟัง การพูด การถาม การสัมผัส และการทดลอง การจัดกิจกรรมต้องท้าทาย ชวนคิด มีความยากง่ายพอเหมาะกับวัย และความสามารถของนักเรียน (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 196)

การเล่านิทานเป็นวิธีที่ง่าย และนิยมกันแพร่หลาย ในการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะทางภาษา มาลคินา (Malkina. 1995: 38) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพต่อผู้เริ่มเรียนภาษาเพราะสามารถแสดงถึงอารมณ์ต่างๆ การรับรู้ และความต้องการได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็ก เพราะการเล่านิทาน สามารถกระตุ้นความสนใจของเด็ก เพราะเรื่องที่น่าสนใจ เด็กสามารถรับรู้อารมณ์ และเรียนรู้วัฒนธรรมจากเรื่องที่ฟังได้ การเล่านิทานจึงเป็นกิจกรรมหนึ่ง ที่ครูสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาของนักเรียน เมื่อนักเรียนได้ฟังครูเล่านิทาน จะจดจำความต่อเนื่องของเรื่องราว ตลอดจนได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความสามารถทางการพูดเพิ่มขึ้นด้วย เช่น ในงานวิจัยของ นภาพรณ อันทะผลา (2547) ที่ศึกษาผลของกิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อทักษะการพูดของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลราชินีบุล เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน มีทักษะทางการพูดมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการเปิดโอกาสให้เด็กได้จินตนาการโดย

ใช้นิทานเป็นสื่อ ยังเป็นการกระตุ้นให้เด็กรู้จักคิด และพูดออกมาด้วยดังที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521: 81) กล่าวไว้ว่า การจัดประสบการณ์เล่าเรื่องมีความสำคัญ เพราะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา รวมทั้ง การคิดและจินตนาการของเด็กด้วย

สำหรับกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น มีหลากหลายกิจกรรม เช่น การเล่านิทาน การเล่นเกมบทบาทสมมุติ การสนทนา การอภิปราย การร้องเพลง การพูดคำคล้องจอง การใช้ปริศนาคำทาย การใช้นิทานภาพ หรือสื่อประกอบการเล่านิทาน ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ฟัง ได้พูดโต้ตอบ และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทางภาษาดีขึ้น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 20) กล่าวว่า ถ้านิทานได้รับการเสริมสร้างให้ น่าสนใจด้วยเทคนิคใหม่ๆ ก็จะได้ผลในการสอนเด็กเหลือคณานับ ซึ่งมีงานวิจัยหลายเรื่องที่พบ ผลยืนยันว่า การเล่านิทานประกอบกับการใช้สื่อต่างๆ สามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านการพูดสูงขึ้น เช่น งานวิจัยของ จีรวรรณ นนทชัย (2555) ที่ศึกษาการจัดประสบการณ์เล่านิทานประกอบการวาดภาพ งานวิจัยของ กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร (2553) ที่ศึกษาการจัดกิจกรรมการแสดงประกอบการเล่านิทาน และงานวิจัยของ ณิชฐยาน์ ยิงยงค์ (2553) ที่ศึกษาผลการเล่านิทานที่บ้านจังหวัดสุโขทัยประกอบภาพ งานวิจัยทั้งสามเรื่องนี้ต่างก็พบว่า การเล่านิทานประกอบสื่อต่างๆ ทำให้ความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเล่านิทานประกอบสื่อโดยใช้หุ่นมือ เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้มาก เด็กจะฟังนิทานด้วยความสนุกสนาน และจดจำได้ง่าย (เกศินี โชติกเสถียร. 2524:9) มีผู้นำวิธีการเล่า นิทานประกอบหุ่นมือไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยหลายด้าน เช่น สมฤดี วัจจินดา (2540) ศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือ มีการรับรู้ความเจ็บปวดจากการฉีดวัคซีนน้อยกว่า เด็กที่ไม่ได้รับการเล่านิทานประกอบหุ่นมือ และ สุดาวดี ไยพิมล (2534) ศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ ฟังการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือ มีความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สูงขึ้นมากกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การนำหุ่นมือมาประกอบการเล่านิทาน สามารถทำได้หลาย แบบ เช่น หุ่นตุ๊กตาหมี หุ่นตุ๊กตาสุนัข หุ่นตุ๊กตาค้างคาว หุ่นนิ้วมือ (จิตรารภรณ์ เตมียกุล. 2531: 34) แม้ว่าจะมี ผู้นำหุ่นแต่ละแบบ ไปใช้ประกอบการเล่านิทานกันอย่างแพร่หลาย แต่งานวิจัยที่นำหุ่นหลายแบบมาใช้ ประกอบการเล่านิทานในเรื่องเดียวกันยังมีน้อยมาก ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงทดลองนำหุ่นทั้ง สามแบบ ได้แก่ หุ่นจากถ้วยกระดาษ หุ่นจากไม้ไอศกรีม และหุ่นจากตุ๊กตาสุนัข มาใช้เป็นสื่อประกอบการเล่านิทานในเรื่องเดียวกัน เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ และดึงดูดความสนใจของเด็กได้มากขึ้น ยกเว้น ตัวละครเอกของเรื่อง จะใช้หุ่นแบบเดียวกันตลอดเรื่อง เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเกิดความสับสน

นอกจากการใช้หุ่นหลายแบบมาประกอบการเล่านิทานแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยังใช้เทคนิค การเล่านิทานไม่จบเรื่องในวันเดียวกัน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ อยากรู้ และจินตนาการ ว่านิทานตอนต่อไปน่าจะเป็นอย่างไร และอยากมาโรงเรียน เพื่อมาฟังนิทานให้จบ โดยนิทานแต่ละเรื่อง ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็น 3 ตอน แต่ละตอนจะใช้หุ่นเพียงแบบเดียวเพื่อป้องกันความสับสนของเด็ก การเล่า นิทานประกอบหุ่นเป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

ได้อย่างมาก เนื่องจากการใช้สื่อในรูปแบบของตัวละครหุ่น หุ่นดังกล่าวนี้จะช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากพูดอยากแสดงความคิดเห็น เพราะผู้วิจัยใช้รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ มีลูกเล่นหลากหลายมากกว่าการจัดกิจกรรมเล่านิทานที่มีภาพประกอบทั่วไปแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นเด็กยังได้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้เล่า และยังสามารถปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่าได้หลายรูปแบบ ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้ฝึกทักษะการพูดกับเพื่อนและครู นอกจากนั้นเด็กยังเกิดอารมณ์ร่วมขณะฟังครูเล่านิทาน และเกิดจินตนาการ รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ในการเตรียมตัว ออกมาเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียนด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย โดยการทดลองใช้หุ่นมาเป็นสื่อประกอบการเล่านิทาน เพื่อเปรียบเทียบว่าหลังจากการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่นแล้ว เด็กปฐมวัยจะมีความสามารถทางการพูดสูงกว่าก่อนการทดลองหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อให้เด็กได้ใช้ทักษะทางการพูด เป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่น โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้นำการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่นไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องรวม 30 คนของโรงเรียนสวัสดิศึกษา สังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสวัสดิศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากมา 1 ห้องเรียน จาก 2 ห้องเรียน และใช้วิธีการจับสลากนักเรียนมา 20 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งห้อง 34 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี จำนวน 20 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสวัสดิศึกษา สังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

2. **ความสามารถทางการพูด** หมายถึง การแสดงออกทางภาษาของเด็กปฐมวัย ด้วยการใช้อ้อยคำ เรียบเรียงเป็นภาษาพูด เพื่อถ่ายทอดความคิด และสื่อสารให้ผู้อื่นได้เข้าใจ แบ่งลักษณะความสามารถทางการพูดได้ดังนี้

2.1 **การรู้คำศัพท์** คือ ความสามารถในการพูด และบอกความหมายของคำ ที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ของเด็ก

2.2 **การพูดเป็นประโยค** คือ ความสามารถในการคิดคำ รู้จักใช้คำที่เหมาะสมเรียงเรียงเป็นประโยคของตนเอง อาศัยจากการผูกคำ วลีและประโยคที่เคยได้ยิน การพูดเป็นประโยคที่สมบูรณ์ต้องประกอบไปด้วย ใคร ทำอะไร ที่ไหน

2.3 **การพูดเป็นเรื่องราว** คือ ความสามารถในการใช้อ้อยคำที่เหมาะสม เรียบเรียงเป็นประโยคที่มีความหมาย แล้วถ่ายทอดตามลำดับเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องตามจินตนาการ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

3. **การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่น** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเล่านิทาน โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบสื่ออุปกรณ์ ในรูปแบบของการใช้หุ่นที่แตกต่างกันสามแบบ เป็นสื่อประกอบการเล่า ได้แก่ หุ่นจากถ้วยกระดาษ หุ่นจากไม้ไอศกรีม และหุ่นจากถุงกระดาษ ซึ่งเนื้อหาของนิทานจะเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ และเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก โดยครูเล่านิทานไม่จบเรื่องแล้วให้เด็กเป็นผู้เล่าต่อ ตามจินตนาการของเด็กเอง เพื่อฝึกความสามารถด้านภาษาและการพูด ซึ่งนิทานประกอบหุ่นนี้ จะช่วยดึงดูดความสนใจเด็ก มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากพูด อยากแสดงความคิดเห็น เด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่า และกล้าแสดงออก ซึ่งการวิจัยประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

3.1 **ขั้นนำ** (ประมาณ 5 นาที) นำเด็กเข้าสู่กิจกรรมโดยเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ดังนี้ การท่องคำคล้องจอง การใช้ปริศนาคำทาย หรือร้องเพลง เพื่อให้เด็กสงบและมีสมาธิ เตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่กิจกรรม

3.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม (ประมาณ 20 นาที) เด็กและครูร่วมกันสร้าง หรือทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม ครูเล่านิทานไม่จบเรื่องประกอบอุปกรณ์ เป็นตัวละครหุ่น ที่ประดิษฐ์ขึ้นจากถ้วยกระดาษ ไม้ไอศกรีม และถุงกระดาษ ในระหว่างที่ครูเล่า ครูกระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาพูด โดยเน้นให้เด็กพูดคำศัพท์จากเนื้อเรื่อง พูดเป็นประโยค และพูดเป็นเรื่องราว จากนั้นแบ่งกลุ่มเด็ก ออกเป็นกลุ่มละ 5 คน และให้เด็กในแต่ละกลุ่มเลือกว่าจะเป็นตัวละครใดในกลุ่มของตนเอง แล้วส่งตัวแทนออกมาพูดบทสนทนาตามครูโดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่ครูจัดเตรียมให้ประกอบการเล่า พูดคุยซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันจนจบเรื่อง

3.3 ขั้นสรุป (ประมาณ 10 นาที) แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปเรื่องราวที่ได้ฟัง ครูตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน โดยเด็กในแต่ละกลุ่มจะสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกมาเป็นตัวแทน เล่าสรุปเรื่องราวที่ได้ฟังในแต่ละวัน กลุ่มละคนจนครบ ครูสรุปกิจกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น
2. แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น เป็นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาความสามารถทางการพูด โดยใช้หุ่นเป็นสื่อประกอบการเล่าเรื่องราวตามจินตนาการของเด็กเอง เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่นมีความสามารถทางการพูดสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา
 - 1.1 ความหมายของภาษา
 - 1.2 ความสำคัญของภาษา
 - 1.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา
 - 1.4 แนวทางในการส่งเสริมภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 1.5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 1.5.2 งานวิจัยในประเทศ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูด
 - 2.1 ความหมายของพัฒนาการ
 - 2.2 พัฒนาการทางการพูด
 - 2.3 ความสำคัญของพัฒนาการทางการพูด
 - 2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.5 พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.6 กิจกรรมที่ส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.7.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 2.7.2 งานวิจัยในประเทศ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานและการเล่านิทาน
 - 3.1 ความหมายของนิทาน
 - 3.2 ประเภทของนิทาน
 - 3.3 จุดประสงค์ของการเล่านิทาน
 - 3.4 คุณค่าของนิทานต่อการเรียนรู้ของเด็ก
 - 3.5 หลักในการเลือกนิทาน
 - 3.6 เทคนิคการเล่านิทานสำหรับเด็ก
 - 3.7 รูปแบบการเล่านิทาน
 - 3.8 องค์ประกอบของการเล่านิทาน
 - 3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานและการเล่านิทาน

3.9.1 งานวิจัยต่างประเทศ

3.9.2 งานวิจัยในประเทศ

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หุ่นมือ

4.1 ความหมายของหุ่น

4.2 ความสำคัญของหุ่น

4.3 ประเภทของหุ่น

4.4 การสร้างหุ่น

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หุ่นมือ

4.5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

4.5.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา

1.1 ความหมายของภาษา

ภาษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญของกระบวนการคิด ภาษาใช้ในการติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่นทำให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองได้ จึงควรส่งเสริมทักษะทางภาษาตั้งแต่ปฐมวัยมีผู้ที่ให้ความหมายของคำว่า “ภาษา” ไว้ดังนี้

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 201) กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่างกันด้วยวิธีการหลายรูปแบบ ซึ่งวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการพูดและเขียน ซึ่งการพัฒนาทักษะดังกล่าวช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น

บุษบง ตันติวงษ์ (2535) กล่าวว่า ภาษาเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารที่ต้องใช้ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ต้องสื่อสาร เด็กปฐมวัยเรียนรู้ภาษาต่างๆ ได้แก่ ภาษาศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายละคร และคณิตศาสตร์ ซึ่งสามารถใช้สื่อความคิดแต่ละเรื่อง โดยการใช้สัญลักษณ์หลายแบบผสมผสานสลับกัน

ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม (2541: 1) กล่าวถึง ความหมายของภาษาในด้านภาษาศาสตร์ไว้ว่า ภาษาและภาษาพูดมีความหมายอย่างเดียวกัน จึงมักเป็นคำพูดที่ใช้แทนกันได้ กล่าวคือเมื่อพูดถึงภาษาก็หมายถึงภาษาที่ใช้พูด เพื่อสื่อความหมายในชุมชนหนึ่งๆ ในด้านจิตวิทยา ภาษา หมายถึง ความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น ภาษาจึงรวมเอาวิธีการต่างๆ อย่างที่ใช้ในการติดต่อเพื่อสื่อความหมายหรือเพื่อแสดงความรู้สึก

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานของไทย (2546: 822) ให้ความหมายของภาษาไว้ว่า ภาษาหมายถึง ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความหมายของชนกลุ่มหนึ่ง หรือเพื่อสื่อความหมายเฉพาะวงการ เสียงตัวหนังสือหรืออากัปกริยาที่สื่อความหมายได้ โดยปริยายหมายความว่า สารเรื่องราว เนื้อความที่เข้าใจกันได้

บรูมเรย์ (Bromrey. 1998) กล่าวว่า ภาษามีคำจำกัดความกว้างมาก หมายถึง สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเชื่อมโยง

โวเคนเลน คริสตี้ และ อิง (Vokenline, Chritie; & Enz. 2002) กล่าวว่า ความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ ในภาษา ได้แก่ เสียง การเคลื่อนไหวนิ้วมือ การพิมพ์ และอื่นๆ ภาษา หมายถึง ภาษาพูด การสื่อสารโดยใช้การพูดและการฟัง

แมคชาโดว์ (MaChodo. 2003: 54) กล่าวว่า ภาษาหมายถึงระบบของการสื่อสารโดยความตั้งใจและการแสดงออกของตนเอง โดยใช้เสียงสัญญาณหรือสัญลักษณ์ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเข้าใจ พัฒนาการทางภาษาถึงการส่งและรับข้อมูล

อ็อตโต (Otto. 2002) กล่าวว่า เด็กใช้ภาษาพูดในการสื่อสารความคิดและคำถาม ระหว่างการเรียนรู้กิจกรรมการพูด เป็นการแสดงออกถึงภาษาที่ใช้ด้วยปาก เด็กใช้ภาษาด้วยปากได้หลายอย่าง ได้แก่ การสนทนาเพื่อให้เกิดพฤติกรรมอื่นๆ โดยตรง เพื่อแสดงออกถึงความต้องการ เพื่อถามคำถาม และการแก้ปัญหา

ฮอลิเดย์ (Holiday. 1997) กล่าวว่า หน้าที่ของภาษา คือ สิ่งที่ใช้ในการแปลความหมาย ตั้งแต่ยังเล็ก โครงสร้างภาษาเป็นการเริ่มต้นสมมุติฐานของโครงสร้างในการออกเสียงของเด็ก ซึ่งเป็น พัฒนาการทางภาษาในเบื้องต้น โครงสร้างทางภาษา ได้แก่

1. เครื่องมือ (Instrumental) ภาษา หมายถึง เครื่องมือที่เด็กใช้ทำให้เกิดความพึงพอใจที่จะได้สิ่งต่างๆ ตามความต้องการ และสามารถช่วยให้เด็กได้รับสิ่งต่างๆ และบริการที่เด็กต้องการ
2. การควบคุม (Regulatory) หมายถึง หน้าที่ของภาษาที่เด็กใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่นให้ทำอีก
3. การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง หน้าที่ที่เด็กใช้ภาษา เพื่อติดต่อผู้อื่นรอบตัวเด็ก
4. หน้าที่ของแต่ละบุคคล (Personal Function) ที่เด็กใช้ในการแสดงออกถึงการตระหนักในตนเอง และแสดงความรู้สึก
5. การตั้งคำถาม (Heurisne) หน้าที่ของภาษา หมายถึง หน้าที่ในการตั้งคำถามที่เด็กใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมโดยการตั้งคำถาม
6. จินตนาการ (Imaginative) เป็นหน้าที่ของภาษา ที่เด็กใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง บทบาทสมมุติ และการเล่น
7. ข้อมูล (Information) เป็นหน้าที่ของภาษาที่เด็กใช้ในการสื่อข้อมูล

คาร์โรลล์ (Carroll. 1964: 4) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความรู้ ความคิด ความรู้สึก สู้กันและกัน

สรุปได้ว่า ภาษา คือ วิธีการที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างกัน สามารถทำได้หลายรูปแบบทั้งการพูด การเขียน อากัปกริยาต่างๆ ที่สำคัญผู้พูด (ผู้ส่งสาร) ต้องเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร (ตัวสาร) เพื่อส่งต่อไปยังผู้ฟัง (ผู้รับสาร) หน้าที่ของภาษา คือ ช่วยแปลความหมาย

เพื่อสร้างความเข้าใจ บอกความต้องการ แสดงความรู้สึก สืบทอดวัฒนธรรม และเป็นสื่อสร้างความสงบสุข ร่วมกันในสังคม

1.2 ความสำคัญของภาษา

ภาษาเป็นพื้นฐานของพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทั้งยังเป็นสื่อในการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย มีนักการศึกษาให้ความหมาย ความสำคัญของภาษาไว้ ดังนี้

ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร (2529: 214 – 215) กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. เด็กสามารถใช้ภาษา เพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น และเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการทางสังคมขึ้น
2. เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้นภายใน จากรูปแบบของการคิด โดยระบบของการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางภาษาในระดับต่อไป
3. ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้นเด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริงๆ เพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถสร้างจินตนาการกับวัตถุ แม้ว่าวัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตาหรือเคยพบเห็นมาแล้ว เด็กสามารถทำการทดลองในสมอง และทำได้รวดเร็วกว่าการจัดกระทำกับวัตถุนั้นจริงๆ

ทิตนา เขมณี และคณะ (2535: 107) กล่าวถึง ความสำคัญของภาษาไว้ว่า เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษา เพื่อใช้ในการคิด และสื่อความหมาย การปรับตัวรับความรู้ใหม่ เด็กสามารถใช้ภาษาในการติดต่อกับผู้อื่น ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

วราภรณ์ รักรวิชัย (2533: 77) กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญกับเด็กมาก เพราะการอยู่ในสังคม เด็กจะต้องสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ ความพร้อมในด้านภาษา คือความพร้อมในการพูด การอ่าน การฟัง (การเข้าใจ) และการเขียน

เลฟ เซมานโนวิท ไวโกตสกี (Lev Semanovich Vygotsky. 1934: 60) กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญต่อพัฒนาการของมนุษย์ ในแง่บุคคลและสังคมหลายทิศทาง ภาษาเป็นสื่อให้คนได้ติดต่อสัมพันธ์ สื่อสาร ทั้งความรู้สึกส่วนตัว ความรู้ ความคิด และวิทยาการต่างๆ ภาษาเป็นสื่อถ่ายทอดมรดกทางวิชาการและวัฒนธรรม จากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง จากคนรุ่นหนึ่งไปยังรุ่นถัดไป ภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ที่เพิ่มพูนพัฒนาการทางสติปัญญาในระดับบุคคล สังคม และอารยธรรมของโลก

สรุปได้ว่า ภาษามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะภาษาช่วยให้มนุษย์ดำรงอยู่เป็นสังคม สามารถสื่อสารกันได้ ช่วยพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และวัฒนธรรม โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ

1.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา

การที่ภาษาจะพัฒนาได้ดีมากน้อยเพียงใดนั้น มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพล ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ดังที่มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสร์ นิยมธรรม (2541: 42 – 47) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา มีดังนี้

1. สุขภาพการเจ็บป่วยเรื้อรัง หรือรุนแรงในช่วง 2 ปีแรกของเด็ก มักทำให้การเริ่มพูดและการรู้จักประโยคช้าไปราวๆ 1 – 2 เดือน เพราะการป่วยทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะสมาคมกับเด็กอื่น นอกจากนี้การป่วยทำให้เด็กไม่ยอมพูดจากับใคร ส่วนเด็กหูหนวกหรือหูตึง จึงเรียนพูดได้ช้า ทั้งนี้เพราะเด็กไม่มีโอกาสได้ยินคนอื่น หรือแม้แต่คำพูดของตนเอง ทำให้ขาดตัวอย่างในการเลียนแบบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการเรียนรู้และพัฒนาภาษา

2. สติปัญญา ความสำคัญระหว่างสติปัญญาและภาษา เกี่ยวเนื่องกันอย่างชัดเจน และเพิ่มมากขึ้นจนอายุ 2 ขวบ หลังจากนั้น ความสัมพันธ์จะเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น เด็กที่มีสติปัญญาต่ำเท่าใด ภาษาพูดก็ยิ่งเลวเท่านั้น ส่วนเด็กที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดพบว่า มีปัญญาดีเยี่ยมทั้งในด้านศัพท์และการใช้ประโยค

3. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมสูง ได้มีของเล่น ได้พบเห็นหนังสือ ได้อ่านหรือฟังนิทานเล่าเรื่อง ได้มีโอกาสติดต่อกับผู้ใหญ่ ทำให้มีโอกาสจะพัฒนาภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ถูกปล่อยอยู่ตามลำพังกับเพื่อน

4. อายุและเพศ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่มีผลต่อพัฒนาการด้านการใช้ภาษาของเด็ก หากสังเกตจะพบว่า เด็กผู้หญิงจะแสดงการใช้ภาษาพูดได้เหนือกว่าเด็กผู้ชาย

5. ความสัมพันธ์ในครอบครัว จากการศึกษาพบว่า เด็กในสถานสงเคราะห์เลี้ยงดูเด็กกำพร้า มักมีพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กทั่วๆ ไป เพราะเด็กเหล่านั้นขาดความสัมพันธ์ส่วนตัวกับแม่หรือพี่เลี้ยง เด็กลูกคนเดียว มักมีทักษะทางภาษาสูงกว่าเด็กที่มีพี่น้องในทุกด้าน เพราะเด็กที่เป็นลูกคนเดียว อยู่ในความสนใจของแม่มากกว่า และไม่ต้องแข่งขันกับพี่น้อง

6. การพูดหลายภาษา ทำให้เด็กเกิดความสับสนในการพูด ไม่สามารถพูดได้โดยเสรี ต้องคิดอยู่ตลอดเวลาว่าจะพูดอย่างไร จะถูกในโอกาสใด เด็กจะรู้สึกว่ามีปัญหาในการปรับตัว กลัวถูกหัวเราะเยาะ หรือเป็นที่รำคาญของผู้อื่น ไม่กล้าพูดกับคนอื่น จนกลายเป็นคนเก็บตัว อันเป็นปัญหาทางด้านบุคลิกภาพ เด็กเหล่านี้จะรู้สึกดีขึ้น หากได้อยู่ในภาวะที่มีคนอื่น ซึ่งมีปัญหาคล้ายคลึงกับตัวเอง

7. สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมนับว่ามีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านการใช้ภาษาของเด็กเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมใด การใช้ภาษาของเด็กจะเป็นไปตามสิ่งแวดล้อมนั้น ยิ่งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีเท่าใด เด็กก็ยิ่งมีโอกาสได้เรียนรู้คำศัพท์แปลกๆ ใหม่ๆ มากขึ้นเท่านั้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 141 – 142) กล่าวว่า เด็กทุกคนมีพัฒนาการทางภาษาแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งทางด้านความสมบูรณ์ทางร่างกาย ประสบการณ์ และปฏิสัมพันธ์ที่เด็กได้รับ ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ ที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาที่สำคัญจำแนกเป็น ดังนี้

1. ความพร้อมทางร่างกาย การออกเสียงและเปล่งเสียงของเด็ก ต้องอาศัยความพร้อมของอวัยวะในการเปล่งเสียงที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ฟัน เหงือก เพดานปาก ลิ้นไก่ และสายเสียง เมื่อพร้อมเด็กจะเปล่งเสียงออกมาได้ แต่ถ้าหากพิการ เด็กจะไม่สามารถพูดได้ เมื่อเด็กมีความพร้อม

ทางกาย เด็กเริ่มเล่นเสียงเมื่ออายุขวบแรก เสียงที่ออกได้ครั้งแรก มาจากเสียงของความคุ้นเคย เช่น คำเรียกว่า แม่ และต่อไปเด็กจะเลียนแบบการออกเสียง แอ เรียนรู้คำศัพท์ต่างๆ คำแรกๆ ที่เด็กคิดได้ และรู้ความหมาย จะเป็นคำที่ใช้มาก เด็กได้ยินบ่อย เช่น แม่ ในระยะแรก เด็กอาจฟังจนคุ้นก่อน แล้วจึงออกเสียงภาษาที่คุ้นด้วยการลองผิดลองถูก ถ้าได้รับการสนองตอบว่าถูก เกิดเป็นการเรียนรู้ หากการพูดนั้นได้รับการเสริมแรงด้วย เด็กจะใช้การพูดการฟังนั้นอย่างต่อเนื่องด้วยความพอใจและเพลิดเพลิน ซึ่งการพัฒนาภาษาจะดีขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ การถามตอบ ช่วยให้เด็กเรียนรู้ระเบียบภาษา จากแนวคิดของการพัฒนาภาษาร่วมกับหลักการเรียนรู้ภาษาโดยธรรมชาติ จึงทำให้เกิดรูปแบบการเรียนการสอนภาษาแบบเน้นประสบการณ์ (Whole language) ที่เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมคือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อมกัน โดยเน้นการประสานความรู้และประสบการณ์ที่ติดตัวมาผนวกเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก และการส่งเสริมของครู (เดคาร์ ราเคล. 2542: 26 – 28)

2. ความพร้อมทางสติปัญญา เด็กบางคนสามารถเรียนภาษาได้เร็ว มีความสามารถในการรับรู้ จำแนกภาพ ตัวหนังสือ และเสียง ประกอบการคิดอย่างมีเหตุผล เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับความสามารถในการรู้ภาษา โดยเด็กเรียนรู้การใช้ภาษาของตนเอง ทั้งทางด้านความหมาย ประโยค และเสียง จากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535: 206) การเข้าใจความหมาย ภาษาที่ใช้พูด และคำศัพท์ของเด็กจะยากง่าย ขึ้นอยู่กับชุมชนและสิ่งแวดล้อมทางภาษาที่เด็กได้รับที่สำคัญ เด็กจะใช้ศัพท์และสำเนียงภาษา เหมือนกับสิ่งที่เด็กคุ้นเคย ตัวอย่างเช่น เด็กใช้สำนวนและสำเนียงภาษา เหมือนกับคนเลี้ยงของตนที่เป็นคนชนบท เด็กจะออกเสียงเป็นชนบทด้วย

3. ความพร้อมทางสิ่งแวดล้อม การพัฒนาภาษาของเด็ก ต้องเกิดจากการกระตุ้นของสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ โอกาสทางภาษามีผลต่อเด็กมาก เด็กต้องการเรียนรู้ความหมายของภาษาจากผู้ใหญ่ และต้องการฝึกปฏิบัติ ปัจจัยร่วมที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็กประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

3.1 ตำแหน่งเด็กในครอบครัว เด็กคนกลางพูดแตกต่างจากคนอื่น ลูกแฝดใช้ภาษาช้ากว่าปกติ

3.2 เพศ เด็กหญิงจะพูดเร็วกว่าเด็กชาย

3.3 ฐานะทางเศรษฐกิจ เด็กที่อยู่ในชุมชนแออัด จะขาดโอกาสการเรียนรู้ภาษาที่ถูกต้อง และใช้ภาษาไม่ได้ถูกวิธี

3.4 การใช้ภาษาของผู้เลี้ยงเด็ก

3.5 การมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษากับผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น เด็กอายุ 3 ขวบ และยังไม่พูดไม่ได้ หรือมีพัฒนาการด้านการพูดไม่ดี อาจเนื่องจากมีปัญหาความสามารถในการฟัง หรือความสามารถทางสติปัญญา นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการด้านการพูด เนื่องมาจากความสัมพันธ์ของเด็กกับแม่ไม่ดี เป็นเหตุให้เด็กอารมณ์ไม่ดี หรือขาดการกระตุ้นที่เพียงพอ เด็กกำพร้าจะมีปัญหาการเรียนรู้เรื่องการพูดมากกว่าเด็กทั่วไป

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา มีปัจจัยหลักสามประการ คือ ปัจจัยทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และสภาพแวดล้อม หากปัจจัยทั้งสามประการเอื้อ จะส่งผลต่อพัฒนาการทางภาษาให้เป็นไปในทางที่ดี

1.4 แนวทางในการส่งเสริมภาษาของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางภาษาอย่างรวดเร็ว จากฟังอย่างไม่รู้ความเป็นรู้เรื่องมากมาย จากพูดไม่ได้เป็นพูดได้คล่องแคล่ว จากอ่านไม่ได้เป็นอ่านได้ จากคำคุณหรืออ่านจากสัญลักษณ์ง่ายๆ จากเขียนแบบขีดเขียนเป็นเขียนแบบสื่อความได้ พัฒนาการทางภาษาที่รวดเร็วมากมายในวัยนี้ หากได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสม จะช่วยให้เด็กใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี ดังที่มีผู้กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมไว้ ดังนี้

ฉันทนา ภาคบงกช (2538: 1 – 2) กล่าวว่า ภาษาสามารถพัฒนาได้ดีในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีการยอมรับ และไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กได้มีความก้าวหน้าทางภาษาอย่างรวดเร็ว มีดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางภาษา ชั้นเรียนและโรงเรียนควรตกแต่งด้วยคำ หรือข้อความ ซึ่งเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
2. การเล่น การเล่นของเด็กเปรียบได้กับการทำงานในโลกของผู้ใหญ่ การพัฒนาภาษาส่วนมากเกิดจากประสบการณ์จริง จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้เล่น
3. การอ่าน การอ่านเป็นสื่อของการเรียนรู้ ควรจูงใจให้เด็กรักการอ่าน เช่น การอ่านนิทานให้ฟัง
4. การเขียน การอ่านมีความสัมพันธ์กับการเขียน ควรจัดกิจกรรมการเขียนให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เด็กอ่าน
5. การใช้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การสื่อข้อความถึงเด็ก และข้อความถึงผู้ปกครอง การซื้อสิ่งของ เป็นต้น

สุมาลี เรื่องศิลปกิจการ (2537) กล่าวถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กไว้ดังนี้ กิจกรรมการเล่าเรื่องที่มีรูปภาพประกอบ จะมีการชีวิตที่อยู่ในรูปภาพ ซึ่งใหญ่พอให้เด็กเห็นหน้าที่สำคัญของกิจกรรมนี้ คือ การส่งเสริมความเข้าใจ และพรรณนาเรื่องเล่าได้อย่างชัดเจน กิจกรรมการเล่าเรื่องจึงดึงดูดความสนใจของเด็กได้ ให้ความสนุกสนาน ความผ่อนคลาย สามารถสอนคำ และช่วยให้เด็กจดจำข้อมูลต่างๆ ได้ง่ายขึ้นด้วย

วรารณณ์ รักวิชัย (2535: 83 – 87) กล่าวถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางด้านภาษาไว้ดังนี้

1. การเล่านิทาน (Story telling) การเล่านิทานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก การเล่านิทานเป็นการแสดงความรัก การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กแบบหนึ่ง เพราะเด็กปฐมวัยจะสนใจและชอบหนังสือนิทาน การเล่าเรื่องต่างๆ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาทางด้านภาษา และในขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริม

ให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เกิดความคิด ความเข้าใจ และทำให้เกิดความสนุกสนาน ด้วย การเล่านิทานให้เด็กฟังจะช่วยให้เด็กได้คิด เกิดจินตนาการ และทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ต่อไป

2. การเล่นบทบาทสมมติ (Role Playing) เด็กปฐมวัยชอบเลียนแบบผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ซิด หรือผู้ใหญ่ที่ตนรักเคารพ การเล่นบทบาทสมมติจึงเป็นสิ่งที่เด็กชอบ เด็กชอบสมมุติตนเองเป็นพ่อแม่ หรือสัตว์ที่ตนเองชอบ เป็นหุ่นยนต์ตามภาพยนตร์ในโทรทัศน์ เด็กจะเป็นอะไรได้ทั้งนั้นในสิ่งที่เขาชอบ เด็กจะเล่นที่ไหนก็ได้ การเล่นบทบาทสมมติเป็นการเล่นอิสระที่เด็ก ๆ จะเล่นได้เมื่อต้องการผู้ใหญ่จะช่วยเตรียมหรือส่งเสริมการเล่นโดยการชี้แนะ และจัดหาอุปกรณ์ของเล่นให้

จุดมุ่งหมายในการเล่นบทบาทสมมติ

1. ฝึกความคิดและกล้าแสดงออก
2. ฝึกความมั่นใจในตนเอง
3. เรียนรู้บทบาทของตนในสังคม
4. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา
5. ส่งเสริมและพัฒนาทางด้านภาษา

3. การสนทนาอภิปราย การสนทนาอภิปราย จะทำให้เด็กเรียนรู้ทางด้านภาษา และความคิดต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้เด็กได้หัดคิด หัดสังเกต เป็นการเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ชีวิตของเด็ก การสนทนาระหว่างพ่อแม่และลูก ควรจะมีเวลาและทำให้มาก เพราะลูกจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการอธิบายของพ่อแม่

हररररर नलवलररर (2535: 233 – 234) เนะแนวทางการประกอบการสอนภาษาศิลปะในชั้นเรียนเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. การใช้มือและนิ้ว ประกอบการทอบหรือยกรอง ประกอบการร้องเพลง และประกอบการเล่านิทาน เช่น เพลงแมงมุมลาย เบ็ดน้อยห้าตัว เป็นต้น
2. ละครสมมติ เด็กแสดงท่าทาง และบทบาทตามเรื่องราวที่ได้ฟัง จากการเล่า หรือการอ่านของคุณ
3. การใช้หุ่น หุ่นที่ทำขึ้นจากวัสดุหลากหลายชนิด เช่น หุ่นนิ้วมือ หุ่นถุงมือ หุ่นถุงกระบอก หนังสติ๊ก ฯลฯ โดยครูทำเองด้วยความร่วมมือจากนักเรียน หรือจากที่ซื้อหามา สามารถนำมาประกอบการเล่าเรื่อง ในช่วงเวลาพักผ่อนของเด็กได้ วัสดุที่ใช้ทำหุ่น ได้แก่ ถุงเท้า ถุงกระดาษ ไม้ ผ้าสำลี จานกระดาษ ฝาขวด ฯลฯ เด็กจะได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการฟัง ตลอดจนมีพัฒนาการด้านการใช้ภาษาอย่างถูกต้องด้วย
4. แผ่นป้ายสำลี การเล่านิทานโดยการใช้แผ่นป้ายสำลี จะช่วยฝึกทักษะการฟัง การทำนายเหตุการณ์ การเรียงลำดับ ตลอดทั้งการช่วยให้เด็กแต่งนิทานขึ้นมาเอง และการใช้ตัวละครที่เป็นรูปธรรมประกอบ
5. การฟังเทปนิทาน เทปเหล่านั้นอาจซื้อจากร้านค้า หรืออัดเองโดยครู หรือบุคคลอื่นเป็นผู้เล่า

6. การแต่งเรื่องจากภาพ เด็กๆ จะได้พัฒนาการใช้ภาษา และการเรียนรู้คำศัพท์ที่เพิ่มขึ้น

7. หนังสือเด็ก ครูและผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยให้เด็กรักการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกหาหนังสือที่ดีมีคุณค่า สอดคล้องกับความสนใจ และระดับความยากง่าย เหมาะสมกับวัยของเด็ก ครูและผู้ปกครองอ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นประจำ มีการตั้งคำถาม และสนทนา เกี่ยวกับตัวละคร หรือเนื้อเรื่องหลังการอ่าน นอกจากนี้ ครูอาจให้เด็กจัดทำหนังสือเอง ทั้งการเขียนเรื่อง และวาดภาพประกอบ สำหรับชั้นเด็กเล็ก ครูอาจให้เด็กเป็นผู้เล่า และครูช่วยเขียนให้ตามคำบอก

8. การทำบัตรในโอกาสต่างๆ เช่น บัตรอวยพรปีใหม่ วันเกิด วันแม่ บัตรเชิญบัตรแสดงความยินดี ฯลฯ โดยที่เด็กเป็นผู้เขียนเอง หรือเด็กบอกให้ครูเขียน

9. การพานักเรียนไปห้องสมุดประชาชน หรือห้องสมุดของสถานศึกษาอื่นๆ ที่ใกล้เคียงตามโอกาส

10. การเชิญวิทยากร ครูอาจเชิญผู้สูงอายุ ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นๆ ในท้องถิ่น มาอ่านหนังสือ หรือเล่านิทานให้เด็กฟังตามโอกาส การจัดประสบการณ์ด้านภาษาให้แก่เด็กปฐมวัย จะต้องคำนึงถึงการบูรณาการทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนวิชาการต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ในสิ่งแวดล้อมที่มีความหมาย ครูควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ได้มีโอกาสสำรวจ ค้นคว้าทดลอง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติของการเป็นผู้ส่งสารและรับสารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ทันกับโลกยุคข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันและอนาคต

จากที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า แนวทางในการส่งเสริมภาษาให้เด็กปฐมวัยมีหลายวิธี ทั้งการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และวิธีการนำเสนอที่เร้าความสนใจเด็ก ซึ่งจะช่วยสร้างความพร้อมทางภาษาให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก การฟัง การอ่าน ในสิ่งที่เด็กสนใจ เด็กจะได้รับความรู้ อยากพูด อยากเขียน สื่อสารออกมาอย่างมั่นใจและมีความสุข เป็นความพร้อมที่ผู้ใหญ่สามารถช่วยส่งเสริมให้กับเด็กได้

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย

งานวิจัยต่างประเทศ

เมนยุก (ชन्हันพร โอภาสพันธ์. 2536: 34; อ้างอิงจาก Menyuk. 1978) ศึกษาความสามารถทางการพูดของเด็ก 2 กลุ่ม คือ เด็กเตรียมอนุบาล และเด็กประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูล 3 วิธีคือบันทึกคำพูดของเด็ก จากการพูดคุยกับผู้ทดลอง บันทึกคำพูดของเด็ก จากการเล่นบทบาทสมมติ (Role Play) นอกจากนี้ ยังมีการสังเกตการพูดของเด็กในห้องเรียน เพื่อเปรียบเทียบความตรงของการเก็บข้อมูลของเด็กอีกด้วย ผลการศึกษาพบว่า เด็กเตรียมอนุบาลพูดได้โดยเฉลี่ย 82.8 ประโยค (SD = 16.7) เด็กประถมศึกษาปีที่ 1 พูดคำโดยเฉลี่ยประกอบ 95.7 ประโยค (SD = 15.2) และจากการใช้ t-test พบว่า ความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) และยังพบว่า เด็กชั้นประถมปีที่ 1 มีการเปลี่ยนแปลงประโยคมากกว่าเด็กเตรียมอนุบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เดล (Del. 1978: 307) ศึกษาการใช้ถ้อยคำของเด็กในช่วงอายุต่างๆ ตั้งแต่อายุ 2 ปี ถึง 12 ปีโดยวิธีการทดสอบคำศัพท์จากรูปภาพ ผลการศึกษาพบว่า ความถูกต้องในการใช้คำศัพท์ของ

เด็กเพิ่มขึ้นตามลำดับอายุ กล่าวคือ ช่วงอายุ 2 ปีเริ่มที่ 25 คำถึง 60 คำ เมื่อเด็กอายุ 6 ปี และเพิ่มถึง 90 คำ เมื่ออายุ 12 ปี อัตราการเพิ่มของคำศัพท์ต่างๆ จะสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะก่อนวัยเรียน หลังจากวัยนี้คำศัพท์จะค่อยๆ เพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ แต่จะไม่มีหยุดนิ่งสัดส่วนของคำชนิดต่างๆ ที่เด็กนำมาใช้ มักจะเปลี่ยนไปด้วยกล่าวคือ สัดส่วนของการใช้คำนามจะลดลง ในขณะที่สัดส่วนของการใช้คำวิเศษณ์ บุรพบท และสันธานจะเพิ่มมากขึ้น พิจารณาจากจำนวนคำที่เด็กนำมาใช้ทั้งหมด

บลัด (Blood. 1996: 153) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กอายุ 3 – 5 ปี จำนวน 67 โรงเรียน โดยการทดสอบพัฒนาการทางภาษา การรับรู้ การเขียน และมีการศึกษาระยะยาว มีผู้ปกครองของเด็กจำนวน 6 คน เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนของเด็ก จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก และเจตคติของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการอ่านออกเขียนได้ และส่งเสริมให้เด็กเขียนชื่อตนเอง จะทำให้มีความสามารถในการเรียนรู้ การสอนอ่านเขียนได้อย่างมีความหมายเพราะชื่อของเด็กจะถูกเรียกอยู่เป็นประจำ และเป็นคำที่นี้ภาพได้ หากเด็กสามารถเขียนชื่อตนเองได้ จะเป็นแนวทางขยายความสามารถในการรับรู้คำอื่นๆ ต่อไป

งานวิจัยในประเทศ

วิจิตรา วิเศษสมบัติ (2539: 73) ศึกษาความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดในการนั้น มีความพร้อมทางภาษาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมคิด ชนแดง (2540) ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่อง คำรูปธรรม และการเล่าเรื่องคำรูปธรรมประกอบการวาดภาพ ที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมเล่าเรื่องคำรูปธรรมประกอบการวาดภาพกับกิจกรรมการเล่าเรื่องปกติ มีความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฬารัตน์ อินุพัฒน์ (2543) ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติมีพัฒนาการทางการพูดที่ไม่แตกต่างกัน

จากเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า ผู้ที่มีส่วนในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้นได้ คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ การลงมือปฏิบัติกิจกรรม ความสอดคล้องของสื่อกิจกรรม สภาพแวดล้อมที่มีต่อพัฒนาการ และบริบทที่แวดล้อมตัวเด็ก

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูด

2.1 ความหมายของพัฒนาการ

ความหมายของพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย ตามที่นักการศึกษาให้ความหมายไว้มีดังต่อไปนี้

วงพัคตร์ ภูพันธ์ศรี และ ศิริพันธ์ ดำรงผล (2532: 1) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปในทิศทางที่ดี ตามระยะเวลาของมัน และต่อเนื่องกันไปเป็นลำดับขั้นอย่างมีระบบ ไม่มีการย้อนกลับลำดับขั้นที่เกิด หลังจากรวบรวมลักษณะของเดิมไว้ด้วย

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545: 27) กล่าวว่า พัฒนาการ (Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในตัวมนุษย์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ด้านการทำหน้าที่ (function) และวุฒิภาวะ (maturation) ของอวัยวะระบบต่างๆ ในด้านโครงสร้าง การจัดระเบียบส่วนต่างๆ ของร่างกาย รวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก มีลักษณะและทิศทางที่แน่นอนสัมพันธ์กับเวลา ทำให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำสิ่งที่ยากสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มทักษะใหม่ๆ เป็นความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม ผลผสมผสานก้าวหน้าเป็นลำดับขั้นต่อเนื่องกันไป โดยพัฒนาการครอบคลุมการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่สรีระวิทยา (Physiological development) ของระบบอวัยวะ เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านปริมาณ (Quantitative Change) รูปร่าง การขยายส่วนต่างๆ ของร่างกาย และการเกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของมนุษย์ (Human development) เป็นความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน การคิดเลข การแก้ปัญหา ทักษะการช่วยตนเอง การทรงตัว การเคลื่อนไหว การกระโดด การรู้จักแบ่งปัน มีน้ำใจ ยิ้มแย้ม ซึ่งพัฒนาการทุกด้านของมนุษย์ ถ้าได้รับการตอบสนองตรงตามความต้องการแล้ว จะเป็นไปอย่างสมวัย

พัชรี สวนแก้ว (2545: 108) พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงลักษณะและพฤติกรรมที่มีทิศทาง และรูปแบบที่แน่นอน จากช่วงระยะหนึ่งของชีวิตไปสู่อีกระยะหนึ่ง พัฒนาการเป็นผลรวมของการกระทำร่วมกันระหว่างวุฒิภาวะและการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในตัวมนุษย์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างเป็นลำดับขั้น ไม่มีการย้อนกลับ เป็นปฏิสัมพันธ์กันระหว่างวุฒิภาวะและการเรียนรู้

2.2 พัฒนาการทางการพูด (Speech Development)

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของพัฒนาการทางการพูดไว้ ดังนี้

รจนา ทรรทรานนท์ (2537: 10) พัฒนาการทางการพูด เป็นการเรียนรู้การเข้าใจคำพูดของผู้อื่น โดยเริ่มจากการเข้าใจคำศัพท์ประเภทต่างๆ เด็กจะสะสมความเข้าใจคำศัพท์อยู่ระยะหนึ่งก่อนที่จะใช้คำศัพท์เหล่านั้น ในการพูดสื่อสารกับผู้อื่น

เบญจมาศ พระธานี (2538: 8) พัฒนาการทางภาษา (Language Development) หรือพัฒนาการทางการพูด (Speech Development) เป็นความก้าวหน้าในการใช้ภาษา ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อรับรู้หรือแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และติดต่อซึ่งกันและกัน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ พัฒนาการด้านความเข้าใจภาษา และพัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษา

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2546: 7) พัฒนาการทางภาษาและการพูดเป็นการเรียนรู้ การเข้าใจคำพูดของผู้อื่น โดยเริ่มจากการเข้าใจคำศัพท์ประเภทต่างๆ เด็ก

จะสะสมความเข้าใจคำศัพท์ที่อยู่ระยะหนึ่ง ก่อนที่จะใช้คำศัพท์เหล่านี้ในการพูดสื่อสารกับผู้อื่น คำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้ประกอบด้วยคำนามที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ อวัยวะ ร่างกาย ชื่อพืชผักผลไม้ และอาหาร ชื่อสี คำบอกความรู้สึก สัมผัส บอกสถานที่ ทิศทาง เวลา ขนาด จำนวน ระยะทาง กิริยาอาการ คำวิเศษณ์ คำบุพบท และคำสันธาน เด็กปกติเรียนรู้คำนามได้ก่อนคำประเภทอื่น แต่เมื่ออายุมากขึ้น อัตราการเรียนรู้คำนามจะลดลง เด็กจะเรียนรู้คำประเภทอื่นแทน ได้แก่ คำกริยา คำบุพบท คำวิเศษณ์ และคำสันธาน ด้านจำนวนคำศัพท์ที่เด็กก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากจำนวนที่รู้จักเพียงแค่สิบคำเมื่ออายุ 1 ปี กลายเป็น 2,000 คำ เมื่ออายุ 4 ปี ในช่วง 2 – 4 ปี เด็กจะมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้คำศัพท์ที่รวดเร็วมาก และมีอัตราการพัฒนาสูงกว่าในช่วงอายุอื่นๆ การพัฒนาภาษาและการพูดเป็นไปตามลำดับขั้น

กล่าวโดยสรุป พัฒนาการทางการพูด หมายถึง การเรียนรู้เพื่อที่จะเข้าใจคำพูดของผู้อื่น โดยสะสมความเข้าใจคำศัพท์ก่อน ในช่วงอายุ 1 – 4 ปี เด็กจะมีอัตราการพัฒนาด้านการเรียนรู้ และจดจำคำศัพท์ที่รวดเร็วมาก การรู้คำศัพท์มากขึ้น จะช่วยให้เด็กสามารถสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อแสดงความต้องการ ความรู้สึกความคิดเห็น และติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้มากขึ้น

2.3 ความสำคัญของพัฒนาการทางการพูด

ภาษาพูดเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอ่านและภาษาเขียน และเพื่อที่จะได้ประโยชน์จากการเรียนในวิชาอื่นๆ (ตันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2543: 35) ภาษาและการพูดเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ตามทฤษฎีและแนวคิดของ การ์ดเนอร์ (Gardner) ในทฤษฎีพหุปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540: 138) กล่าวถึง สติปัญญาทางด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ว่า ทักษะทางภาษานับเป็นส่วนหนึ่งของสติปัญญา ดังนั้นพัฒนาการทางการพูดจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของการพูดไว้ ดังนี้

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542: 63 – 64) กล่าวว่า การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญของการติดต่อสื่อสาร ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต การฝึกพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะด้านภาษาได้อย่างดี ซึ่งจุดประสงค์ของการฝึกพูดมี ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กพัฒนาการพูดได้คล่อง เป็นธรรมชาติ ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ
2. พัฒนาความสามารถในการพูดได้ชัดเจน ได้ฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็ก เช่น “ส” นอกจากนี้ยังควรพูดด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง รื่นหู ไม่ดังไม่ค่อยเกินไป มีความมั่นใจในการพูด
3. พูดถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็กๆ มักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า “ผมเปล่าทำ” ต้องแก้เป็น “ผมไม่ได้ทำครับ” หรือ “หนูไม่ได้ทำคะ”
4. เพื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อสังคมกับเพื่อนๆ และบุคคลอื่นๆ การที่เด็กจะเป็นที่น่าคบหาสมาคมด้วย ย่อมต้องมีภาษาที่สุภาพ ดังนั้นการให้การศึกษาเด็กวัยนี้ ย่อมจะฝึกเด็กให้รู้จักใช้คำสุภาพทั้งหลาย เช่น คำว่า “ขอโทษ” “ขอบคุณ” “ขอโทษ” โดยต้องเป็นแบบให้เด็ก และต้องใช้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ จะต้องให้รู้จักกาลเทศะด้วย เสียงที่พูดในห้องเรียน ย่อมจะต้องไม่ดังเหมือนเสียงที่ใช้ในสนาม

5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น คือ ไม่เพียงแต่แสดงความคิดเห็นของตนเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าใจสิ่งที่คนอื่นพูด สามารถพูดสิ่งที่มีความหมายได้

6. การฝึกเลียนเสียงคำพูดก่อนที่จะบรรยายเรื่องราวต่างๆ หากไม่ฝึกในเรื่องนี้ เด็กบางคนจะเล่าเรื่องไม่ตรงจุด เช่น เด็กอาสาจะเล่าเรื่อง “ไปเที่ยวทะเล” แทนที่จะพูดถึงการไปทะเล เด็กบางคนจะมั่วพะวงแต่จุดไม่สำคัญ เช่น การแต่งตัว การซื้อของต่างๆ สำหรับการเดินทาง ครูอาจต้องช่วยเตือนเด็ก ให้พูดเข้ามาหาเรื่องอีกทีหนึ่ง

7. เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น หลักของการออกเสียง เสียงวรรณยุกต์ การเว้นวรรค การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยค และคำบางคำมีความหมายได้หลายอย่าง

กล่าวโดยสรุป การพูดเป็นรากฐานของการพัฒนาทางภาษา ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นเครื่องมือสื่อสารที่ช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการในการสื่อความหมาย เพื่อใช้ในการติดต่อกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

มีนักการศึกษาได้ค้นพบว่า เด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการทางการพูดที่แตกต่างกันนั้น มีกระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย ดังต่อไปนี้

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (Suvannathat; et al. 1985: 122) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ทางภาษาว่า เกิดขึ้นจากความชำนาญ (Empiricist Approach) ซึ่งเด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษา อย่างไม่เป็นกฎเกณฑ์ แต่เรียนรู้ภาษาในลักษณะเดียวกับการฝึกทักษะ ความชำนาญ และความสามารถด้านอื่นๆ การเรียนรู้คำได้จากการได้ยินคนอื่นพูดซ้ำๆ แล้วนำมาพูด ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ได้เร็ว ถ้าคำที่เด็กเรียนรู้เป็นประสบการณ์ใกล้ตัวเด็ก รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย คือ ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ เช่น ครุ่นนำวัตถุสิ่งของ ของเล่น มาจัดวางในห้องเรียน และตั้งคำถาม เพื่อเร้าให้เด็กหาคำตอบ ซึ่งเป็นการให้เด็กสำรวจวัตถุนั้นด้วยตัวเอง

ศรียา และ ประภัสสร นิยมธรรม (2541: 27 – 30) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาและการพูดไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีเสริมกำลัง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่า พฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้น โดยอาศัยการวางเงื่อนไข โรนโกลด์ (Rheingold) และคณะพบว่า เด็กจะพูดมากขึ้น เมื่อให้รางวัลหรือเสริมกำลัง วินิตซ์ (Winitz) ได้อธิบายถึงการที่เด็กเกิดการรับรู้ในระหว่างการเล่นเสียงตอนต้นๆ ว่า เป็นการกระทำตามธรรมชาติของมนุษย์ในการที่จะมีจุดหมายปลายทาง ตัวอย่างเช่น เมื่อเด็กหิวก็เคลื่อนไหวกิน ซึ่งจุดหมายปลายทางที่การดูดและการกิน ต่อมาเมื่อโตขึ้นก็อาจใช้วิธีทำเสียงอ้อแอ้ โดยหวังว่าแม่จะเข้ามาหา และเล่นเสียงคุยตามไปด้วย

2. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ในบางครั้งเด็กจะพูดคำที่ไม่เคยพูดหรือไม่เคยถูกสอนให้พูดมาก่อนเลย แม้แต่ในระยะเล่นเสียง ก็ได้เปลี่ยนแปลงเสียงที่คล้ายกับคำนั้น จึงสงสัยว่า เด็กเรียนรู้ได้อย่างไร ทฤษฎีนี้ให้คำตอบในแง่ที่ว่า ลิเบอร์แมน (Liberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเล่นเสียง จึงเห็นได้ว่า เด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วย

ทำนองเดียวกับเด็กหูตึง การทำเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเด็กฟังพูดซ้ำด้วยตนเอง หรือหัดเปล่งเสียงโดยใช้อวัยวะที่ปากแล้วจึงเรียนรู้คำ

3. ทฤษฎีสภาวะติดตัวมาแต่กำเนิด (Innateness Theory) ชอมสกี (Chomsky) นักภาษาศาสตร์อเมริกันผู้คิดทฤษฎีนี้ เขาอธิบายว่า เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับเครื่องมือในการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Devic) ซึ่งเรียกว่า แอล เอ ดี (L.A.D.) เครื่องมือนี้จะเป็นฝ่ายรับข้อมูลทางภาษา ซึ่งมาจากประโยคต่างๆ เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้กฎต่างๆ ทางไวยากรณ์ที่มีใช้ในภาษา กฎทางไวยากรณ์ต่างๆ นี้ก็คือความรู้ในภาษา (Competence)

4. ทฤษฎีความสัมพันธ์ (Interaction Theory) ได้มีนักสังคมวิทยาภาษาศาสตร์ และนักจิตวิทยากลุ่มหนึ่งเสนอขึ้นโดยกล่าวว่า คนเราเกิดมานั้นจะต้องมีบางสิ่งบางอย่างติดตัวมา ทำให้คนผิดไปจากสัตว์อื่น แต่ไม่ใช่แอล เอ ดี สิ่งนั้นคือ ความสามารถในการเรียนภาษา (Language Capacity) และความรู้เกี่ยวกับโลก (Cognitive Knowledges)

5. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Luck) ซึ่งธอร์นไคค์ (Thondike) เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่า เมื่อเด็กกำลังเล่นอยู่นั้น เผอิญมีบางเสียงไปคล้ายกับเสียงที่มีความหมาย ในภาษาพูดของพ่อแม่ พ่อแม่จึงให้รางวัลในทันที ด้วยวิธีนี้เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาไปเรื่อย

6. ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) ของอิริค เลนเนเบอร์ก (Eric Lenneberg) เชื่อว่า พัฒนาการทางภาษานั้น มีพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ ก็เกิดจากการที่คนสามารถถ่ายทอดภาษากันได้

7. ทฤษฎีการให้รางวัลของแม่ (Mother Reward Theory) จอห์น ดอลลาร์ด (John Dollard) และ นีล มิลเลอร์ (Neel Miller) เป็นผู้คิดตั้งทฤษฎีนี้ โดยย่ำเกี่ยวกับบทบาทของแม่ในการพัฒนาภาษาของเด็กว่า ภาษาที่แม่ใช้ในการเลี้ยงดู เพื่อสนองความต้องการของลูก จะเป็นเหตุให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก จากการศึกษาทฤษฎีและกระบวนการการเรียนรู้ภาษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พัฒนาการทางภาษาหรือการพูดของเด็กปฐมวัยนั้น จะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาเป็นลำดับขั้น เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างรวดเร็ว หลายรูปแบบแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ ทางสังคม เช่น สิ่งแวดล้อม ตัวเด็กเอง ตลอดจนปฏิกิริยาตอบสนองจากสิ่งเร้า โดยกระบวนการเรียนรู้ เริ่มจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ และบุคคลใกล้เคียง ในลักษณะการเลียนแบบ หรือการลองผิดลองถูก การเรียนรู้ภาษาจะดียิ่งขึ้น ถ้าเด็กได้รับการเสริมแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเป็นการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ก็จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษา หรือพัฒนาการทางการพูดดียิ่งขึ้น

2.5 พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย คือ พฤติกรรมที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อรับรู้ หรือแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และติดต่อซึ่งกันและกัน นักการศึกษาได้ให้ความหมายของพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

เบญจมาศ พระธานี (2538: 8) พัฒนาการทางภาษา (Language Development) หรือพัฒนาการทางการพูด (Speech Development) เป็นความก้าวหน้าในการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร

กับผู้อื่น เพื่อรับรู้ หรือแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และติดต่อซึ่งกันและกัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ พัฒนาการด้านความเข้าใจภาษา และพัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษา ตามปรัชญาการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาชั้นนั้น เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่ 0 – 5 ปี ดังนั้นพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยจึงได้แสดงไว้ตาม ตารางพัฒนาการทางภาษาและการพูดในด้านความเข้าใจและการใช้ภาษา (สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. 7 –10) ดัง ตาราง 1

ตาราง 1 พัฒนาการทางภาษาและการพูดในด้านความเข้าใจและการใช้ภาษา

อายุ	ความเข้าใจภาษา	การใช้ภาษา
1 เดือน	- เมื่อได้ยินเสียงดังจะสะดุ้ง ขยับตัว ขยับตา หรือร้องไห้	- เด็กร้องไห้เมื่อหิว เปียก หรือไม่สบาย
3 เดือน	- เมื่อได้ยินเสียงแม่อยู่ใกล้ๆ เด็กจะยิ้มหรือนิ่งฟัง	- ทำเสียงอ้อแอ้เมื่อมีความพึงพอใจ
6 เดือน	- หันไปมองยังที่มาจากเสียงที่ไม่ดังนัก	- เล่นเสียงที่ละพยางค์ หรือสองพยางค์เช่น กา – กา อา – คา เป็นต้น เริ่มเล่นเสียงต่างๆ
9 เดือน	- ทำตามคำสั่งได้ เช่น บ้ายบาย - หยุดเล่นเมื่อถูกดุ หรือบอกว่า “อย่า”	- ทำเสียงโต้ตอบไม่เป็นภาษา เมื่อมีคนมาพูดด้วย - เลียนแบบการเล่นเสียงของผู้อื่น - ทำเสียงเพื่อเรียกร้องความสนใจ - เลียนเสียงแปลกๆ เช่น สุนัขเห่า เสียงจิ้งจก
12 เดือน	- หันไปหาเมื่อถูกเรียกชื่อ - เข้าใจคำพูดที่ได้ยินบ่อยๆ เช่น “เอา” “ไม่เอา” - เข้าใจคำศัพท์ได้ 10 คำ	- การเล่นเสียงเป็นภาษายังมีอยู่ แต่เพิ่มจำนวนพยางค์มากขึ้น - เริ่มพูดคำที่มีความหมายได้ 2 – 3 คำ เช่น พ่อ แม่ หม่า ไป เป็นต้น - ตอบสนองต่อคำพูดโดยใช้ท่าทางง่าย ๆ เช่น พยักหน้า หรือสั่นหัว
18 เดือน	- เข้าใจและทำตามคำสั่งง่ายๆ ได้ เช่น “ไปเอารถมา” “นั่งลง” “ยืนขึ้น” เป็นต้น - ชี้ส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ 1 – 3 อย่าง - ชี้สิ่งของ หรือบุคคลที่คุ้นเคยได้ เมื่อบอกให้ชี้ เช่น “แม่อยู่ไหน” “พ่ออยู่ไหน” “นาฬิกาอยู่ไหน”	- ยังพูดไม่เป็นภาษาบางครั้งอาจพูดคำที่มีความหมายและไม่มี ความหมายปนกัน โดยมีน้ำเสียงแบบผู้ใหญ่ - พูดเป็นคำที่มีความหมายได้ประมาณ 10 – 20 คำโดยมากจะใช้คำพูดเมื่อเรียกชื่อสิ่งต่างๆ ที่เด็กเห็นบ่อยๆ เช่น หมาแมว

ตาราง 1 (ต่อ)

อายุ	ความเข้าใจภาษา	การใช้ภาษา
	- เข้าใจคำศัพท์ได้ 50 คำ	- บอกความต้องการง่ายๆ ได้ เช่น “เอา” “ไป” - พูดโต้ตอบโดยพูดซ้ำหรือพูดเลียนแบบคำพูดผู้อื่น - ชอบออกคำสั่งโดยใช้คำพูดร่วมกับทาง
2 ปี	- ชี้ส่วนต่างๆของร่างกายได้ 5 อย่าง - เข้าใจคำถามได้มากขึ้นเช่น “นี่อะไร...” “...อยู่ไหน” - ชี้รูปสิ่งของต่างๆ เมื่อบอกให้ชี้ได้ - เข้าใจคำศัพท์ 1,200 คำ	- พูดคำที่มีความหมายได้ 50 – 400 คำ - พูดเป็นประโยคที่ยาว 2 – 3 คำได้เช่น “เอามา” “ไปเที่ยว” - ยังคงชอบเลียนคำพูดของผู้อื่น - พูดเสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้องทุกเสียง - พูดแบบไม่เป็นภาษาลดลงอย่างมากจนแทบไม่มีเลย
3 ปี	- แสดงความสนใจที่จะฟังคำพูดเมื่อแม่อธิบายให้เด็กฟัง - ชอบฟังนิทาน - ชี้ส่วนต่างๆของร่างกายได้ไม่ต่ำกว่า 7 อย่าง - เข้าใจคำกริยาต่างๆได้ - เข้าใจคำศัพท์ 2,400 – 3,600 คำ - เข้าใจคำที่เป็นประโยคยาวๆได้เช่น “หนูกินข้าวให้เสร็จก่อนแล้วแม่จะพาไปนั่งรถ” - เข้าใจคำบุพบทเช่นบนใต้ขึ้นลงเป็นต้น	- บอกชื่อตนเองได้ - ชอบพูดคนเดียวในขณะที่ทำสิ่งต่างๆ - ชอบถามคำถามมากขึ้นเช่น “สีอะไร” “แม่อยู่ไหน” “นั่นใคร” - พูดคำศัพท์ได้ 900 - 1,200 คำ - พูดเป็นประโยคได้ประมาณ 3 คำ แต่อาจพูดไม่ชัด - ชอบเล่าเหตุการณ์ที่กำลังประสบอยู่ - มีการพูดไม่คล่องได้ - พูดเสียงสระได้ชัดเจนทุกเสียง - เสียงที่พูดได้ชัดเจนคือ (มนหยคอวบปก)
4 ปี	- เข้าใจคำศัพท์ 4,200 – 5,600 คำ - มีทักษะในการฟังดีขึ้น และตั้งใจฟังได้นานขึ้น	- พูดให้คนอื่นเข้าใจได้ดีแต่พูดไม่ชัด - พูดเป็นประโยคยาวๆได้ 4 คำโดยเฉลี่ย - เล่าเรื่องได้โดยมีเนื้อหาที่ต่อเนื่องกัน - พูดไ้อวดและวิจารณ์ผู้อื่น - ชอบถาม “ทำไม” “เมื่อไร” - พูดได้ตั้งแต่ 1,500 - 1,800 คำ

ตาราง 1 (ต่อ)

อายุ	ความเข้าใจภาษา	การใช้ภาษา
		<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ประโยคซับซ้อนได้มากขึ้นมีลักษณะทางไวยากรณ์เกือบสมบูรณ์ - สามารถบอกคำตรงกันข้ามได้เช่น “ช้างตัวใหญ่” “กระต่ายตัวเล็ก” - เสียงพยัญชนะที่พูดได้เพิ่มเติม คือ (ทต ลจพงด)
5 ปี	- เข้าใจคำศัพท์ 6,500 – 9,600 คำ	<ul style="list-style-type: none"> - พูดคำศัพท์ประมาณ 2,000 คำขึ้นไป - พูดได้เป็นประโยคได้ประมาณ 4 – 5 คำ - ใช้ไวยากรณ์ได้ถูกต้องเกือบเท่าผู้ใหญ่ - สามารถบอกได้ว่าของสิ่งนั้นทำด้วยอะไร เช่น “บ้านทำมาจากอะไร” - เสียงพยัญชนะที่ออกได้ชัดเพิ่มขึ้นคือ (ฟช)
6 ปี	- เข้าใจคำศัพท์ได้ประมาณ 13,500 – 15,000 คำ	<ul style="list-style-type: none"> - พูดได้ประมาณ 2,500 คำขึ้นไป - พูดเป็นประโยคยาวได้ 6 คำโดยเฉลี่ย - รู้จักใช้คำเปรียบเทียบขนาดรูปร่าง - เสียงพยัญชนะที่ออกได้ชัดเพิ่มขึ้นคือ (ส) ส่วนเสียง (ร) เด็กจะพูดชัดเมื่ออายุ 7 ปีขึ้นไป

สรุป พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความก้าวหน้าในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อรับรู้ หรือแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และติดต่อซึ่งกันและกัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ พัฒนาการด้านความเข้าใจภาษา และพัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษา

2.6 กิจกรรมที่ส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดสำหรับเด็กนั้น มีหลายรูปแบบ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ซักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อให้เด็กเกิดประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาครบทุกด้าน (กรมวิชาการ. 2540: 36 – 37) ตามแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่สามารถจัดได้หลากหลายวิธี เช่น

1. การสนทนาอภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

2. การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่างๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เน้นการปลูกฝังให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น ในการเล่านิทาน สื่อที่ใช้อาจเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่น การแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

3. การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้สังเกต และเรียนรู้ ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้นๆ ในบางครั้งครูอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครู เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเมล็ด การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา

4. การทดลองปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเองได้สังเกตการเปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบด้วยตัวเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ง่ายๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ

5. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง ด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสื่อต่างๆ รอบโรงเรียน หรือสถานที่นอกโรงเรียน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก

6. การเล่นเกมแบบทบทวนเป็นตัวละครต่างๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทาน หรือเรื่องราวต่างๆ อาจใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติ เพื่อสร้างความสนใจ และก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะรูปคนและสัตว์รูปแบบต่างๆ เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ของจริงชนิดต่างๆ

7. การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออก เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ

ปริศนา สิริอาชา (2537: 91 – 96) กล่าวว่า การจะช่วยให้เด็กเป็นนักพูดที่ดี คือ การพูดคุยกับเด็กบ่อยๆ คำพูดต่างๆ ของเด็กอายุ 3 ขวบ มักเป็นคำที่ได้รับมาจากพ่อแม่และผู้ใกล้ชิด หลังจากนั้นเด็กจึงเริ่มเรียนรู้คำต่างๆ เอง ดังนั้นการพูดจาของบุคคลที่แวดล้อมเด็กอยู่ จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เช่น การสอนให้เด็กรู้จักความหมายของคำ เช่น หนูกินข้าวด้วยขันหรือลูกบอลจะ? หรือหนูใช้ตามองหรือใช้นิ้วมองจะ? การสอนคำจากท่าทาง สอนจากการอ่านนิทานให้ฟัง การเล่นเกมสมมติ การร้องเพลง ประกอบท่าทาง การหัดให้เด็กได้ตอบคำถาม การเล่นน้ำทาง การเรียงลำดับเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมที่ส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัย สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเล่นเกม การเล่นเกมแบบทบทวน การร้องเพลง การเล่านิทาน การไปศึกษานอกสถานที่ ตลอดจนการทดลองปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูและผู้เกี่ยวข้องด้านการศึกษานปฐมวัยควรให้ความสำคัญ และเลือกวิธีปฏิบัติตามความเหมาะสม

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

มีผู้วิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กทั้งต่างประเทศและในประเทศหลายท่าน ดังต่อไปนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

โลวินเจอร์ (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2535: 17 – 18; อ้างอิงจาก Lovinger. 1974: 313 – 320) ผู้เชี่ยวชาญทางการพูดได้ทำการทดลอง โดยเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กวัย 4 – 5 ขวบ ในระหว่างการเล่นอย่างอิสระของเด็กเป็นเวลา 1 ชั่วโมงต่อวัน เป็นเวลาทั้งหมด 25 สัปดาห์ โดยเขาแบ่งระดับของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเขากับตัวเด็กออกเป็น 2 ระดับด้วยกัน คือ

1. เข้าไปมีส่วนร่วมในการเล่นของเด็ก อีกทั้งแนะนำการเล่นต่างๆ ให้กับเด็ก พร้อมทั้งติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด

2. ให้เด็กได้แสดงการเล่นจากประสบการณ์ของตนเอง

3. สร้างสภาพการณ์การเล่น สนับสนุนให้เด็กเล่น ซึ่งในแต่ละชั่วโมงนั้น ไม่ได้เน้นที่การฝึกฝนและไม่มีการบังคับเด็กให้เล่น แต่เด็กจะได้รับการสนับสนุนให้สนองตอบต่อการเล่น และการใช้คำพูดที่เด็กต้องการ จากการทดลองเขาพบว่า การที่เขาได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์กับการเล่นของเด็กทั้ง 3 ระดับนี้ มีผลทำให้การแสดงออกทางภาษาของเด็กเพิ่มขึ้น มีการเล่นที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ในขณะที่กลุ่มควบคุม (ไม่มีปฏิสัมพันธ์ใดๆทั้งสิ้น) ไม่มีการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้เขายังพบว่า ในการฝึกหัดให้เด็กปฐมวัยได้รู้จักเล่นแบบละคร จะช่วยพัฒนาภาษาของเด็กได้มากยิ่งขึ้น ในกรณีที่ช่วยพัฒนาด้านภาษาให้แก่เด็ก ผู้ใหญ่จะต้องรู้ถึงลักษณะของกิจกรรม ตลอดจนรู้จักการใช้ภาษาของเด็ก คำพูดของผู้ใหญ่จะช่วยทำให้การเล่นดีขึ้น แต่ก็อาจจะมีผลในทางลบได้เช่นกัน ถ้าสิ่งที่ผู้ใหญ่ชักจูงให้เด็กเล่นนั้น ยังไม่อยู่ในความสนใจของเด็ก การพูดของผู้ใหญ่จะต้องดูเวลาที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ การช่วยเหลือของผู้ใหญ่นั้น จำเป็นต่อการเล่นของเด็ก แต่ไม่ควรจะเป็นการช่วยโดยตรง เพราะอาจทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นอิสระ

ไพน์ และคณะ (Pine; et al.) ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบที่แตกต่างกันในช่วงตอนการใช้คำเดี่ยวที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำพูดของแม่ และการผสมคำของเด็ก (Stylistic Variation at the “Single Word “ Stage : Relation between Maternal SpeechCharacteristic and Children’s Vocabulary Composition and Usage) พบว่า ความสัมพันธ์ของการใช้คำของเด็กแตกต่างกันไปตามการใช้คำพูดของแม่ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแม่และเด็ก 26 คู่ เด็กผู้หญิง 14 คน และเด็กผู้ชาย 12 คน เริ่มจากคำ 5 คำ 10 คำและ 100 คำ ตามลำดับ วิธีการพูดของแม่ มีอิทธิพลต่อพัฒนาการการใช้คำพูดของลูกโดยตรง คือ แม่ที่พยายามอธิบายความหมายคำศัพท์ โดยอิงสภาพแวดล้อมจะสามารถถ่ายทอดคำพูดใหม่ๆ ให้ลูกได้มากกว่าแม่ที่พูดโดยวิธีการออกคำสั่งว่า เช่นนั้น เช่นนี้ และแม่ที่พูดเก่งๆ จะทำให้เด็กเรียนรู้คำต่างๆ เช่นคำอุทานคำสั้นๆ ได้เป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่าแม่ที่ไม่ค่อยพูด โดยมีเช็คลิสต์ (Checklist) ให้แม่เช็คคำต่างๆ ที่เด็กเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และมีการอัดเสียงพูดของเด็ก เพื่อดูพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจนมากขึ้น (Pine, Lieven; & Roland. 1997: 807 – 819)

งานวิจัยในประเทศ

จุฬารัตน์ อินุพัฒน์ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง

เด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ขวบ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดที่ไม่แตกต่างกัน

นงเยาว์ คลินิกคล้าย (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ขวบ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ มีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ความสามารถในการพูดของเด็ก จะขึ้นอยู่กับความพร้อมของเด็กแต่ละคน ซึ่งเด็กวัยใกล้เคียงกัน จะพูดได้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน สังเกตได้จากการพูด ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำศัพท์ การที่เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ก็จะส่งผลต่อพัฒนาการทางการพูดที่แตกต่างกันไปด้วย หากเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เร้าให้เด็กได้คิด ได้พูด ได้เล่นกับเพื่อน หรือการที่มีผู้ใหญ่คอยพูดคุยด้วย รวมทั้งได้รับการส่งเสริมกิจกรรมการพูดต่างๆ เช่น การเล่านิทาน การท่องคำคล้องจอง การร้องเพลง และกิจกรรมศิลปะ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อความสามารถทางการพูดของเด็กทั้งสิ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานและการเล่านิทาน

3.1 ความหมายของนิทาน

นิทานเป็นศาสตร์ที่สร้างความรื่นรมย์แก่ผู้เรียนได้ ซึ่งนิทานที่เล่าสามารถแสดงวัฒนธรรมของแต่ละชาติ เป็นวิธีการที่สามารถกระตุ้นความสนใจแก่ผู้เริ่มเรียนภาษา โดยเฉพาะกับเด็ก เพราะเรื่องที่น่าสนใจนั้น ผู้เรียนสามารถรับรู้อารมณ์ และเรียนรู้วัฒนธรรมจากเรื่องที่ฟังได้ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของนิทานไว้ ดังนี้

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 16) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบทอดต่อๆ กันมาตั้งแต่โบราณ โดยเนื้อหาที่เล่า เป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณงามความดี เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกของคน ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความดี และเป็นตัวอย่างแก่สังคม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 210) กล่าวว่า นิทาน คือ สื่อที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก นิทานสามารถสร้างจินตนาการ ความฝัน ความคิด ความเข้าใจ และการรับรู้ให้กับเด็ก

วันเนาว์ ยูเด็น (2542: คำนำ) กล่าวว่า นิทาน คือ ชีวิต เรื่องราวในนิทานที่แท้จริงเป็นเรื่องราวของชีวิต นิทานมิใช่เรื่องสำหรับเพียงเพื่อฟัง อ่านเพื่อสนุก หรือรับคำสอนที่แทรกอยู่เท่านั้น

สัณหพัฒน์ อรุณธารี (2542: 2) กล่าวว่า นิทาน คือ เรื่องที่มีผู้แต่งขึ้นใหม่ โดยยึดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการเล่าเรื่องให้เข้ากับสภาวะการณ์ในเวลานั้นๆ ซึ่งสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม คติสอนใจที่ฟังประสงค์ ให้ผู้ฟังนำไปใช้ในชีวิต จากเนื้อหาของนิทาน เพื่อใช้เป็นสื่อในการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก

สมศักดิ์ ปรีบูรณ์ (2542: 48) ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า

1. เป็นเรื่องราวที่ผูกขึ้น
2. เป็นเรื่องราวที่ใช้วาจาเป็นสื่อในการถ่ายทอด
3. เป็นบทประพันธ์ ที่มีลีลาการเล่าแบบเป็นกันเอง
4. เป็นเรื่องเล่าที่มีจุดประสงค์หลัก เพื่อความบันเทิงใจ มีสิ่งสอนใจเป็นจุดประสงค์รอง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 588) นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป

วิเชียร เกษประทุม (2547: 1) นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมา เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ใช้วาจาเป็นสื่อในการถ่ายทอด

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2540: 45) กล่าวว่า นิทานเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสืบทอดประสบการณ์ ความรู้ ความคิด หรือค่านิยมบางอย่างให้ผู้ฟัง พร้อมทั้งสอดแทรกความสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อมๆ กัน

บุบผา เรืองรอง (2551: ออนไลน์) นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมา หรือมีผู้แต่งขึ้น ต้องการสอนคนในการดำรงชีวิต เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน นิทานส่วนใหญ่จะถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ ที่ทั้งผู้เล่าและผู้ฟังต่างมุ่งสนองความสุขทางจิตใจของคน

มัลกีน่า (Malkina. 1995: 38) กล่าวว่า การเล่านิทาน เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิผลกับผู้เริ่มเรียนภาษา เพราะสามารถแสดงถึงอารมณ์ต่างๆ การรับรู้ และความต้องการได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็ก

จากความหมายของนิทานดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นิทานเป็นเรื่องราวที่แต่งขึ้นมา โดยการผูกเรื่องตามความคิด จินตนาการ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกแนวคิด คติสอนใจ ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม

3.2 ประเภทของนิทาน

การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่มีมาแต่เก่าก่อน นิทานแบ่งออกเป็น 2 ยุค ได้แก่ นิทานสมัยเก่า หรือนิทานชาวบ้าน และนิทานสมัยใหม่ ดังที่นักวิชาการได้กำหนดไว้ ดังนี้

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 20 – 22) แบ่งนิทานตามรูปแบบของนิทาน และตามเนื้อหาสาระ ที่เป็นเรื่องราวของนิทานออกเป็น 8 ประเภท คือ

1. เทพนิยายหรือเรื่องราวปรัมปรา เป็นนิทานหรือนิยายที่เกินเลยความเป็นจริงของมนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอภินิหาร ตัวเอกหรือตัวละครเด่นๆ จะมีอภินิหาร หรือเวทมนต์ ฤทธิ์เดช ฉากหรือสถานที่ในเรื่อง มักเป็นสถานที่พิเศษ หรือถูกกำหนดขึ้นมา เช่น สรวงสวรรค์ หรือเมืองบาดาล มีพระเอกเป็นเจ้าชาย มีนางเอกเป็นเจ้าหญิง มีนางฟ้า เทวดา ยักษ์ เป็นต้น

2. นิทานประจำท้องถิ่น หรือนิทานพื้นบ้าน มักเป็นนิทานที่ถูกเล่าขานต่อกันมา เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ภูเขา ทะเล แม่น้ำ เรื่องราวของโบราณวัตถุ ที่มีเหตุแห่งที่มาของการสร้าง การคิด ฯลฯ

3. นิทานคติสอนใจ เป็นนิทานที่เรียบเรียงเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับชีวิต และความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคม ให้บังเกิดผลในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ ให้พิถีพิถันละเอียดรอบคอบ และไม่ประมาทช่วยเหลือหรือเมตตาต่อผู้อื่น และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวอ้างถึงบุคคลที่มีความสามารถ อดอาจ กล้าหาญ มักเป็นการถ่ายทอดเรื่องจริงของบุคคลสำคัญๆ ไว้ มักสร้างฉากหรือสถานการณ์ที่น่าตื่นเต้นเกินความเป็นจริง เพื่อให้เรื่องราวสนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามว่า บุคคลที่เป็นบรรพบุรุษนั้นมีความสามารถ และน่าสนใจจริงๆ

5. นิทานอธิบายเหตุ เป็นเรื่องราวของเหตุที่มาของสิ่งหนึ่งสิ่งใด และอธิบายพร้อมตอบคำถามเรื่องราวต่างๆ ด้วย เช่น เรื่องกระต่ายในดวงจันทร์ ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม เป็นต้น

6. เทพปกรณัม เป็นนิทานเกี่ยวกับความเชื่อ โดยเฉพาะตัวบุคคลที่มีอภินิหารเหนือความเป็นจริง ลึกลับ ได้แก่ พระอินทร์ พระพรหม ทศกัณฐ์ เป็นต้น

7. นิทานที่มีตัวสัตว์เป็นตัวเอก เปรียบเทียบเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม สอนจริยธรรม แฝงแง่คิด และแนวทางแก้ไข บางครั้งสอนแบบทางอ้อม ผู้อ่านหรือผู้ฟังจะต้องพิจารณาเอง เป็นเรื่องบันเทิงคดีที่สนุกสนาน

8. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ แต่มีมุขที่ตลกขบขันสนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกที่เป็นสุข เนื้อเรื่องเกี่ยวกับไหวพริบ เรื่องราวแปลกๆ เรื่องเหลือเชื่อ เรื่องเกินความจริง เป็นต้น

สันหัตพัฒนา อรุณธำรี (2542: 17) แบ่งประเภทของนิทาน ตามสภาพการณ์ปัจจุบันออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา
2. นิทานท้องถิ่น
3. นิทานเทพนิยาย
4. นิทานตลกขบขัน
5. นิทานสร้างเสริมคุณธรรม
6. นิทานเรื่องเกี่ยวกับสัตว์
7. นิทานที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่อง เช่น สิ่งแวดล้อม ยาเสพติด เป็นต้น
8. นิทานส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

วิเชียร เกษประทุม (2548: 5 – 9) แบ่งนิทานที่เป็นปัจจุบันไว้ 11 ประเภท ดังนี้

1. เทวปกรณัมหรือเทพปกรณัม เป็นเรื่องอธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล
2. นิทานศาสนา มีจุดมุ่งหมายในการสั่งสอนศีลธรรมแก่ประชาชน
3. นิทานคติ เป็นการเล่าเรื่องให้เห็นคุณค่าของจริยธรรมและผลแห่งการประกอบกรรมดีและกรรมชั่ว
4. นิทานมหัศจรรย์ เป็นนิทานเกี่ยวกับเวทมนตร์ นางฟ้า หรือความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ

5. นิทานชีวิต เป็นการดำเนินเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริง มีความยาวหลายอนุภาค
6. นิทานประจำถิ่น เน้นเรื่องเล่าสืบเนื่องกันมา เกี่ยวกับบุคคลและสถานที่สำคัญ
7. นิทานอธิบายเหตุ เป็นเรื่องที่อธิบายถึงกำเนิด ความเป็นมาของสิ่งที่เกิดขึ้นใน

ธรรมชาติ

8. นิทานเรื่องสัตว์ เป็นเรื่องที่สัตว์เป็นตัวเอก
9. นิทานเรื่องผี มีผีเป็นตัวเอกของเรื่อง
10. มุขตลก มีขนาดสั้น ไม่ซับซ้อน สนุกขบขัน ไม่น่าเบื่อ
11. นิทานเข้าแบบ โครงเรื่องมีความสำคัญเป็นรองของแบบสร้าง เช่น นิทานไม่รู้จบ

นิทานลูกโซ่

จิระประภา บุญนิติย์ ลออ ชูติกร และ ศรีสมบัติ เทพกาญจนา (2551: 17 – 21) ได้แบ่งนิทานออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา มีลักษณะที่เห็นได้ชัด คือ เป็นเรื่องค่อนข้างยาว และเป็นเรื่องสมมุติว่า เกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง ไม่กำหนดไว้ชัดเจนว่าที่ไหน และมักขึ้นต้นว่า “ในกาลครั้งหนึ่ง” ตัวบุคคลในเรื่องไม่ใช่มนุษย์ธรรมดา มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

2. นิทานท้องถิ่น มีขนาดสั้นกว่านิทานปรัมปรา เป็นเรื่องเหตุการณ์เดียว และเกี่ยวกับความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณี โศกลางหรือคตินิยม

3. เทพนิยายเป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า

4. นิทานเรื่องสัตว์ ตัวเอกของเรื่องจะเป็นสัตว์ มีความคิดและการกระทำต่างๆ เหมือนมนุษย์ธรรมดา มักเป็นเรื่องตลกขบขัน และมีคติสอนใจ

5. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องสั้นๆ เกี่ยวกับการแสดงปฏิภาณไหวพริบ การผจญภัย

จากประเภทของนิทานที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นิทานมีหลายประเภท ทั้งนิทานที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และนิทานที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม

3.3 จุดประสงค์ของการเล่านิทาน

นิทานและวิธีเล่านิทาน เป็นกิจกรรมการสอนวิธีหนึ่ง ที่นักการศึกษาให้ความสนใจ ศึกษา ค้นคว้าและยอมรับว่า นิทานมีความสำคัญต่อเด็ก จุดประสงค์ของการเล่านิทาน มักมุ่งให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินเป็นหลัก ส่วนจุดประสงค์อื่นมักขึ้นอยู่กับผู้เล่า นิทานเรื่องเดียวกัน ผู้เล่าอาจมีจุดประสงค์ในการเล่าที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 11 – 12) กล่าวว่า การเล่านิทานให้เด็กฟังนั้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความคิด การเล่านิทาน จึงไม่ควรมาจากครูคนเดียว ครูควรให้เด็กเป็นผู้เล่านิทานเองด้วย เพราะการให้เด็กได้เล่านิทานเอง จะช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึง

ความรู้สึก ขยายความคิดของตนเองให้กระจ่าง และพัฒนาภาษา หากครูเล่าเอง ควรมีการถามตอบโต้ ทำให้เด็กคิดระหว่างการเล่านิทานด้วย

2. สร้างความรักการอ่านหนังสือให้กับเด็ก เวลาเล่านิทาน เป็นเวลาที่สร้างความสนใจในการอ่านหนังสือให้กับเด็กมาก ครูควรเตรียมให้พร้อม โดยการอ่านนิทานเล่มที่จะเล่าให้เข้าใจ จำได้ เวลาเปิดหนังสือเสมอตาเด็ก ตาครูจับที่เด็ก คอยสังเกต คอยตั้งคำถามเป็นช่วงๆ เพื่อช่วยให้เด็กทบทวนรายละเอียด และตื่นตัวที่จะฟังอยู่เสมอ เวลาเล่านิทานควรจัดเป็นกลุ่มเล็กๆ 4 – 5 คน ถ้าไม่ได้ก็ให้เด็กนั่งเป็นวง เห็นหน้าครูชัดเจน และครูเห็นเด็กทุกคน ถ้าเด็กเพลิดเพลินกับนิทานจากหนังสือที่ครูเล่า เด็กจะชอบและสนใจที่จะอ่านหนังสือด้วยตนเอง สิ่งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนิสัยรักการอ่าน และความรักหนังสือที่ดี

3. สร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายให้กับเด็ก ทั้งทางด้านสังคม อารมณ์ คุณธรรม หรือแม้แต่การพัฒนาสติปัญญา ก็สามารถใช้นิทานเป็นสื่อของการเรียนรู้ได้ จุดสำคัญที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนรู้นั้น นอกจากเนื้อหาของนิทานตรงประเด็นแล้ว บรรยากาศในการเล่า ก็มีความสำคัญมาก ผู้เล่าที่ดีต้องสนุกกับการเล่านิทาน และสามารถสื่อสารเรื่องราวให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นที่จะฟัง ในขณะที่เดียวกันต้องหยุดถามเป็นระยะ หรือให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน โดยเฉพาะประเด็นที่ต้องการให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ การเล่านิทานอาจเล่าซ้ำได้ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้ถ่ายโยงข้อมูลใหม่ เปรียบเทียบ เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ทฤษฎีของเพียเจท์ ที่ว่าด้วยการคิดเพื่อพัฒนาความรู้ใหม่

จรรยาบรรณ บุนนิตย ลออ ชุตินกร และ ศรีสมบัติ เทพกาญจนา (2551: 23 – 24) กำหนดจุดมุ่งหมายในการเล่านิทานไว้ ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็ก เพราะโดยธรรมชาติแล้วเด็ก ๆ ชอบฟังนิทาน
 2. เพื่อช่วยให้เด็กมีจิตใจเบิกบาน ผ่อนคลายอารมณ์ ความเครียด และสร้างเสริมอารมณ์ขันให้กับเด็ก
 3. เพื่อเป็นการปกป้อง ส่งเสริมพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการของเด็ก
 4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก
 5. เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้วิชาการต่างๆ ที่สอดแทรกอยู่ในนิทานเรื่องนั้นๆ
 6. เพื่อช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากอ่านหนังสือ
 7. เพื่อช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็ก มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
- แปลน ฟอร์ คิตส์ (2551) กล่าวถึง ประโยชน์ที่เด็กได้รับจากนิทานไว้ว่า
1. เต็มเต็มความสนุกสนาน
 2. เสริมสร้างจินตนาการความคิดสร้างสรรค์
 3. ฝึกสมาธิ

4. พัฒนาทักษะด้านภาษา

5. ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

แอลลิส และ บรูสเตอร์ (Ellis; & Brewster. 1991: 1 – 2) กล่าวว่า ธรรมชาติของเด็ก เพลิดเพลินกับการฟังการเล่านิทาน ดังนั้นจึงมีการนำนิทานมาเป็นสื่อในการเรียนภาษาต่างประเทศ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. นิทานช่วยสร้างความสนุกสนาน และช่วยพัฒนาทัศนคติในทางบวกในการเรียนภาษาต่างประเทศในอนาคต และเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจเรียนภาษาต่างประเทศ

2. นิทานช่วยสร้างจินตนาการ เด็กสามารถจินตนาการตัวเองแทนตัวละครในเรื่อง ซึ่งประสบการณ์แห่งการจินตนาการ ช่วยพัฒนาพลังแห่งความคิดสร้างสรรค์

3. นิทานเป็นเครื่องมือที่สามารถเชื่อมโยงจินตนาการให้สัมพันธ์กับโลกแห่งความเป็นจริงของเด็ก ซึ่งเด็กสามารถสร้างจิตสำนึกของตนเอง ให้เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

4. การฟังนิทานในห้องเรียน เป็นการบั่นประสบการณ์ทางสังคม ซึ่งการอ่านและการเขียน เป็นเพียงกิจกรรมเดียวเท่านั้น แต่การฟังนิทานสามารถแบ่งปันความรู้สึกต่างๆ เช่น ความสุข จากเสียงหัวเราะ ความตื่นเต้น และการคาดคะเน ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงความสนุกสนานเท่านั้น แต่สามารถช่วยสร้างความมั่นใจ และกระตุ้นพัฒนาการทางด้านสังคม และอารมณ์ให้ดีขึ้น

5. การฟังนิทานเข้าไปซ้ำมา ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางภาษา ในขณะที่ทักษะอื่นๆ ต้องได้รับการกระตุ้นหรือผลักดัน ซึ่งนิทานแต่ละเรื่อง มักจะมีคำ และโครงสร้างประโยคซ้ำไปซ้ำมา เพื่อช่วยให้เด็กจดจำทุกรายละเอียดได้

6. การฟังนิทาน ช่วยให้ครูแนะนำคำศัพท์ หรือเป็นการทบทวนคำศัพท์ โครงสร้างภาษา โดยเปิดให้เด็กได้จดจำ และเทียบเคียงบริบท โดยใช้ความคิดแล้วค่อยๆ นำไปสู่คำพูดของเด็กเอง

7. การฟังนิทาน ช่วยพัฒนาการฟังและทักษะอื่นเข้าด้วยกัน โดยผ่านสิ่งต่อไปนี้ คือ สื่อที่มองเห็น ได้แก่ รูปภาพ หนังสือที่มีภาพประกอบ ความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนมา ความรู้ทั่วไป สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายของเรื่อง และมีความเกี่ยวเนื่องกับประสบการณ์ตัวเอง

8. นิทานสร้างสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้ต่อเนื่องกับวิชาอื่นๆ ในหลักสูตร

9. การเรียนภาษาอังกฤษจากเรื่องเล่า สามารถวางรากฐานทางภาษาในการเรียนระดับที่สูงขึ้น จากจุดประสงค์ของการเล่านิทาน ดังที่กล่าวข้างต้น

สรุปได้ว่า การเล่านิทานมีจุดประสงค์ เพื่อใช้นิทานเป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อช่วยพัฒนาด้านภาษา ด้านความคิด อารมณ์ จิตใจ สร้างสมาธิ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

3.4 คุณค่าของนิทานต่อการเรียนรู้ของเด็ก

การเล่านิทาน เป็นวิธีการที่สามารถกระตุ้นความสนใจแก่ผู้เริ่มเรียนภาษา โดยเฉพาะกับเด็ก เพราะเรื่องที่น่าสนใจนั้น ผู้เรียนสามารถรับรู้อารมณ์ และเรียนรู้วัฒนธรรมจากเรื่องที่ฟังได้ การเล่านิทานสามารถพัฒนาทักษะการใช้ภาษาของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการฟัง เมื่อนักเรียนได้ฟังเรื่องเล่าจากครู จะจดจำความต่อเนื่องของเรื่องราว ตลอดจนได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ช่วยเสริมประสบการณ์ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานต่อการเรียนรู้ของเด็กไว้ดังนี้

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 55 – 56) กล่าวถึงคุณค่าของนิทานไว้ ดังนี้

1. เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น หรือเป็นกันเองกับผู้เล่า
2. เด็กเกิดความรู้สึกร่วมในขณะฟัง ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย
3. เด็กมีสมาธิ หรือความตั้งใจที่มีระยะเวลายาวนานขึ้น โดยเฉพาะผู้เล่าที่มีความสามารถในการดึงดูดให้ผู้ฟัง มีใจจดจ่อกับเรื่องราวที่ผู้เล่าเล่า เรื่องราวที่มีความยาว
4. เด็กจะถูกกล่อมเกลียดด้วยนิทาน ที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้ผู้ฟังเข้าใจในความดีและความงามยิ่งขึ้น
5. ช่วยให้เด็กสามารถใช้กระบวนการคิด ในการพิจารณาแก้ปัญหาได้
6. ช่วยให้เด็กมีความละเอียดอ่อน รู้จักการรับและการให้ มองโลกในแง่ดี
7. สร้างความกล้าให้กับเด็ก ในการแสดงออก ผ่านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ
8. เด็กได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
9. ช่วยเสริมสร้างจินตนาการที่กว้างไกล ไร้ขอบเขตให้กับเด็ก
10. ช่วยให้เด็กได้รู้จักใช้ภาษาที่ถูกต้อง

สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542: 59 – 62) กล่าวว่า การเล่านิทาน เป็นวิธีการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กสนใจในการเรียนรู้ สามารถจดจำ กล้าแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา นอกจากนี้ยังช่วยตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ความสัมพันธ์ผลความต้องการเป็นที่ยอมรับ เนื้อหาของนิทาน ที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการดังกล่าว จะช่วยให้เด็กมีความสุขปรารถนาและมีความสุข กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ นิทานจึงมีคุณค่า ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการสอน ที่มีประสิทธิภาพในการชักจูงให้ผู้เรียนได้คล้อยตามเป็นตัวกระตุ้นและแรงจูงใจในตัวผู้เรียน ทั้งยังเป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และการแสดงออกซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียน
2. เป็นเครื่องกระตุ้น และโน้มน้าวให้เด็กเปิดใจ ที่จะยอมรับพฤติกรรมด้านต่างๆ และตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็กด้วย
3. เป็นตัวแทนในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้เหมาะสมกับพัฒนาการ

ตามวัย ช่วยปรุงแต่งบุคลิกภาพ แก้ไขพฤติกรรมของเด็ก ให้เป็นไปตามตัวแบบในนิทานที่เด็กชื่นชอบ มีสัมพันธ์อันดีกับบุคคลรอบข้าง

แปลน พอร์ คิตส์ (2551) กล่าวถึงคุณค่าของนิทานไว้ ดังนี้

1. นิทานช่วยสร้างเสริมความผูกพันระหว่างพ่อแม่ ลูก และทุกคนในครอบครัว
2. นิทานช่วยสร้างสมาธิ พัฒนาทักษะการฟัง และการพูด
3. นิทานช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ทศนคติ และนิสัยที่ดีงามให้แก่เด็ก
4. นิทานช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และเสริมสร้างจินตนาการอย่างไร้ขีดจำกัด
5. นิทานเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนว Whole Language

จากคุณค่าของนิทานดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นิทานเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้คุณค่าในด้านการศึกษา ทักษะทางภาษา สร้างกระบวนการคิด ช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี สร้างสมาธิ และผ่อนคลายอารมณ์

3.5 หลักในการเลือกนิทาน

ในการเลือกนิทานที่จะเล่าให้เด็กฟัง ครูต้องรู้จักเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เพราะเด็กแต่ละวัย มีความสนใจและความต้องการที่แตกต่างกัน ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอแนะไว้ ดังนี้

พัชรี วาศวิท (2537: 63) และ สุภัตสร วัชรคุปต์ (2543: 37) ให้แนวทางในการเลือกเรื่องที่จะนำมาเล่า ให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนที่คล้ายคลึงกันไว้ ดังนี้

1. เป็นเรื่องสั้นง่าย แต่มีใจความสมบูรณ์ โดยปกติจะมีความยาวประมาณ 15 – 20 นาที มีการดำเนินเรื่องได้อย่างรวดเร็ว เน้นเหตุการณ์เดียว ให้นักเรียนพอคาดคะเนเชื่อได้บ้าง อาจสอดแทรกเกร็ดที่ชวนให้เด็กสงสัยว่าอะไรเกิดขึ้นต่อไป เพื่อให้ทำให้งานเรื่องมีรสชาติน่าตื่นเต้น
2. เป็นเรื่องที่เด็กให้ความสนใจ อาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตเด็ก ๆ ครอบครัว สัตว์ หรือเรื่องที่เด็กจินตนาการตามได้
3. เป็นเรื่องที่มีบทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กส่วนมาก ไม่สามารถฟังเรื่องราวที่เป็นความเรียงได้ดีพอ และภาษาที่ใช้ต้องสละสลวย ไม่ควรใช้คำศัพท์แสลง (slang) ควรใช้ภาษาง่ายๆ ประโยคสั้นๆ มีการกล่าวซ้ำ คำสัมผัส ซึ่งจะช่วยให้เด็กจดจำเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว
4. เป็นเรื่องที่มีตัวละครน้อย ซึ่งประกอบด้วยตัวละครเอกและตัวประกอบ และชื่อของตัวละครเป็นชื่อง่ายๆ ควรเน้นให้เห็นลักษณะเด่นของตัวละครแต่ละตัว เพื่อเด็กจะได้เข้าใจความหมายได้
5. เป็นเนื้อเรื่องที่จบง่าย ๆ และน่าฟังพอใจ เมื่อเด็กฟังเรื่องเล่าจบ เด็กควรมีความสุขหรือถ้ามีความทุกข์ ก็ต้องมีคติสอนใจด้วย ซึ่งเนื้อเรื่องควรสอดแทรกคติธรรมสอนใจ และส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีงาม

นอกจากนี้ มานิตา โทชวลิต (มานิตา. 2549: ออนไลน์) ยังให้แนวคิดในการเลือกนิทานเพื่อเล่าเรื่องให้เข้าถึงจิตใจของเด็ก โดยใช้ภาษาที่สละสลวย และสามารถให้ภาพในจินตนาการจากเรื่องราวในนิทาน ไปสู่การสร้างโยงใยของสมอง และพัฒนาการขึ้นด้วยการนำจินตนาการของตนมาสร้างสรรค์เป็นเรื่องราวผ่านสิ่งเร้าที่เหมาะสมภายนอกที่ครูจัดไว้รองรับ เช่น การเป็นตัวอย่างที่ดีของครู ของเล่น

ธรรมชาติที่ไม่เน้นรายละเอียด หรือสภาพห้องที่เอื้อต่อการจินตนาการ โดยคัดเลือกนิทานที่มีเนื้อหา ใกล้เคียงกับเด็ก ดังต่อไปนี้

1. ปรับเรื่องให้ไม่ซ้ำซ้อน ดำเนินเรื่องตามลำดับเวลา และมีการดำเนินเรื่องซ้ำๆ อย่างเป็นจังหวะ
2. จำนวนตัวละครที่มากเกินไป ทำให้เด็กสับสน โดยตัดตัวละครที่ไม่ช่วยทำให้เรื่อง ดำเนินไปออกบ้าง หรือกล่าวถึงแต่เพียงโดยรวม
3. แทรกบทสนทนาสั้นๆ ระหว่างบทบรรยายอย่างมีจังหวะสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็ก ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่มีการซ้ำ ย้ำ ทวน อย่างเป็นจังหวะ เนื่องจากบทสนทนาสั้นๆ จะช่วยให้เด็ก สามารถจดจำถ้อยคำในนิทานได้ง่ายขึ้น

สมใจ บุญอุรพีภิญโญ (2539: 7 – 8) กล่าวว่า การเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟัง ควรคำนึงถึงอายุ และความสนใจของเด็ก นิทานที่เหมาะสมกับเด็ก ควรมีภาพประกอบที่ชัดเจน สีสัน สวยงาม และเสนอภาพที่สะท้อนความคิดของเด็กในทางที่ดีงาม กระตุ้นจินตนาการ และตอบสนองให้ เด็กได้แสดงท่าทางประกอบนิทาน รับรู้และเข้าใจความรู้สึกของเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจ เป็นเรื่อง ที่มีสัตว์พูดได้ ใช้ภาษาที่ง่ายน่าฟัง

เกริก ยूनพันธ์ (2539: 59) กล่าวถึง การเลือกนิทานสำหรับเด็กว่า ผู้เล่านิทานจำเป็นต้องมี ความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ และความสามารถที่จะแยกแยะ เลือกนิทานให้เหมาะสมกับความสนใจ และความต้องการของเด็ก นิทานสำหรับเด็กควรมีตัวเดินเรื่อง หรือตัวเอกที่เป็นสัตว์พูดได้ เป็นนิทาน ที่เปี่ยมด้วยคุณค่าทางเนื้อหา ได้อรรถรส รูปแบบการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา ความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริม คุณภาพ ยกกระตือรือร้นสติปัญญา และจิตใจในทางที่ดี นอกจากนี้ผู้เล่ายังมีส่วนอย่างมากในการนำเสนอให้ นิทานเรื่องนั้นๆ มีความสนุกสนาน เหมาะสมกับวัยของเด็ก มีแง่มุม มีชั้นเชิง และเห็นรายละเอียดที่ จะเล่าให้เด็กฟัง ไม่ว่าจะเล่านิทานปากเปล่า นิทานวาดไปเล่าไป และลีลาการเล่า จะต้องส่งผลให้เด็กๆ เห็นภาพ และเกิดความสนุกสนานประทับใจ

จิระประภา บุญยนิษฐ์ ลอ อชุตติกร และ ศรีสมบัติ เทพกาญจนา (2551: 59 – 60) กำหนด หลักเกณฑ์ที่ควรยึดถือในการเลือกนิทานสำหรับเด็ก ดังนี้

1. เรื่องง่าย มีโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องดี เด็กสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ พอสมควร
2. ควรมีบทสนทนาหลายๆ
3. มีการใช้คำซ้ำๆ คำคล้องจอง คำที่น่าสนใจ ที่เด็กจำได้ง่ายและรวดเร็ว
4. มีการกลั่นกรองภาษาที่ใช้เป็นอย่างดี และมีชีวิตชีวา
5. เหตุการณ์ในเรื่อง ต้องเป็นเหตุการณ์ที่เด็กคุ้นเคย
6. เนื้อเรื่องเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย และจบลงอย่างน่าพอใจ
7. ไม่ควรมีตัวละครที่สำคัญมาก เพราะจะทำให้เด็กสับสนได้
8. ความยาวของเรื่อง ต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก

แปลนฟอร์ คิตส์ (2551) กล่าวถึง เส้นห์ของหนังสือนิทานไว้ ดังนี้

1. เนื้อหาสนุก แฝงข้อคิด ความยาวเหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของเด็ก
2. ภาพประกอบสีสดใสสวยงาม หลากหลายเทคนิค ช่วยปลูกฝังรสนิยมด้านศิลปะ
3. ขนาดและรูปแบบของตัวหนังสืออ่านง่าย
4. โครงเรื่อง แนวคิด ระดับภาษา สอดคล้องกับพัฒนาการ และความสามารถของเด็ก

จากหลักการเลือกนิทานสำหรับเด็ก สรุปได้ว่า นิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟัง ควรเป็นนิทานที่เหมาะสมกับวัย และความสนใจของเด็ก มีเนื้อหาที่สนุกสนาน มีภาพประกอบที่ชัดเจน สีสดใสสวยงาม เป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก มีตัวละครไม่มากนัก ใช้คำศัพท์ง่าย ตัวละครควรมีลักษณะเด่น เพื่อให้เด็กสามารถเห็นและจดจำได้ง่าย มีเนื้อหาที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

3.6 เทคนิคการเล่านิทานสำหรับเด็ก

การเล่านิทานให้สนุก และเป็นที่ยินดีของผู้ฟัง มีความจำเป็นที่ผู้เล่าจะต้องมีเทคนิคในการเล่า ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนอบรม จนเป็นทักษะ หรือเกิดจากความสามารถเฉพาะตัวที่มาแต่ดั้งเดิม ทั้งนี้หากครูในฐานะที่เป็นผู้เล่า มีความต้องการเป็นผู้เล่าที่ดี เก่ง มีความสามารถในการจูงใจนักเรียนที่เป็นผู้ฟัง ควรที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ทดลองปฏิบัติ และเล่านิทานให้เด็กฟังอยู่เสมอเป็นประจำ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทรรศนะ ถึงหลักในการเล่านิทานให้ประสบผลสำเร็จไว้ ดังนี้

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2540: 45 – 46) กล่าวว่า ในการเล่านิทาน สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟัง จุดเริ่มต้นอยู่ที่การเตรียมให้พร้อม ซ้อมให้ดีของผู้เล่า ผู้ที่จะเล่าจะต้องหาจุดสำคัญของเรื่องให้ครบ และสรุปให้เข้าใจความสำคัญดังนี้ ประโยคแรกที่ใช้ในการเริ่มเรื่อง ควรหาถ้อยคำที่ฟังดูแล้วน่าตื่นเต้น จูงใจให้ติดตามเรื่องต่อไป คอยสังเกตว่าผู้ฟังยังให้ความสนใจกับบทบาทลีลาการเล่าอยู่หรือไม่ ถ้ารู้สึกว่กำลังสูญเสียความสนใจ ควรเปลี่ยนบรรยากาศด้วยการหยุดพัก แล้วถามปัญหาอะไรเอ่ย ปัญหาเขาวัว หรือปัญหาสนุกๆ การจบเรื่องประโยคสุดท้าย จะปิดเรื่องต้องมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประโยคแรกที่เริ่มเรื่อง ผู้เล่าจะต้องคิดและเตรียมไว้ก่อนว่า จะปิดเรื่องด้วยประโยคใดจึงจะเป็นการสรุปจบที่จับใจผู้ฟัง โดยทั่วไปมักปิดการเล่านิทานด้วยถ้อยคำที่กินใจ ให้ข้อคิด หรือทิ้งท้ายไว้ให้คิด กิจกรรมหลังการเล่านิทานเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย หลังจากเล่านิทานจบควรมีคำถามเกี่ยวกับนิทานที่นำมาเล่าให้เด็กตอบ ซึ่งอาจเป็นคำถามที่เกี่ยวกับชื่อตัวละครที่สำคัญ เหตุการณ์ที่สำคัญ และข้อคิดที่ได้จากการฟัง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 16 – 17) กล่าวถึง การเล่านิทาน ที่มีขั้นตอนการดำเนินการ เป็นลำดับในแต่ละขั้นตอนของการเล่า ต้องมีการจัดเตรียมให้เหมาะสม จึงจะทำให้การเล่านิทานมีความหมาย ประทับใจแก่ผู้ฟัง แม้วนิทานจะเป็นสิ่งที่เด็กชอบ และพร้อมที่จะฟังอยู่เสมอก็ตาม นิทานทุกเรื่องกับการเล่าทุกครั้ง ไม่สามารถตั้งใจให้เด็กอยู่กับที่ได้ตั้งแต่ต้นจนจบ เว้นแต่กระบวนการเล่านั้น จะมีขั้นตอนการเตรียมการที่ดี นอกจากจะทำให้นิทานดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ที่ผู้เล่าต้องการแล้ว ต้องทำให้เด็กเพลิดเพลินกับนิทานที่เล่าด้วย ในการเตรียมการเพื่อการเล่า ครูเป็นผู้เล่า ครูต้องจัดเตรียมเนื้อหา นิทานก่อน ถ้าเป็นนิทานที่มาจากหนังสือนิทาน ครูควรต้องอ่านให้เข้าใจ จำเนื้อเรื่องให้ได้ เมื่อนำไปเล่าประกอบ

ภาพในหนังสือ จะได้พูดความต่อเนื่องเป็นเรื่องราว มีการหยุดพัก ถามตอบ จะทำให้เข้าใจง่าย ไม่ลืม การเตรียมเด็กสำหรับฟังนิทาน ที่นั่งของครูและเด็กจะต้องใกล้ชิดกัน ครูอาจนั่งสูงกว่าเด็กเล็กน้อย เพื่อให้สามารถแสดงภาพในหนังสือ หรือภาพอื่นๆ ในระดับสายตาเด็ก ขณะเล่าครูควรจัดเด็กเป็นกลุ่มเล็กๆ ถ้าเป็นกลุ่มใหญ่ให้นั่งล้อมวงครู ครูเริ่มกิจกรรมเตรียมเด็กด้วยการให้เด็กร้องเพลง ดูภาพ หรือกล่าว คำจูงใจ เพื่อให้เด็กมีอารมณ์พร้อมที่จะฟัง เมื่อพร้อมแล้ว จึงเริ่มต้นด้วยการเล่านิทาน การดำเนินเรื่อง อาจเป็นการนำเสนอด้วยภาษาพูดอย่างเดียว หรือใช้ภาษาท่าทาง หรือใช้สื่อประกอบต่างๆ ทั้งแถบบันทึกเสียง และภาพประกอบ ผู้เล่าต้องใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจง่าย ถูกหลักไวยากรณ์ การสนทนาอาจใช้ภาษาถิ่น หรือ ใช้คำคุ้นที่เด็กเคยชิน จะช่วยให้การเล่ามีประสิทธิภาพ และมีความหมายตรงกับจุดประสงค์ของผู้เล่า มากขึ้น การสรุปเรื่องขั้นตอนสุดท้ายของการเล่านิทานทุกครั้ง ควรมีการสรุปเรื่อง ด้วยคำถามเกี่ยวกับ ประเด็น สำคัญของเรื่องลักษณะของตัวแสดงในเรื่อง ความรู้และคำสั่งสอนที่ได้จากเรื่อง เพื่อให้ เด็กได้คิดทบทวน และเก็บข้อความรู้จากนิทาน เป็นการย้ำเตือน ทำให้เด็กจดจำเรื่องราวได้ดี

จิระประภา บุญยนิติกุล ลอ อชุตติกร และ ศรีสมบัติ เทพกาญจนา (2551: 53 – 58) กล่าวถึง ศิลปะการเล่านิทานพอสรุปได้ ดังนี้

1. เสียงของผู้เล่า ผู้เล่าต้องใช้เสียงตัวเอง ให้ได้ความหมายตามจุดประสงค์ เสียง ชัดเจน ระดับเสียง และจังหวะเหมาะสมตามท้องเรื่อง
2. ท่าทางของผู้เล่า การทำท่าทางเป็นสิ่งจำเป็น แต่ควรทำเพียงเล็กน้อย เพียง เพื่อให้เด็กเกิดมโนภาพ ไม่ควรเป็นการแสดงที่จริงจัง
3. จังหวะการพูด จะพูดช้าหรือเร็ว ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องที่เล่า จังหวะ การพูด จะทำให้นิทานน่าสนใจ ช่องว่างระหว่างการพูด ทำให้เด็กใจจดใจจ่อว่า ต่อไปจะเกิดอะไรขึ้น
4. การเตรียมตัวล่วงหน้าของผู้เล่า เพื่อให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า เรื่องจะดำเนินไป อย่างไร ผู้เล่าควรจำเนื้อเรื่องในนิทานให้ได้
5. การใช้สายตาทอดไปที่เด็ก เพื่อจะได้เห็นถึงความรู้สึกของผู้เล่า ที่ฉายออกมา ทางดวงตา เวลาฟังนิทาน สายตาเด็กจะจับจ้องอยู่ที่ผู้เล่า
6. การใช้คำถาม ถามเด็กขณะเล่า เพื่อเป็นการดึงความสนใจของเด็ก หลังจาก ที่เล่านิทานไปได้ระยะหนึ่ง
7. ใช้สื่อประกอบการเล่านิทาน อาจเป็นการวาดภาพ ใช้ภาพประกอบ ใช้หุ่น หรือ ตุ๊กตาประกอบ จะทำให้บรรยากาศในการเล่านิทาน สนุกสนานน่าสนใจยิ่งขึ้น

บุปผา เรืองรอง (2551: ออนไลน์) กล่าวว่า วิธีการเล่านิทาน แบ่งกันไปตามแต่ละเกณฑ์ ในที่นี้แบ่งวิธีการเล่านิทาน ตามลักษณะการเล่าเป็น 2 แบบ คือ

1. วิธีการเล่าปากเปล่า ครู (ผู้เล่า) จะใช้ร่างกายของตนเป็นส่วนสำคัญ ในการสื่อ ให้นิทานนั้นสนุกสนาน และเข้าใจได้ง่ายขึ้น
2. วิธีการเล่าประกอบสื่อ สื่อต่างๆ ที่นำมาใช้ประกอบการเล่านิทาน จะช่วยให้เด็ก สนใจเข้าใจเรื่องราวของนิทานได้ดี สื่อที่ใช้ในการเล่านิทาน ได้แก่ เพลง เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ

แผ่นภาพ รูปภาพ แผ่นใส หุ่นต่างๆ หนังสือนิทาน กระดาษพับเป็นรูปต่างๆ กระดาษเส้น เป็นต้น เมื่อครูเล่านิทานจบแล้ว ควรจัดกิจกรรมหลังการเล่า เพื่อทดสอบนักเรียนว่า มีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับ แอลลิส และ บรูว์สเตอร์ (Ellis; & Brewster. 1991: 41 – 42) ที่ได้เสนอกิจกรรมหลังเล่านิทานไว้ว่า

- 2.1 นำประโยคที่ใช้ในการเล่ามาวางสลับที่กัน แล้วให้นักเรียนเรียงลำดับให้ถูกต้อง
- 2.2 จัดนักเรียนเป็นกลุ่ม โดยนักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม จะได้ภาพในส่วนของเรื่องที่แตกต่างกัน ให้นักเรียนบรรยายภาพของตนให้เพื่อนฟัง แล้วเรียงลำดับให้ถูกต้อง
- 2.3 เขียนประโยคของเรื่องที่เล่า นำแต่ละประโยคมาตัดเป็น 2 ส่วน จับสลับที่กัน แล้วให้นักเรียนบรรยายภาพของตนให้เพื่อนฟัง แล้วเรียงลำดับภาพให้ถูกต้อง
- 2.4 ให้เรื่องที่ตัดตัดบางส่วนออกไป แล้วให้นักเรียนเติมส่วนที่หายไป
- 2.5 ให้นักเรียนแสดงละครเรื่องที่เล่า หรือใช้หุ่นแทน
- 2.6 ให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบเรื่องขณะที่ครูเล่า
- 2.7 ให้นักเรียนวาดภาพการ์ตูนจากเรื่องที่ฟัง

จากเทคนิคการเล่านิทานดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเล่านิทาน ผู้เล่าควรเตรียมตัวล่วงหน้าให้พร้อม เลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก เล่าด้วยน้ำเสียงที่ดังชัดเจน ใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเล่าตามความเหมาะสม ที่สำคัญควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน

3.7 รูปแบบการเล่านิทาน

การเล่านิทาน สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเล่าแบบปากเปล่า หรือการใช้อุปกรณ์มาประกอบการเล่า ซึ่งจะช่วยให้เด็กสนใจ และเพิ่มสีสันให้กับเรื่องที่เล่า และในบางครั้งยังช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ ไปด้วย เช่น ทักษะการวาดรูป การพับกระดาษ หรือการแสดง เป็นต้น มีนักการศึกษากล่าวถึงรูปแบบการเล่านิทานไว้ ดังนี้

สมใจ บุญอุรุพิภพ (2539: 9 – 10) แบ่งรูปแบบของการเล่านิทานไว้ 8 ประเภท ดังนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า ผู้เล่าจะใช้คำพูดถ่ายทอดเรื่องราว ด้วยเสียงตามธรรมชาติของตนเอง ผู้เล่าบางคนมีความสามารถพิเศษ ในการทำเสียงเลียนเสียงต่างๆ ช่วยให้นิทานน่าสนใจมากขึ้น
2. การเล่านิทานประกอบภาพวาด ในสมัยโบราณมีการเล่านิทานประกอบภาพวาดลงบนพื้นดิน พื้นทราย ฝาผนังของถ้ำ แผ่นหนัง ต่อมาเริ่มวาดลงบนกระดาษและผ้า
3. การเล่านิทานประกอบภาพ ผู้เล่าจะเตรียมหนังสือนิทานที่มีภาพประกอบสวยๆ ให้ผู้ฟังได้ชม ในขณะที่ฟังนิทาน หนังสือบางเล่มอาจมีเฉพาะภาพ แต่ไม่มีตัวอักษร ผู้เล่าต้องเตรียมเนื้อเรื่องให้สัมพันธ์กับภาพ
4. การเล่านิทานประกอบเส้นเชือก ผู้เล่าจะเตรียมเชือก นำปลายทั้ง 2 ข้างมาผูกติดกัน ใช้นิ้วมือทั้ง 10 นิ้ว ทำเส้นเชือกเป็นรูปต่างๆ หรืออาจใช้เส้นเชือกวางเป็นรูปร่างต่างๆ บนกระดาน หรือแผ่นโปร่งใส

5. การเล่านิทานประกอบหุ่นประดิษฐ์ ผู้เล่าจะเตรียมหุ่นให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ขณะเล่านิทานจะนำหุ่นออกมาแสดงประกอบ หุ่นที่ใช้มีลักษณะหลากหลาย เช่น หุ่นมือ หุ่นถุงกระดาษ หุ่นกระบอก หุ่นถุงเท้า เป็นต้น

6. การเล่านิทานประกอบหุ่นปะ ผู้เล่าต้องเตรียมกระดาษ ผ้าสาหลี่ กระดานแม่เหล็ก หรือเวทิจำลอง และเตรียมตัวละครที่ทำจากกระดาษ ด้านหลังติดกระดาษทราย สำหรับติดบนกระดาน ผ้าสาหลี่ จะทำให้นิทานสนุกสนานยิ่งขึ้น

7. การเล่านิทานประกอบการพับผ้าเช็ดหน้า หรือการพับกระดาษ ผู้เล่าต้องเตรียมกระดาษเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขณะเล่านิทาน ครูต้องสาธิตการพับผ้า หรือกระดาษเป็นรูปสัตว์ รูปดอกไม้ สิ่งของต่างๆ เด็กจะสนุกสนาน ทั้งยังได้ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และสายตาไปด้วย

8. การเล่านิทานประกอบการร้องเพลง ผู้เล่าอาจนำนิทานมาเขียนใหม่ให้เป็นบทเพลง และใส่ทำนอง กระตุ้นให้เด็กสนใจในเพลง คนไทยสมัยก่อน มักนำเนื้อหาของนิทานมาขับร้อง ทำให้เกิดความไพเราะในการใช้ภาษา เช่น ตำนานดาวลูกไก่

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 36 – 55) กล่าวถึง รูปแบบของการเล่านิทานไว้ ดังนี้

1. การเล่านิทานแบบปากเปล่า เป็นนิทานที่ผู้เล่าเรื่องจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม ตั้งแต่การเลือกเรื่องให้เหมาะสม และสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟัง นิทานปากเปล่าเป็นนิทานที่ดึงดูดและเร้าความสนใจของผู้ฟัง ด้วย น้ำเสียง แววดา ลีลา และท่าทางประกอบ การเล่าของผู้เล่าที่สง่างาม และพอเหมาะพอดี

2. นิทานวาดไปเล่าไป เป็นการเล่านิทานที่ผู้เล่าต้องมีประสบการณ์การเล่านิทานแบบปากเปล่าอยู่พอสมควร แต่ต้องเพิ่มการวาดรูปในขณะที่เล่าเรื่องราว รูปหรือภาพที่เล่าออกมา อาจสอดคล้องกับเรื่องที่เล่าหรือบางครั้งเมื่อเล่าจบ รูปที่วาดจะไม่สอดคล้องกับเรื่องที่เล่าเลยก็ได้ คือจะได้ภาพใหม่เกิดขึ้น

3. นิทานที่เล่าโดยใช้สื่ออุปกรณ์ ในขณะที่เล่าเป็นนิทานที่ผู้เล่าจะต้องใช้สื่อที่เตรียมหรือหามา เพื่อใช้ประกอบการเล่า เช่น เล่าโดยใช้หนังสือ นิทานหุ่นนิ้วมือ นิทานเชิด นิทานเชือก เป็นต้น หรือขณะเล่าอาจมีดนตรีประกอบจังหวะ เพื่อทำให้การเล่าสนุกสนานยิ่งขึ้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 12 – 14) กล่าวถึง รูปแบบการเล่านิทานไว้ ดังนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า เป็นการเล่าที่อาศัยคำพูดและน้ำเสียง ไม่มีการใช้สื่อประกอบการเล่า การเล่านิทานแบบนี้ ต้องใช้ศิลปะในการพูดที่จูงใจมาก การเล่านิทานปากเปล่า อาจให้เด็กเล่าเอง ผู้ใหญ่เล่าบ้าง หรือช่วยกันเล่า

2. การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานแบบนี้ เป็นการเล่านิทานที่มีชีวิตชีวา มากกว่าการเล่านิทานปากเปล่า เพราะเด็กสามารถติดตามเรื่องที่เล่าได้ และจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้น ตามท่าทางของผู้เล่า สนุกสนานมากขึ้น เพราะเห็นภาพพจน์ของเรื่องที่เล่า ท่าทางที่ใช้ประกอบการเล่านิทาน อาจเป็นท่าทางของผู้เล่า ท่าทางแสดงร่วมของเด็ก ได้แก่ การทำหน้าตา การแสดงท่าทางกาย หรือการเล่นนิ้วมือประกอบการเล่า

3. การเล่านิทานประกอบภาพ ภาพที่ใช้ในการเล่ามีหลายชนิด มีทั้งภาพถ่าย ภาพวาด ภาพโปสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพถ่าย การที่มีภาพสวยๆ มาประกอบการเล่า เป็นการจูงใจให้เด็กติดตามเรื่องราว ด้วยความอยากรู้ เด็กจะสนุกสนานมากขึ้น ถ้าในขณะที่ฟังเรื่องและดูภาพ ผู้เล่าจะต้องกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น และร่วมสร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า

4. การเล่านิทานประกอบเสียง ได้แก่ เสียงเพลง เสียงดนตรี แถบบันทึกเสียงต่างๆ สามารถนำมาประกอบการเล่านิทานได้ จุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตื้นอยากติดตาม นอกจากการใช้เสียงเพลงดนตรีแล้ว ในการเล่านิทานเราอาจใช้เสียงเด็กมาประกอบการเล่าได้ เช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟวิ่ง ผู้เล่าอาจชักชวนให้เด็กๆ ที่ฟังร่วมทำเสียงรถไฟวิ่งประกอบการเล่า ซึ่งทำให้บรรยากาศการฟังนิทานสนุกสนานไปอีกแบบ

5. การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่ หรือผู้เล่าจัดทำขึ้น เช่น หน้ากากตัวแสดงในนิทานอุปกรณ์สามารถทำให้เด็กสนุกสนาน ตื่นตาไปกับนิทานที่เล่าได้เป็นอย่างดี สร้างความสนใจในการฟังนิทานให้แก่เด็กมากกว่ารูปแบบอื่น

มหาวิทยาลัยพายัพ (2551: ออนไลน์) ได้แบ่งรูปแบบการเล่านิทานไว้ 4 วิธี ได้แก่

1. **เล่าปากเปล่า** ผู้เล่าต้องเตรียมตัวให้พร้อมเสมอ เพราะจุดสนใจของเด็กที่กำลังฟังนิทาน จะอยู่ที่ผู้เล่าเท่านั้น วิธีเตรียมตัวในการเล่านิทาน มีดังนี้

1.1 เตรียมตัวด้านเนื้อหาของนิทาน

1.1.1 อ่านนิทานที่จะเล่า และทำความเข้าใจกับนิทานเสียก่อน

1.1.2 จับประเด็นนิทานให้ได้ว่า นิทานที่จะเล่าให้อะไรแก่เด็กที่ฟัง

1.1.3 แบ่งขั้นตอนของนิทานให้ดี

1.1.4 การนำเสนอขั้นตอนของนิทานในขณะที่เล่า ไม่จำเป็นต้องเหมือนกับที่อ่านเสมอไป

1.1.5 เพิ่มหรือลดตัวละคร เพื่อความเหมาะสมในการเล่า ที่สำคัญผู้เล่า ต้องสามารถปรับนิทานให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็กได้ด้วย เพราะถ้าเห็นว่า เด็กกำลังสนุกสนาน ก็เพิ่มเนื้อหาเข้าไปได้

1.2 **น้ำเสียงที่จะเล่า** ผู้เล่าต้องมีน้ำเสียงที่น่าฟัง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเสียงที่ไพเราะ และที่สำคัญที่สุดคือ การเว้นจังหวะ การเน้นเสียงให้ดูน่าสนใจ ไม่ควรให้น้ำเสียงราบเรียบมากเกินไป เสียงเบา-เสียงหนัก พูดเร็ว-พูดช้า ก็เป็นการบ่งบอกอารมณ์ของนิทานได้เช่นกัน

1.3 **บุคลิกของผู้เล่านิทานต่อหน้าเด็กจำนวนมาก** ต้องมีบุคลิกที่น่าสนใจสำหรับเด็กคือ ไม่นิ่งจนเกินไป ไม่หลุกหลิกจนเกินไป ต้องมีการเคลื่อนไหวที่เหมาะสมกับเนื้อหาของนิทาน มีการแสดงท่าทางที่เหมาะสมกับเนื้อหาอย่างพอเหมาะ มีท่าที่ผ่อนคลาย และดูเป็นกันเองกับเด็ก ๆ

1.4 **เสื้อผ้าที่สวมใส่** ต้องเป็นเสื้อผ้าที่มั่นใจในการเคลื่อนไหว

1.5 บรรยากาศในการฟังนิทาน ต้องไม่วุ่นวายจนเกินไป อยู่ในสถานที่ที่สามารถสร้างสมาธิสำหรับคนฟังและคนเล่าได้เป็นอย่างดี

2. เล่าโดยใช้หนังสือประกอบการเล่า การใช้หนังสือประกอบการเล่านี้ หมายถึงการใช้หนังสือที่มีภาพประกอบ ผู้ที่จะใช้หนังสือภาพต้องมีการเตรียมตัว ดังนี้

2.1 อ่านนิทานให้ขึ้นใจ เวลาเล่าจะได้เปิดหนังสือภาพ ให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เล่า

2.2 ศึกษาความหมายของสีที่ใช้ประกอบภาพ เพราะหนังสือสำหรับเด็ก มักจะใช้สีเป็นสื่ออารมณ์ของเรื่องด้วย

2.3 ศึกษาภาพประกอบที่เป็นปกหน้าปกหลัง เพราะบางเรื่องตอนเริ่มเรื่องอยู่ที่หน้าปก และตอนจบอยู่ที่ปกหลังก็มี

2.4 การถือหนังสือ ต้องอยู่ในตำแหน่งที่ผู้ฟังสามารถมองเห็นภาพประกอบได้อย่างทั่วถึง ถ้าผู้ฟังนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม ต้องมีการยกภาพให้มองเห็นทั่วทั้งหมด การจัดที่นั่งให้เป็นกลุ่มเดียว จะทำให้ผู้เล่า สามารถยกภาพให้ดูในตำแหน่งเดียวและครั้งเดียวได้เลย เพราะผู้ฟังสามารถมองเห็นภาพได้พร้อมกันหมด

2.5 นิ้วมือต้องสอด เตรียมพร้อมที่จะเปิดหน้าต่อไป การใช้หนังสือประกอบการเล่านิทาน ไม่จำเป็นต้องถือหนังสืออยู่หนึ่งตลอดเวลา อาจจะโยกหนังสือ หรือขยับหนังสือตามเหตุการณ์ในนิทานก็ได้ เมื่อผู้เล่ากำลังเล่านิทานกระต่ายกับเต่า ตอนที่พูดถึงกระต่ายวิ่ง ก็ควรขยับหนังสือให้เหมือนกับกระต่ายวิ่งหรือกระโดด พอพูดถึงเต่าคลาน ก็ใช้นิ้วใต้บนหนังสือแสดงการเดินช้าๆ ของเต่า เป็นต้น

3. เล่าโดยใช้ภาพประกอบ ภาพประกอบที่ใช้ในการเล่านิทานนี้ ไม่ใช่ภาพประกอบจากหนังสือนิทาน เราอาจเปิดภาพจากหนังสือให้เด็กดู พร้อมกับเล่าหรืออ่านก็ได้

4. เล่าโดยใช้สื่อใกล้ตัว หรืออุปกรณ์ประกอบการเล่า

4.1 การเล่าโดยใช้สื่อใกล้ตัว สื่อใกล้ตัวในที่นี้ หมายถึง สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน

4.2 การเล่านิทานโดยใช้อุปกรณ์ประกอบ ผู้เล่านิทาน สามารถนำเอาวัสดุ วัสดุสร้างสรรค์สื่อ หรือผู้เล่าอาจจัดหาสื่อสำเร็จมาประกอบการเล่า เกิดเป็นการเล่านิทานประกอบสื่อ การเล่านิทาน โดยมีอุปกรณ์ประกอบ จะมีทั้งน้ำเสียงของผู้เล่า ลีลาท่าทางของผู้เล่า และสื่อประกอบการเล่า สื่อที่ใช้ประกอบการเล่านิทานมีหลากหลาย เช่น

4.2.1 การเล่านิทานประกอบสื่อหุ่นกระดาษ นิทานหุ่นกระดาษ หมายถึงนิทานที่เล่าประกอบสื่อที่จัดสร้างขึ้น โดยสร้างสรรค์จากกระดาษ แล้วระบายสีทั้งฉากและตัวละคร หุ่นกระดาษของเรื่องที่คุณเล่าเลือกนำมาเล่าแก่ผู้ฟัง

4.2.2 การเล่านิทานประกอบสื่อนิทานเชือก เป็นนิทานที่ผู้เล่า จะเล่าแบบปากเปล่า ประกอบกับการสร้างสรรค์เชือก ให้มีความสัมพันธ์กับการเล่าอย่างต่อเนื่อง ผู้ดูหรือผู้ฟัง จะตื่นตัวกับการสร้างสรรค์เชือกจากผู้เล่าเป็นรูปร่างต่างๆ ประกอบการเล่าเรื่อง

4.2.3 นิทานพับกระดาษและฉีกกระดาษ เป็นนิทานที่ผู้เล่าจะต้องเล่านิทานไปพร้อมๆ กับการพับกระดาษ และฉีกกระดาษ การเล่าและการพับกระดาษ ฉีกกระดาษ จะต้องพอดีกับเหตุการณ์ หรือสัมพันธ์กันอย่างพอเหมาะพอดีตลอดทั้งเรื่อง การเล่านิทานทั้งหมดนั้น จะน่าสนใจหรือไม่ อยู่ที่วิธีการเล่า น้ำเสียง การเว้นจังหวะ และระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหาของผู้เล่า

รูปแบบการเล่านิทานทั้งหลายดังที่กล่าวมานี้ ผู้เล่าอาจนำมาบูรณาการ ผสมผสานกันได้หลายรูปแบบ ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสมและความถนัดของผู้เล่า จึงสรุปได้ว่าการเล่านิทานมีหลายรูปแบบ ทั้งการเล่านิทานแบบปากเปล่า และการเล่านิทานประกอบสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆ

3.8 องค์ประกอบของการเล่านิทาน

การเล่านิทานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของเรื่อง จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบที่หลากหลาย ซึ่งผู้เล่าควรคำนึงถึงความเหมาะสม และให้ความสนใจ ดังต่อไปนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 14 – 15) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเล่านิทานไว้ ดังนี้

1. ตัวผู้เล่า เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการเล่านิทาน เทคนิค วิธีการ ภาษา ท่าทาง ความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการเล่านิทาน ถือเป็นศิลปะเฉพาะตัวของผู้เล่า นิทานสามารถฝึกฝนได้ ผู้เล่านิทานที่ดีต้องมีอารมณ์ และสนุกกับการเล่า มีความพร้อมที่จะให้นิทานสนุก สอดคล้องกับสถานการณ์ขณะเล่านิทานได้

2. เนื้อหานิทาน นิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็ก คือ นิทานที่มีความถูกต้องชัดเจนในเรื่องของภาษา เนื้อหาสั้น ง่าย เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เกี่ยวกับผู้ปกครอง พี่น้อง เพื่อนเล่น สัตว์เลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นิทานที่นำมาเล่า หรือผู้เล่าแต่งเองก็ตาม ถ้าเนื้อหาในนิทานมีความสัมพันธ์กับเด็กมาก เด็กจะสนใจมากกว่านิทานไกลตัว นิทานที่เด็กฟังและสนใจมาก เช่น เด็กไม่ชอบกินผัก ครูเล่านิทานเรื่องหนูน้อยชอบกินผักให้ฟัง ประการหนึ่งที่สำคัญคือ เนื้อหาในนิทานต้องเป็นบทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กไม่ชอบการเล่าแบบบรรยายความ ที่มีเนื้อหายาวๆ ตัวละครมากๆ เพราะเด็กยังไม่สามารถถ้อยโยงเรื่องราวที่ซับซ้อนได้

3. สื่อประกอบการเล่านิทาน สื่อที่ใช้ประกอบการเล่านิทาน เป็นตัวขยายความในนิทานให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในรายละเอียด ท่าทางของตัวแสดง และบรรยากาศ ทำให้เด็กมีจินตนาการติดตามเรื่องราวได้อย่างแจ่มชัด อีกทั้งสนุกตื่นเต้น ด้วยการกระตุ้นจากสื่อประกอบการเล่านิทาน ซึ่งผู้เล่าอาจสร้างสื่อขึ้นเองหรือซื้อจากสื่อสำเร็จรูปก็ได้

สรุปได้ว่า การเล่านิทานมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ผู้เล่า เนื้อหานิทาน และสื่อประกอบการเล่านิทาน ซึ่งผู้เล่าควรเลือกเรื่องที่จะนำมาเล่า และสื่อประกอบการเล่า ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกัน การเล่านิทานจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี

3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานและการเล่านิทาน

งานวิจัยต่างประเทศ

ลาร์ท และ มาสัน (Lartz; & Mason. 1988: 193 – 208) ศึกษากรณีเด็กคนหนึ่งที่ยังอ่านหนังสือไม่ออก เขียนยังไม่ได้ ได้เล่าเรื่องที่ตนเองได้ยิน เรื่องที่สมบูรณในครั้งแรก และมีการเล่าซ้ำในแต่ละสัปดาห์รวมเวลา 8 สัปดาห์ มีการบันทึกเทป เพื่อวิเคราะห์ดูการเปลี่ยนแปลง และธรรมชาติของเด็กในการเล่าเรื่องนั้นๆ กลับอีกครั้งผลพบว่า เด็กสามารถเล่าเรื่องราวต่างๆ ได้โดยการเล่ากลับในช่วงแรก 2 สัปดาห์แรก จะสั้นๆ จากนั้นเด็กจะพยายามเล่าเรื่อง โดยพยายามที่จะอ่านหนังสือตัวโตๆ ในเรื่อง จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้แนะนำว่า เด็กที่มีการอ่านเรื่องให้ฟังที่บ้าน สามารถใช้กิจกรรมการอ่านซ้ำช่วยได้ และในที่สุดเด็กก็จะเล่าเรื่องนั้นกลับได้ใกล้เคียงกับเรื่องที่ได้อ่านจริงๆ จนนำไปสู่การอ่านเองได้

ซิมป์สัน (Simpson. 1988) ศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็กปฐมวัยอายุ 4 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า การเล่าเรื่องซ้ำช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจนละเอียดลออ ครอบคลุมความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ ซึ่งความสามารถนี้วัดได้เป็นจำนวนคำต่อประโยค (Length of a T-Unit) ไม่ได้วัดที่ปริมาณคำ

ดิคสัน จอห์นสัน และ ซอลท์ (Dixon, Jonson; & Salf. 1977: 367 – 379) ศึกษาเด็ก 4 กลุ่มในจำนวน 3 กลุ่ม ให้ได้รับการเล่านิทานให้ฟัง โดยแต่ละกลุ่ม หลังจากที่ได้ฟังนิทานแล้ว มีการสนทนาหรือพาไปศึกษานอกสถานที่ หรือแสดงบทบาทเลียนแบบตัวละคร และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่า ในการฟังนิทานนั้น ถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วย จะพัฒนาความคิดต่างๆ ได้ดีที่สุดในที่สุด แสดงว่าเมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้ว เด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบ หรือตัวละครที่ประสบผลสำเร็จ และยังพบว่า เนื้อเรื่องในนิทาน ถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริง จะได้ผลดีต่อความคิดของเด็กได้ดีกว่านิทานที่มีเนื้อเรื่องไกลชีวิตจริงของเด็ก

งานวิจัยในประเทศ

ทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้าน และเด็กปฐมวัยที่จัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านปกติ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้าน มีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติ

พจมาน เทียนมนัส (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์ และประกอบการวาดภาพ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการวาดภาพ

ปราณี ปรีวาที (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานและติดตามผล พบว่า เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานและติดตามผล มีการพัฒนาจริยธรรมหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานอยู่ในระดับดีมาก

อลิสซา เพ็ชรรัตน์ (2539: 55) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการจับใจความของเด็กวัยอนุบาล โดยใช้เทคนิคการเล่านิทานแบบเรื่องซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ มีความสามารถในการจับใจความและการใช้ภาษาพูดสื่อความหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หุ่นมือ

4.1 ความหมายของหุ่น

คำว่าหุ่น หมายถึง วัตถุหรือสิ่งประดิษฐ์ ที่ถูกนำมาสมมุติเป็นตัวละคร ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วรรณิ ศิริสุนทร (2532: 59) ให้ความหมายว่า หุ่น คือ สิ่งที่ไม่มีชีวิต เคลื่อนไหวได้ในรูปแบบของละคร โดยมนุษย์

อรชума ยุทธวงศ์ (2527: 568) กล่าวว่า หุ่นเป็นวัตถุที่คนสร้างขึ้น แล้วนำมาทำให้เคลื่อนไหวเพื่อสื่อความหมายจากผู้อื่น หุ่นมีไว้เพื่อสื่อสาร และนำความรู้สึกรู้สึกนึกคิด อารมณ์ แรงบันดาลใจ และความฝันมาทำให้เป็นตัวแทนขึ้นมา

สรุปได้ว่า หุ่น คือ วัตถุหรือสิ่งประดิษฐ์ ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยการให้ชีวิตกับสิ่งที่ไม่มีชีวิตเป็นตัวแทนของมนุษย์ เพื่อสื่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิด สร้างแรงบันดาลใจ และจินตนาการของผู้ชม

4.2 ความสำคัญของหุ่น

หุ่น เป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญสำหรับเด็ก ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของหุ่นไว้ดังนี้

ลัดดา นีละมณี (จิตรภรณ์ เตมียกุล. 2531: 30 – 31; อ้างอิงจาก ลัดดา นีละมณี. 2522: 54) กล่าวว่า หุ่นเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญ และมีคุณค่าต่อเด็ก ๆ มากและมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของเด็ก สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี กระตุ้นให้เด็กได้สนใจบทเรียนตลอดเวลา โดยเฉพาะเวลาที่ต้องอาศัยการฝึกฝน และเป็นนามธรรมเกินไปสำหรับเด็กเล็ก

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (จิตรภรณ์ เตมียกุล. 2531: 30 – 31; อ้างอิงจาก ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. 2522: 10 – 16) มีความเห็นในเรื่องของหุ่นว่า เป็นสื่อการเรียนที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษามากสามารถนำไปใช้ในการสอนได้หลายๆ เนื้อหา และเป็นที่เคลื่อนไหวได้ น่าสนใจกว่าภาพธรรมดา ถ้าได้มีการนำหุ่นมาใช้ในห้องเรียนของเด็กปฐมวัย จะเป็นประโยชน์แก่เด็กอย่างมาก

นอกจากนี้ อรชума ยุทธวงศ์ (2527: 579) กล่าวถึงหุ่นว่า หุ่นมีความสำคัญหลายด้านด้วยกัน เช่น

1. ความสำคัญในด้านการบันเทิง มีการใช้หุ่นแสดงบนเวที รายการโทรทัศน์ และการแสดงละครหุ่นหรือร่วมกับการแสดงประเภทอื่นๆ เป็นที่ดึงดูดความสนใจสำหรับผู้ใหญ่และเด็กตลอดมา เช่น รายการเพลงบัลเล่ย์ เล่นกล เป็นต้น และบางครั้งก็ใช้หุ่นประชาสัมพันธ์หรือโฆษณา เป็นการนำ

ผู้ชมไปสู่โลกของความฝัน และความสนุกในวัยเด็ก จาตุรงค์ อาจารย์ (2522: 3) มีความเห็นในการนำหุ่นมือมาใช้ในการด้านความบันเทิงทางสื่อมวลชน เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้สนุก เช่น ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการได้ทำการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา คือ รายการเพื่อนของเด็ก โดยใช้หุ่นมือที่เป็นหุ่นคน หุ่นสัตว์แสดงประกอบการเล่านิทาน เป็นที่ชื่นชอบของเด็กๆ มาก

2. ความสำคัญในการเรียนรู้ นิยมใช้หุ่นในการเรียนรู้ และปลูกฝังแนวคิดต่างๆ ให้กับเด็ก เช่น

2.1 สอนทำหุ่นในการเรียนวิชาศิลปะ โดยเน้นการแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

2.2 ใช้หุ่นเป็นสื่อการสอนวิชาต่างๆ เพราะเป็นการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน และช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน

2.3 หุ่นช่วยให้เด็กๆ ได้รับการชี้แนะ แนวทางในการประพฤติ ปลูกฝังค่านิยมต่างๆ เช่น การรักษาความสะอาด การเสียสละ ฯลฯ

2.4 การแสดงละครหุ่น ช่วยให้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.5 หุ่นช่วยแก้ปัญหาเฉพาะตัวของแต่ละคนได้ เช่น เด็กขี้อาย ติดอ่าง ก้าวร้าว หรือมีปัญหาในด้านการสื่อสาร โดยเด็กจะสื่อสารกับผู้อื่นผ่านตัวหุ่น จะง่ายกว่าการสื่อสารด้วยตัวเองโดยตรง

สรุปว่า หุ่นมีความสำคัญต่อการจัดเรียนการสอนของเด็ก ในสถานศึกษาระดับต่างๆ เช่น ศูนย์พัฒนาเด็ก โรงเรียนอนุบาล และระดับชั้นประถมศึกษา นอกจากนี้ยังมีการนำหุ่นมาใช้ในการด้านความบันเทิงทางสื่อมวลชน ทำให้หุ่นมีบทบาทมากขึ้น เช่น ในสวนสนุก โทรทัศน์ ตลอดจนงานธุรกิจโฆษณา

4.3 ประเภทของหุ่น

การใช้หุ่นเพื่อการศึกษา และเพื่อพัฒนาเด็กนั้น มีการแบ่งหุ่นเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้ (จิตรภรณ์ เตมียกุล. 2531: 34)

1. หุ่นเงา หรือหนังตลุง (Shadow puppet) เป็นหุ่นที่ใช้แผ่นหนัง หรือกระดาษแข็ง มีไม้เสียบ หรือสายใยต่อเข้าส่วนร่างกาย ใช้เคลื่อนไหวประกอบเรื่องที่แสดง หุ่นเงาเป็นหุ่น 2 มิติ ต้องใช้ประกอบกับจอหุ่นเงา (Shadow screen) และต้องมีแหล่งกำเนิดแสง เช่น กองเพลิง ตะเกียง หลอดไฟ และเครื่องฉายต่างๆ เพื่อฉายยังตัวหุ่น ให้เกิดเงาทาบที่บนจอ อาจจะเล่นเป็นภาพเงาดำล้น หรือภาพสีต่างๆ โดยใช้แสงไฟ

2. หุ่นมือ (Hand puppet) เป็นหุ่นที่ใช้นิ้วมือ และมือ ตลอดจนแขน เป็นแกนหลักในการรับน้ำหนัก และเป็นกลไกในการเชิด โดยตัวหุ่นจะสวมอยู่กับอวัยวะดังกล่าว ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง หุ่นมือมีหลายแบบ เช่น หุ่นมือถูงกระดาษ หุ่นมือถูงมือ หุ่นมือถูงเท้า และหุ่นนิ้วมือ

3. หุ่นเชิด (Rod puppet) เป็นหุ่นเชิดด้วยไม้ หรือสายเชือกจากข้างล่างของตัวหุ่น ให้เคลื่อนไหวได้ตามต้องการ ทำได้หลายวิธี สามารถประดิษฐ์ตัวหุ่นได้หลายๆ ขนาด

4. หุ่นชัก (Morionette) เป็นหุ่นที่ใช้สายโยงเป็นเส้นด้าย หรือลวดติดกับตัวหุ่น เวลาชักก็โยงไม้ข้างบน พร้อมกับเชือกตามต้องการ ที่จะให้อวัยวะส่วนใดเคลื่อนไหวได้ หุ่นประเภทนี้ ต้องหัดให้ชำนาญในการชักตัวหุ่น การเชิดหุ่นชักต้องคำนึงถึงหลักความโน้มถ่วงของโลก เนื่องจากผู้เชิด ต้องควบคุมหุ่นจากด้านบนเสมอ

จากประเภทของหุ่นดังกล่าวมานี้ จะเห็นว่า หุ่นมือเป็นหุ่นที่เหมาะสมแก่การนำไปใช้ประโยชน์ ด้านการศึกษา ทั้งนี้เพราะทำจากวัสดุที่หาได้ง่าย ใช้เวลาในการประดิษฐ์น้อยกว่าหุ่นชนิดอื่น และมีให้เลือก ใช้ได้หลายแบบ ตามความเหมาะสม ซึ่งครูควรเลือกหุ่นที่จะนำมาใช้เป็นตัวละคร ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง

4.4 การสร้างหุ่น

ในการสร้างหุ่นแต่ละครั้งนั้น มีองค์ประกอบสำคัญที่ควรคำนึงถึง ดังต่อไปนี้

เกติณี โชติกเสถียร (2524: 9) กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างหุ่นไว้ ดังนี้

1. ขนาด จะสร้างให้มีขนาดเล็กหรือใหญ่อย่างไรก็ได้ แต่สัดส่วนที่ได้ขนาดโดยเฉลี่ย ประมาณ 1/3 ของขนาดมนุษย์ ความได้สัดส่วนกันระหว่างคนกับสัตว์ในเรื่อง เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง แต่ก็ไม่เสมอไป ทั้งนี้เพราะการสร้างหุ่นในแต่ละเรื่อง ผู้สร้างย่อมมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่แตกต่างกัน
2. ส่วนที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษในตัวหุ่นแต่ละตัว จะมีลักษณะที่ทำให้ผู้ดู รู้ลักษณะนิสัยของตัวหุ่นได้
3. ศึกษาแหล่งกำเนิดของหุ่นประเภทต่างๆ ที่เคยมีมาในโลก เพื่อเรียนรู้วิธีการทำหัว เครื่องแต่งกาย ลำตัว การเชิด การชัก การเขียนหน้าเขียนตา ที่เน้นความรู้สึกของตัวหุ่น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการสร้างหุ่น ได้แก่ ขนาดที่เหมาะสมของตัวหุ่น ลักษณะพิเศษของหุ่นแต่ละตัว ตลอดจนการศึกษาถึงแหล่งกำเนิดของหุ่นแต่ละประเภท ทั้งนี้ เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ และสื่อความหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้าง

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หุ่นมือ

งานวิจัยต่างประเทศ

ซูลจีวีค (Zuljevic. 2005: 37 – 44) พบว่า ครูผู้สอนเด็กปฐมวัยรายงานว่า การใช้หุ่นในห้องเรียน ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วม และยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในด้านการอ่าน การพูด และทักษะการสื่อสารเพิ่มขึ้นด้วย

งานวิจัยในประเทศ

อุบล เวียงสมุทร (2540: 63 – 75) ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางโดยศึกษากับเด็กอายุ 5 – 6 ปี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 5 วันวันละ 20 นาที ผลการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น มีความพร้อมทางภาษาแตกต่างจาก

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตรภรณ์ เตมียกุล (2531: 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัย โดยใช้รูปภาพและหุ่นมือประกอบของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนฟังนิทานโดยการใช้รูปภาพประกอบ และกลุ่มที่ได้รับการสอนฟังนิทานโดยการใช้หุ่นมือประกอบ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ฟังโดยใช้หุ่นมือประกอบมีสมรรถภาพการฟังสูงกว่ากลุ่มที่ใช้รูปภาพประกอบ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถทำได้หลายลักษณะ และมีวิธีการนำเสนอที่หลากหลายให้เลือกใช้ ได้แก่ การทดลองปฏิบัติจริง เช่น การเล่นนิทานประกอบหุ่นมือ การเล่นเรื่อง การใช้ปริศนาคำทาย การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง การสนทนา และการตั้งคำถามระหว่างทำกิจกรรม ซึ่งในแต่ละกิจกรรมช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทางการพูดสูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสวัสดิศึกษา สังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 30 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสวัสดิศึกษา สังกัดสำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบจับฉลาก จำนวน 20 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งห้อง 34 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบหุ่น มีดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบหุ่น
2. แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบหุ่น การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบหุ่น มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ของกรมวิชาการ
2. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ฉบับปรับปรุงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ

3. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ และเทคนิคการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

4. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น โดยเลือกเล่นิทานที่มีคำศัพท์ง่าย และเหมาะสมกับแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นพุดคุยทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อตกลงที่ใช้ในการจัดกิจกรรมและรูปแบบการเล่นิทานประกอบหุ่น

4.2 ฟังผู้วิจัยสาธิตการใช้อุปกรณ์ และส่งตัวแทนกลุ่มออกมาเล่นิทาน

4.3 สรุปสิ่งที่ได้จากการฟังและเล่นิทาน โดยจัดกิจกรรมในช่วงกิจกรรมก่อนกลับบ้าน เรื่องละ 1 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันละ 30 – 45 นาที รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

5. นำแผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบหุ่น จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย 1 ท่าน และอาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 2 คน ได้แก่

5.1 อาจารย์กมลลา ลำพูน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

5.2 อาจารย์สมศรี ปาณะโตชะ อาจารย์ระดับ 7 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) กรุงเทพมหานคร

5.3 อาจารย์กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร อาจารย์ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตพัฒนา กรุงเทพมหานคร

6. ปรับปรุงแผนการสอน การจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เช่น ปรับขนาดภาพให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ปรับวัสดุที่ใช้จัดทำหุ่นให้มีความเหมาะสม เพื่อสะดวกต่อการนำกลับมาใช้ใหม่

7. นำแผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4 – 5 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรม

8. นำแผนการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น ไปทำเป็นแผนการเรียนรู้ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความสามารถทางการพูด

การสร้างแบบวัดความสามารถทางการพูด มีการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความสามารถทางการพูด พูลสุข ส่งเสริม (2551) ฌภัทสร จจรักษ์ (2551) วราภรณ์ รักรัก (2535) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความสามารถทางการพูด

2. สร้างแบบวัดความสามารถทางการพูด ประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 แบบวัดความสามารถด้านการรู้คำศัพท์จำนวน 15 ข้อ (ข้อละ 3 คะแนน) ตอนที่ 2 แบบวัดความสามารถด้านการพูดเป็นประโยคจำนวน 10 ข้อ (ข้อละ 3 คะแนน) และตอนที่ 3 แบบวัดความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราวจำนวน 10 ข้อ (ข้อละ 3 คะแนน)

3. นำแบบวัดความสามารถทางการพูด และคู่มือดำเนินการวัดที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามข้อคำถาม และให้สอดคล้องทางพฤติกรรมจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล กองศิลป์ อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) กรุงเทพมหานคร

3.2 อาจารย์ ดร.มิ่ง เทพक्रमเมือง อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) กรุงเทพมหานคร

3.3 อาจารย์เยาวนุช ทานาม อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

4. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความสามารถทางการพูด โดยนำแบบวัดความสามารถทางการพูดไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าสอดคล้อง

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง

แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์แล้วเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526: 89) ขึ้นไป ได้จำนวน 35 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 – 1.0

5. นำแบบวัดความสามารถทางการพูดที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยทำการสังเกต และบันทึกการสังเกตแบบวัดความสามารถทางการพูด เพื่อศึกษาความชัดเจน และหาคุณภาพของแบบวัดความสามารถทางการพูด

6. นำแบบวัดความสามารถทางการพูดที่ผ่านการทดลองใช้ มาตรวจให้คะแนนตามกฎเกณฑ์การให้คะแนน

7. วิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยหาค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆ ที่เหลือ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไปได้จำนวน 35 ข้อ

8. นำแบบวัดที่คัดเลือกไว้ในข้อ 7 มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าเท่ากับ .875 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูงเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิจัยได้

9. จัดทำเป็นแบบวัดความสามารถทางการพูดฉบับสมบูรณ์ และจัดทำคู่มือแบบวัดความสามารถทางการพูด

10. จัดทำเกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

10.1 แบบวัดพัฒนาการด้านการพูดคำศัพท์จำนวน 15 ข้อๆ ละ 3 คะแนน คะแนนเต็ม 45 คะแนน เกณฑ์ประเมินระดับพัฒนาการด้านการพูดคำศัพท์

31 – 45 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดคำศัพท์ อยู่ในระดับ ดี

16 – 30 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดคำศัพท์ อยู่ในระดับ ปานกลาง

0 – 15 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดคำศัพท์ อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

10.2 แบบวัดพัฒนาการด้านการพูดเป็นประโยคจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน คะแนนเต็ม 30 คะแนน เกณฑ์ประเมินระดับพัฒนาการด้านการพูดเป็นประโยค

21 – 30 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดเป็นประโยคอยู่ในระดับ ดี

11 – 20 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดเป็นประโยค อยู่ในระดับ ปานกลาง

0 – 10 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดเป็นประโยค อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

10.3 แบบวัดพัฒนาการด้านการพูดเป็นเรื่องราวจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน คะแนนเต็ม 30 คะแนน เกณฑ์ประเมินระดับพัฒนาการด้านการพูดเป็นเรื่องราว

21 – 30 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดเป็นเรื่องราวอยู่ในระดับ ดี

11 – 20 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดเป็นเรื่องราวอยู่ในระดับ ปานกลาง

0 – 10 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดเป็นเรื่องราวอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

10.4 แบบวัดรวมพัฒนาการด้านการพูดทุกด้าน คะแนนเต็ม 105 คะแนน เกณฑ์ประเมินระดับรวมพัฒนาการด้านการพูดทุกด้าน

72 – 105 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดเป็นเรื่องราวอยู่ในระดับ ดี

36 – 71 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดเป็นเรื่องราวอยู่ในระดับ ปานกลาง

0 – 35 คะแนน มีพัฒนาการด้านการพูดเป็นเรื่องราวอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบ One-Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 249) ตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลองแบบ One - Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	Pre -test	Treatment	Post-test
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการศึกษาค้นคว้า

- T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน
 X หมายถึง การจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น
 T₂ หมายถึง การทดสอบหลังเรียน

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ดังนี้

1. ขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนในการทำวิจัย
2. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายมา 1 ห้องเรียน จาก 2 ห้องเรียน
3. สุ่มนักเรียนจำนวน 20 คน จาก 34 คน มาเป็นกลุ่มทดลอง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย
3. นักเรียน 20 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น
4. ผู้วิจัยทำการดำเนินการทดลอง โดยเล่นิทานสัปดาห์ละ 1 เรื่อง ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วันๆ ละ 30 – 45 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยใช้ช่วงกิจกรรมก่อนกลับบ้านเวลา 13.30 – 14.15 น.
5. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กในกลุ่มตัวอย่าง และจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ภายในสถานที่ ที่ทำการทดลองให้เหมาะสม เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
6. ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถทางการพูดมาวัดก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง
7. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบหุ่น ในช่วงกิจกรรม ก่อนกลับบ้าน ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วันๆ ละ 30 – 45 นาที ในช่วงเวลา 13.30 – 14.15 น. ดังปรากฏใน ตาราง 3

ตาราง 3 กำหนดการทดลอง

สัปดาห์ที่	วันที่ทำการทดลอง	ชื่อเรื่อง	สื่อที่ใช้ประกอบการเล่านิทาน
1	จันทร์ อังคาร พุธ	มีมีลูกแมวเห็นแก่ตัว	หุ่นจากถ้วยกระดาษ หุ่นจากไม้ไอศกรีม หุ่นจากถุงกระดาษ
2	จันทร์ อังคาร พุธ	เมืองของเล่น	หุ่นจากไม้ไอศกรีม หุ่นจากถุงกระดาษ หุ่นจากถ้วยกระดาษ
3	จันทร์ อังคาร พุธ	มั่งคุดยักษ์	หุ่นจากถุงกระดาษ หุ่นจากถ้วยกระดาษ หุ่นจากไม้ไอศกรีม
4	จันทร์ อังคาร พุธ	ยายจำหึงขราผู้ใจดี	หุ่นจากถ้วยกระดาษ หุ่นจากไม้ไอศกรีม หุ่นจากถุงกระดาษ
5	จันทร์ อังคาร พุธ	จ๊ะเอ๋ ! ตะขาบอยู่ไหน	หุ่นจากไม้ไอศกรีม หุ่นจากถุงกระดาษ หุ่นจากถ้วยกระดาษ
6	จันทร์ อังคาร พุธ	พ่อไก่หงอนแดง	หุ่นจากถุงกระดาษ หุ่นจากถ้วยกระดาษ หุ่นจากไม้ไอศกรีม
7	จันทร์ อังคาร พุธ	ถ้วยฟูชอบไปโรงเรียน	หุ่นจากถ้วยกระดาษ หุ่นจากไม้ไอศกรีม หุ่นจากถุงกระดาษ
8	จันทร์ อังคาร พุธ	จิงโจ้น้อยติดแม่	หุ่นจากไม้ไอศกรีม หุ่นจากถุงกระดาษ หุ่นจากถ้วยกระดาษ

8. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองจนครบ 8 สัปดาห์ จากนั้นทำการวัดความสามารถทางการพูด (Post-test) หลังการทดลอง ซึ่งใช้แบบวัดชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบครั้งก่อนการทดลอง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

9. นำข้อมูลที่ได้จากการวัดความสามารถทางการพูด ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือและข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความสามารถทางการพูด โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2526: 89) โดยคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบวัดกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดรายข้อ โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนข้ออื่นๆ ที่เหลือจากสูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2526: 258) ดังนี้

$$r_{item-total} = \frac{n \sum it - (\sum i)(\sum t)}{\sqrt{[n \sum i^2 - (\sum i)^2][n \sum t^2 - (\sum t)^2]}}$$

เมื่อ $r_{item-total}$ แทน ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
 I แทน คะแนนรายข้อ
 t แทน คะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือ

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถทางการพูด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbach's Alpha) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2521: 291) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบวัด
 k แทน จำนวนข้อของแบบวัดทั้งหมด
 S_i แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดรายข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบวัดทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดความสามารถทางการพูด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่นโดยใช้สถิติ t – test แบบ Dependent Sample (บุญเชิด วิทยุอนันตพงษ์. 2526: 99) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน t – distribution
	D	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนน
	\bar{D}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่าง
	$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนด อักษรสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนข้อของแบบวัดความสามารถทางการพูดทั้งหมด
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S_D	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
\bar{D}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่าง
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
P	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดความสามารถทางการพูด
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางการพูด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบวัดความสามารถทางการพูด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น มาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ดังแสดง ในตาราง 4 แปลความหมายได้ ดังนี้

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางการพูด ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น

ความสามารถทางการพูด	ก่อน			หลัง			สูงขึ้น
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	
1. ด้านการรู้คำศัพท์	38.80	4.17	ดี	42.95	1.73	ดี	4.15
2. ด้านการพูดเป็นประโยค	26.25	5.56	ดี	29.70	0.57	ดี	3.45
3. ด้านการพูดเป็นเรื่องราว	12.80	3.39	ปานกลาง	21.60	3.43	ดี	8.80
รวมทุกด้าน	77.85	4.50	ดี	94.25	2.05	ดี	16.40

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น มีความสามารถทางการพูดสูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการรู้คำศัพท์ ก่อนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น ความสามารถทางด้าน การรู้คำศัพท์ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.80 อยู่ในระดับดี หลังได้รับการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 42.95 อยู่ในระดับดี และมีค่าเฉลี่ยด้านการรู้คำศัพท์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม เท่ากับ 4.15

2. ด้านการพูดเป็นประโยค ก่อนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น ความสามารถ ทางด้านการพูดเป็นประโยคของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.25 อยู่ในระดับดี หลังได้รับการจัด กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29.70 อยู่ในระดับดี และมีค่าเฉลี่ยด้านการพูดเป็นประโยคสูงกว่าก่อน การจัดกิจกรรมเท่ากับ 3.45

3. ด้านการพูดเป็นเรื่องราว ก่อนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น ความสามารถ ทางด้านการพูดเป็นเรื่องราวของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.80 อยู่ในระดับปานกลาง หลังได้รับ การจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.60 อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยด้านการพูดเป็นเรื่องราว สูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรมเท่ากับ 8.80

สรุป แสดงว่า การจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น ทำให้นักเรียนมีความสามารถทางการพูด สูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน โดยมีความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงขึ้นมากที่สุด คือสูงขึ้น 8.80 รองลงมา คือ ด้านการรู้คำศัพท์สูงขึ้น 4.15 และด้านการพูดเป็นประโยคสูงขึ้นน้อยที่สุด คือ สูงขึ้นเพียง 3.45

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถทางการพูด

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบวัดความสามารถทางการพูด มา วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความแตกต่างโดยใช้ t- test ทดสอบค่าระดับ นัยสำคัญทางสถิติของความสามารถทางการพูด ดังตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการพูดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น

ความสามารถทางการพูด	ก่อน		หลัง		\bar{D}	$S_{\bar{D}}$	t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD				
1. ด้านการรู้คำศัพท์	38.80	4.17	42.95	1.73	-4.15	3.39	-5.47***	.00
2. ด้านการพูดเป็นประโยค	26.25	5.56	29.70	0.57	-3.45	5.40	-2.85**	.01
3. ด้านการพูดเป็นเรื่องราว	12.80	3.39	21.60	3.43	-8.80	3.01	-13.03***	.00
รวมทุกด้าน	77.85	4.50	94.25	2.05	-16.40	4.70	19.45***	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01, *** ที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 ปรากฏว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการพูดรวมทุกด้าน มีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 16.40 ซึ่งสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และความสามารถทางการพูดรายด้านทุกด้านก็สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความสามารถด้านการรู้คำศัพท์ ก่อนการจัดกิจกรรม ความสามารถด้านการรู้คำศัพท์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.80 หลังการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.95 มีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 แสดงว่า หลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น นักเรียนมีความสามารถด้านการรู้คำศัพท์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. ความสามารถด้านการพูดเป็นประโยค ก่อนการจัดกิจกรรม ความสามารถด้านการพูดเป็นประโยคมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.25 หลังการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29.70 มีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 แสดงว่า หลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น นักเรียนมีความสามารถด้านการพูดเป็นประโยค สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราว ก่อนการจัดกิจกรรม ความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.80 หลังการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.60 มีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 8.80 แสดงว่า หลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น นักเรียนมีความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราว สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเดียว ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทาน ประกอบหุ่น ซึ่งลำดับขั้นตอนการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป มีดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่เป็นผล มาจากการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบหุ่น ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เล่นิทานประกอบหุ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เล่นิทานประกอบหุ่น

สมมุติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบหุ่น มีความสามารถทางการพูดสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสวัสดิศึกษา สังกัด สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสวัสดิศึกษา สังกัด สำนักงานเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 1 ห้องเรียน จากจำนวน 2 ห้องเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่นหันทานประกอบหุ่น
2. แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) มีค่าเท่ากับ 0.87

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ดังนี้

1. ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ก่อนดำเนินการทดลอง (Pre-test) โดยใช้แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ดำเนินการทดลอง โดยกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นหันทานประกอบหุ่น ในช่วงกิจกรรมก่อนกลับบ้าน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วันๆ ละ 30 – 45 นาที ระยะเวลา 13:30 น. ถึง 14:15 น. ในวันจันทร์ อังคาร และพุธ รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง
3. หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ฉบับเดียวกันกับแบบวัดที่ใช้ก่อนการทดลอง แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. นำคะแนนที่ได้จากการวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนที่ได้จากการวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง มาหาค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้วิธีการทางสถิติ t – test for Dependent Sample

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นหันทานประกอบหุ่น ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นหันทานประกอบหุ่น มีความสามารถด้านความรู้คำศัพท์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่า $\bar{X} = 42.95$ คะแนน ซึ่งก่อนการทดลอง มีค่า $\bar{X} = 38.80$ คะแนน ในด้านการพูดเป็นประโยคสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่า $\bar{X} = 29.70$ คะแนน ก่อนการทดลอง มีค่า $\bar{X} = 26.25$ คะแนน ส่วนด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่า $\bar{X} = 21.60$ คะแนน ก่อนการทดลอง มีค่า $\bar{X} = 12.80$ คะแนน จากค่าคะแนน \bar{X} ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นหันทานประกอบหุ่น จะเห็นได้ว่า ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นทุกด้าน จึงส่งผลให้ ความสามารถด้านความรู้คำศัพท์กับความสามารถ

ด้านการพูดเป็นเรื่องราวโดยรวม สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนความสามารถด้านการพูดเป็นประโยคโดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความสามารถทางการพูดและเปรียบเทียบความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น มีความสามารถทางการพูดโดยรวมสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น มีความสามารถด้านการพูดสูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า กิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีการพูดเลียนแบบบทสนทนาของตัวละครตามเนื้อเรื่อง และมีการสอดแทรกคำถามจากครู เพื่อให้เด็กได้คิดและตอบคำถามตามความรู้สึกของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 11 – 12) ที่กล่าวว่า การเล่านิทานให้เด็กฟัง จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความคิด เพราะการให้เด็กได้พูดเลียนแบบบทสนทนาของตัวละคร จะช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึก ขยายความคิดของตนเองให้กระจ่าง และพัฒนาภาษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ เกริก ยूनพันธ์ (2539: 55 – 56) และ แพลน ฟอร์ คิตส์ (2547) ที่กล่าวว่า นิทานช่วยให้เด็กได้รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รวมทั้งพัฒนาทักษะการฟัง และการพูด นอกจากนั้นการที่ผู้วิจัยนำหุ่นหลายรูปแบบมาใช้เป็นสื่อประกอบการเล่านิทาน ยังช่วยให้เด็กเกิดความสนใจ และสนุกสนานกับการฟังนิทานมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เกริก ยूनพันธ์ (2539: 36 – 55) ที่กล่าวว่า การเล่านิทานโดยใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่า เช่น เล่าโดยใช้หุ่นหุ่นนิ้วมือ จะช่วยทำให้การเล่าสนุกสนานยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับ บุปผา เรืองรอง (2551: ออนไลน์) กล่าวว่า การเล่านิทานประกอบสื่อ จะช่วยให้เด็กสนใจ เข้าใจเรื่องราวของนิทานได้ดี เมื่อพิจารณาความสามารถทางการพูดเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความสามารถด้านการรู้คำศัพท์ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น มีความสามารถด้านการรู้คำศัพท์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ก่อนการจัดกิจกรรม เด็กส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้จักคำศัพท์ใหม่ๆ คำบางคำเด็กยังไม่เคยได้ยิน เด็กจึงเชื่อมโยงภาพที่ตนเห็นกับประสบการณ์เดิม แล้วตอบตามความเข้าใจของตนเอง มีถูกบ้างผิดบ้าง ส่วนเด็กที่ตอบถูกหมดทั้งสามภาพนั้นมีจำนวนน้อย แต่เมื่อผู้วิจัยได้ทำการทดลอง นำหุ่นมาใช้ประกอบการเล่านิทาน พบว่า เด็กให้ความสนใจ และมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น มีความมั่นใจในการตอบคำถามมากขึ้น สามารถจดจำคำศัพท์ใหม่ๆ และนำไปใช้ได้ถูกต้อง จึงส่งผลให้หลังการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยด้านการรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีศนา สิริอาษา (2537: 91 – 96) ที่กล่าวว่า การจะช่วยให้เด็กมีความสามารถในการพูด คือ การพูดคุยกับเด็กบ่อยๆ คำพูดต่างๆ ของเด็ก มักเป็นคำที่ได้รับมาจากผู้ใกล้ชิด หลังจากนั้นเด็กจึงเริ่มเรียนรู้คำต่างๆ เอง ดังนั้นการพูดของครูซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กอยู่จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เช่น การสอนให้เด็กรู้จักความหมายของคำ การสอนคำจากท่าทางการสอนโดยการอ่านนิทานให้ฟัง และการหัดให้เด็กได้ตอบคำถาม เป็นต้น นอกจากนั้นในงานวิจัยของ

ไพน์ และคณะ (Pine, Lieven; & Roland. 1997: 807 – 819) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบที่แตกต่างกัน ในขั้นตอนการใช้คำเดี่ยวที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำพูดของแม่ และการผสมคำของเด็ก (Stylistic Variation at the “Single Word “ Stage : Relation between Maternal Speech Characteristic and Children’s Vocabulary Composition and Usage) พบว่า การใช้คำของเด็กแตกต่างกันไปตาม การใช้คำพูดของแม่ วิธีการพูดของแม่ มีอิทธิพลต่อพัฒนาการการใช้คำพูดของลูกโดยตรง คือ แม่ที่พยายามอธิบายความหมายคำศัพท์ จะสามารถถ่ายทอดคำพูดใหม่ๆ ให้ลูกได้มากกว่าแม่ที่พูดโดยวิธีการออกคำสั่ง และแม่ที่พูดเก่งๆ จะทำให้เด็กเรียนรู้คำต่างๆ เช่น คำอุทานคำสั้นๆ ได้เป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่าแม่ที่ไม่ค่อยพูด และงานวิจัยของ แอลลิส และบรูสเตอร์ (Ellis; & Brewster. 1991: 1 – 2) ยังพบว่า ในนิทานแต่ละเรื่อง มักจะมีคำ และโครงสร้างประโยคซ้ำไปซ้ำมา ช่วยให้เด็กจดจำทุกรายละเอียดได้ การที่ครูแนะนำคำศัพท์ หรือทบทวนคำศัพท์จากนิทาน เด็กจะได้เรียนรู้โครงสร้างภาษา ซึ่งช่วยให้เด็กได้จดจำ และเทียบเคียงบริบท โดยใช้ความคิดแล้วค่อยๆ นำไปสู่คำพูดของเด็กเอง

2. ความสามารถด้านการพูดเป็นประโยค เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น มีความสามารถด้านการพูดเป็นประโยคสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้ เพราะขณะจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น เด็กได้พูดบทสนทนาของตัวเองตามครู ทำให้เด็กสามารถจับใจความและพูดเป็นประโยคได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้เด็กยังมีความกระตือรือร้นที่จะตอบคำถามของครู หากเด็กคนใดตอบสั้นๆ ยังไม่ชัดเจน ครูก็จะช่วยแก้ไขให้ถูกต้อง สำหรับเด็กคนใดที่ไม่กล้าตอบ การได้รับกำลังใจจากเพื่อน ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการตอบคำถาม และเรียบเรียงคำพูดให้เป็นประโยคได้อย่างถูกต้องชัดเจนมากขึ้น จึงส่งผลให้หลังการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยด้านการพูดเป็นประโยคเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาวดี ศรีวรรณ (2542: 63 – 64) ที่กล่าวว่า การฝึกพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะด้านภาษาได้อย่างดี ช่วยให้เด็กสามารถพูดได้ถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็กๆ มักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า “ผมเปล่าทำ” ต้องแก้เป็น “ผมไม่ได้ทำครับ” หรือ “หนูไม่ได้ทำค่ะ”

3. ความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราว เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น มีความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ก่อนการจัดกิจกรรม เด็กมีความเขินอาย ไม่ค่อยกล้าพูด กลัวตอบผิด หรือตอบเป็นเพียงประโยคสั้นๆ แต่ไม่เก็บรายละเอียด ไม่สามารถลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อเด็กได้รับการกระตุ้นจากครู ด้วยการป้อนคำถาม ได้รับกำลังใจจากเพื่อน ในการช่วยกันคิดแก้ไขปัญหาตามเนื้อเรื่องของนิทานที่ได้ฟัง จึงส่งผลให้หลังการจัดกิจกรรม เด็กมีความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงขึ้นมาก เพราะขณะจัดกิจกรรม เด็กได้พูดบทสนทนาของตัวเองตามเนื้อเรื่องที่ครูเล่า ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน เด็กจึงมีความมั่นใจในการตอบคำถามมากขึ้น สามารถเก็บรายละเอียดจากภาพได้มากขึ้น และเรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การที่ผู้วิจัยเล่านิทานไม่จบเรื่อง ยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้จินตนาการเรื่องราวต่อไป และเป็นการกระตุ้นให้เด็กรู้จักคิด และพูดออกมาเป็นเรื่องราวได้เอง หลังเล่านิทานจบ แต่ละกลุ่มจะส่งตัวแทนออกมาพูดสรุปเรื่องราวให้เพื่อนๆ ในห้องฟัง โดยมีครูช่วยเสริมและให้การสนับสนุน จึงส่งผลให้หลังการทดลองเด็กมีความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราวสูงขึ้น และ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยังใช้วิธีการเล่านิทานไม่จบเรื่อง เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการว่าตอนต่อไปของนิทานจะเป็นอย่างไร และเป็นการกระตุ้นให้เด็กรู้จักคิดและพูดออกมาเป็นเรื่องราวได้ ซึ่งสอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521: 81) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดประสบการณ์เล่าเรื่อง มีความสำคัญ เพราะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา รวมทั้งการคิดและจินตนาการของเด็กด้วย

ดังนั้นเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่น จึงมีความสามารถทางการพูดสูงขึ้น เพราะกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่น เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีการพูดเลียนแบบบทสนทนาของตัวละครตามเนื้อเรื่อง ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีความสามารถทางการพูดสูงขึ้น สอดคล้องกับเพียเจต์ (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 39; อ้างอิงจาก Piaget. 1896 – 1982) ที่กล่าวว่าเด็กช่วงอายุ 2 – 6 ปี ถือเอาตนเองเป็นสำคัญ (Egocentric) และเรียนรู้จากการกระทำกับสื่อวัสดุด้วยตนเอง เมื่อมีการเรียนรู้จากการกระทำกับสื่อด้วยตนเอง มีการเลียนแบบการพูดบทสนทนาจากตัวละคร การเลียนเสียงสัตว์ เสียงคนแก่ ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการพูดดีขึ้น ดังนั้นหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น ความสามารถทางการพูดของเด็กจึงสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งความสามารถทางการพูดดังที่กล่าวมานี้ สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น มีความสามารถทางการพูดสูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า กิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกความสามารถทางการพูด ทั้งทางด้านการรู้คำศัพท์ใหม่ๆ จากนิทาน การพูดเป็นประโยค และการพูดเป็นเรื่องราวเลียนแบบตัวละครในเรื่อง โดยใช้หุ่นเป็นตัวละครประกอบการเล่าเรื่อง เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและอยากพูด หลังเสร็จกิจกรรมในแต่ละครั้ง จะมีการพูดคุย ชักถาม เกี่ยวกับนิทานเรื่องที่เด็กๆ ได้ฟังและมีส่วนร่วมในการเล่า มีการทำความเข้าใจบทบาทของตัวละคร มีตัวละครทั้งที่เด็กรู้จักหรือเคยพบเห็น และที่เด็กบางคนไม่รู้จัก เด็กก็จะได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ ไปในตัวด้วย เช่น เด็กบางคนไม่รู้จักผีเสื้อ ไม่รู้จักแมลงเต่าทอง เมื่อเห็นภาพเด็กก็จะพูดโดยรวมว่าเป็นแมลง แต่บอกชนิดไม่ได้ หรือบางคนรู้จักแมลงปอ แต่ไม่รู้จักผีเสื้อ พอเห็นภาพผีเสื้อเด็กก็จะบอกว่า “แมลงปอ” เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ พัฒนา ชัชพงษ์ (2540: 15) ที่กล่าวว่า เด็กเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ตรง ซึ่งเกิดจากการที่เด็กได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษาจากเพื่อนและครู ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดที่สูงขึ้น ได้รู้จักคำศัพท์ที่แปลกใหม่มากขึ้น นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดและแสดงท่าทางประกอบตามจินตนาการของตนเอง โดยครูจะตั้งคำถามและสมมติว่า ถ้าเด็กเป็นตัวละครตัวนี้ เด็กจะอย่างไร จะพูดอะไร ก็มีสวนช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจกล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้นด้วย ทั้งยังช่วยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้ถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิด และอารมณ์จากการเล่านิทาน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ เด็กจึงได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ หลายด้าน

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการพูด ให้เด็กได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ รู้จักการแบ่งปันและรอคอย ในการใช้สื่ออุปกรณ์ร่วมกัน
2. ในระยะแรกของการจัดกิจกรรม เด็กจะยังไม่กล้าออกมาพูด หรือแสดงความคิดเห็นมากนัก เพราะเด็กยังไม่คุ้นชินกับการออกมาพูดหน้าชั้น แต่เมื่อได้รับการกระตุ้นจากครู และได้รับกำลังใจจากเพื่อนๆ เด็กก็มีความมั่นใจในตนเอง และกล้าที่จะออกมาพูดหน้าชั้นมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การวิจัยครั้งนี้เปิดโอกาสให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการพูดตามจินตนาการของตนเอง ซึ่งช่วยฝึกให้เด็กกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในขณะทำกิจกรรม ซึ่งในระหว่างทำกิจกรรมครูควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่าเรื่อง และกำหนดบทบาทของตัวละครเองว่า ถ้าเด็กเป็นตัวละครตัวนี้เขาจะอย่างไร เพื่อที่เด็กจะได้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. ในการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่นควรมีการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ ให้พร้อม และเพียงพอกับจำนวนนักเรียน
3. เมื่อเด็กออกมาเล่านิทานหรือแสดงความคิดเห็น ครูและเพื่อนๆ ควรให้การสนับสนุนและชื่นชมเด็ก เพื่อที่เด็กจะได้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสามารถทางการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนไปพร้อมๆ กัน โดยใช้หุ่นเป็นสื่อประกอบการเล่าเรื่อง ที่มีรูปแบบและสีสันน่าสนใจมาเป็นตัวเร้าให้เด็กกล้าพูด กล้าแสดงออก
2. ควรมีการจัดกิจกรรม และวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่นในหน่วยงานอื่นๆ เช่น สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร สถานศึกษาระดับชั้นปฐมวัย ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการ สถาบันรับเลี้ยงเด็ก หรือตามโรงพยาบาลเด็ก เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาและวิจัยการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีต่อตัวแปรตามอื่นๆ เช่น การแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเชื่อมั่นในตนเอง การรอคอย ความมีระเบียบวินัย ความเข้าใจตนเองและผู้อื่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 (อายุ 3 – 5 ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). *ความคิดสร้างสรรค์หลักการทฤษฎีการเรียนการสอน การประเมินผล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2546). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2546 (อายุ 3 – 5 ขวบ)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร. (2553). *พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม การแสดงประกอบการเล่านิทาน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา สุวรรณธาร. (2537). *ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นสร้างสรรค์ที่ครุมีปฏิสัมพันธ์ และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- กิ่งแก้ว อัดถาวร. (2519). *นิทานพื้นเมือง*. กรุงเทพฯ: ชัยศิริการพิมพ์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541, เมษายน). *การเล่านิทาน*. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2(2): 10 – 19.
- . (2545). *รูปแบบการสอนปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- . (2547). *การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- เกริก ยุ้นพันธ์. (2539). *การเล่านิทาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เกศินี โชติกเสถียร. (2524). *แนวการจัดโรงเรียนอนุบาล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. เอกสารอันดับ 12/2525 คุรุสภา.
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2543). *การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา.
- จาดุรงค์ อาจารย์ย์. (2522). *คู่มือสื่อการเรียนการสอนกิจกรรมละครหุ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จิตรารภรณ์ เตมียกุล. (2531). *การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัย โดยใช้รูปภาพและหุ่นมือประกอบ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา หมู่ผึ้ง. (ม.ป.ป.). *นิทานสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี.
- จิรประภา บุญยนิษฐ์; ละออ ชูติกร; และ ศรีสมบัติ เทพกาญจนา. (2551). *ภาษาพาสนุก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วีอินเตอร์พรีนซ์.

- จุฑา สุกใส. (2545). ผลการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนาการพูดของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬารัตน์ อินุพัฒน์. (2543). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ กินางค์. (2533). การศึกษาเด็ก. โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก: พิมพ์.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2538). การสัมมนาทางวิชาการเรื่องสื่อเพื่อพัฒนาเด็กไทยในวัยเรียนรู้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณภัทรสร จจรัญญ์. (2551). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐธยาน์ ยิงยงค์. (2553). ผลการเล่านิทานพื้นบ้านจังหวัดสุโขทัยประกอบภาพที่มีต่อพัฒนาการด้านการพูดของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. (2529). การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนันพร โอภาสพันธ์. (2536). การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กไทยกลางเด็กไทยเหนือ และเด็กไทยม้งที่มีอายุในช่วง 7 – 9 ปี. ปรินญาณิพนธ์ (กศ.ม.). (จิตวิทยาการพัฒนการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ทัศนีย์ อินทรบำรุง. (2539). วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้าน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์รัตน์ นันหัตถัย. (2553). การพัฒนาสื่อประกอบการเล่านิทานจากผ้ากันเปื้อนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ครุศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ถ่ายเอกสาร.
- ทศนา แคมณีนและคณะ. (2535). การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน.

- นงเยาว์ คลินิกคลาย. (2543). *ความสามารถด้านการฟังและพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ*. กรุงเทพฯ: ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงลักษณ์ งามขำ. (2551). *ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้ปริศนาคำทาย*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- นภาพร อ้นทะผลา. (2547). *ผลของกิจกรรมเล่นิทานที่มีต่อทักษะการพูดนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลราชินีบุลเขตวังทองหลางกรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2536). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- นิรมล ช่างวัฒนชัย. (2541). *เทคนิคการสอนศิลปะภาษาและวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- นรินทร์ รอดเอี่ยม. (2531). *การศึกษาพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาด้วยแบบทดสอบรูปภาพ*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนื่อน้อง สันบุญ. (2541). *ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นิทาน*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). *การวัดประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2526). *การสอนแบบอิงเกณฑ์: แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2545). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การวัดและประเมินการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุปผา เรืองรอง. (2551). *เทคนิคการเล่าิทาน*. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2553, จาก <http://www.guru.google.co.th/guru/thread?tid=0764bcd5d668881a>.
- บุษบง ดันติวงษ์. (2535). *มิติใหม่การสอนระดับปฐมวัย*. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องนวัตกรรมการสอนภาษาธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏจันทร์เกษม.
- เบญจมาศ พระธานี. (2538). *ความผิดปกติทางการพูดและภาษา*. ขอนแก่น: ภาควิชาโสต คณาสิกการังชวีทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เบญจะ คำมะสอน. (2544). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี ปรีวาที. (2551). การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและติดตามผล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปริศนา สิริอาษา. (2537). เตรียมตัวเตรียมใจก่อนไปโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุ๊คเซ็น (มหาชน).
- ปานใจ จารุณิข. (2548). พฤติกรรมทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- แปลน พอร์ คิตส์. (2551). “นิทาน” มหัศจรรย์แห่งการเรียนรู้ของเด็ก. *มูลนิธิเด็ก*. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2553, จาก <http://www.planforkids.com/homepage.php?maincat=radio>.
- พจมาน เทียนมนัส. (2539). ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบการวาดภาพ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรี วาศวิท. (2537, มกราคม – เมษายน). นิทานกับเด็ก. *วารสารคหเศรษฐศาสตร์*. 37(1): 59 – 65.
- พัชรี สวนแก้ว. (2545). การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโรงเรียนสาธิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. ศูนย์การพิมพ์ดวงกมล.
- พัฒนา ชัชพงษ์. (2540). คู่มือการจัดอนุบาลศึกษาและการประเมินผล. กรุงเทพฯ: โรงเรียนไผ่อุดมศึกษา. อัดสำเนา.
- พูลสุข สุขเสริม. (2551). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2534). เทคนิคการเล่านิทาน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2535). การเล่นเกมของเด็ก. ใน *เอกสารคำสอนวิชาปว.333*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยพายัพ. (2551). เทคนิคการเล่านิทาน. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2553, จาก <http://www.courseware.payap.ac.th/docu/th402/2%20information/b5p1.html>.
- มานิตา โทชวลิต. (2549). “นิทาน” มหัศจรรย์แห่งการเรียนรู้ของเด็ก. *มูลนิธิเด็ก*. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2553, จาก <http://childthai.org/learningroom/el03/talereport 01.html>.

- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- . (2543). *เกมและการละเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- รจนา ทรรทรานนท์. (2537). *รวมบทความทางวิชาการเรื่องปัญหาทางการพูดและวิธีการแก้ไข*.
กรุงเทพฯ: คลินิกโสตสัมผัสและการพูด ภาควิชาภาษีก โสต คอ ลาริงซ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์
รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รัตนา ศิริพานิช. (2524). *ความหมายและตัวประกอบของความพร้อมในการเรียนอ่าน*. ม.ป.พ.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พุทธศักราช 2542*. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
ศูนย์ส่งเสริมทางวิชาการ.
- . (2538). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- ลัดดา นิลละมณี. (2522). *หน่วยที่ 7 สื่อการเล่าเรื่องและนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย*. ใน *เอกสารการสอน
ชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัย เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- วงพักตร์ ภูพันธ์; และ ศรีนันทน์ ดำรงผล. (2532). *จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา*. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรรณิ์ ศิริสุนทร. (2532). *เอกสารคำสอนวิชาปร 620 การเล่านิทาน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2535). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2539). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการ เพื่อ
ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- . (2544). *ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามรูปแบบการสอนแบบโครงการ
สำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วันเนาว์ ยูเด็น. (2542). *นิทานคือชีวิต*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- วิจิตตรา วิเศษสมบัติ. (2539). *ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาการปั้น*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน : ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิเชียร เกษประทุม. (2548). *นิทานพื้นบ้าน*. กรุงเทพฯ: พ.ศ.พัฒนาพิมพ์.
- ศรียา นิยมธรรม; และ ประภัสสร นิยมธรรม. (2541). *พัฒนาการทางภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2519). *จิตวิทยาฝ่ายภาษา*. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- . (2548). *ภาษาและความคิดเรคิดด้วยภาษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ศันสนีย์ จัตราคุปต์. (2542). *สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2543). *ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดี ปัญหาการเรียนรู้ที่แก้ไขได้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2546). *คู่มือการฝึกพูดเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมคิด ชนแดง. (2540). *ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องคำรูปธรรมและการเล่าเรื่องคำรูปธรรม ประกอบการวาดภาพที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมใจ บุญอรพีภิญญา. (2539). *นิทานสำหรับคุณหนู*. วารสารการศึกษา. กรุงเทพฯ: 20(1): 9 – 10.
- สมฤดี วัจจินดา. (2540). *ผลของการเล่านิทานประกอบหุ่นมือต่อการรับรู้ความเจ็บปวด พฤติกรรม ความเจ็บปวดจากการฉีดยา และทัศนคติต่อการฉีดยาในเด็กก่อนวัยเรียนอายุ 3 – 6 ปี*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศรี ปาณะโตชะ. (2551). *ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการประดิษฐ์ หุ่นร่วมกับผู้ปกครองอาสา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ปริบูรณ์. (2542). *นิทาน ความสำคัญและประโยชน์*. สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2: 47 – 64. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2553, จาก http://www.archs.bsu.ac.th/pdf_files/b_mayjun44.pdf.
- สมาพร สามเตี้ย. (2545). *พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการเล่นเกมห ทางภาษา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สัณหพัฒน์ อรุณธารี. (2542). *กิจกรรมการเล่นพื้นเมืองของเด็กไทยสำหรับเด็กปฐมวัย*. ภูเก็ต: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- . (2542). *แนวการจัดประสบการณ์เด็กเล็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาแห่งชาติ.

- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การวัดและการประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2550). *ECD 201 การศึกษาปฐมวัย : หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต*. สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุดาวดี ไยพิมล. (2534). *ความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการพินิจทานโดยใช้หุ่นมือและการเล่าทานโดยการแสดงบทบาทสมมติประกอบ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัตสร วัชรคุปต์. (2543). *ชุดการสอนอ่านจับใจความโดยใช้นิทาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาวดี ศรีวรรณนะ. (2542). *พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยและวิธีการส่งเสริม*. นครสวรรค์: เจ.กรุ๊ป แอดเวอร์ไทซิ่ง/อินทนนท์การพิมพ์.
- สุมณฑา พรหมบุญ. (2544). *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรสโปรดักส์.
- สุมาลี เรืองศิลป์กลการ. (2537). *ผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาภาษาที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูด ของเด็กกำพร้า อายุ 3 – 4 ปี ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). ยะลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- . (2535). *ปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรชума ยุทธวงศ์. (2527). *การแสดงหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย : วรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัย*. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 8 – 15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อลิสซา เพ็ชรรัตน์. (2539). *การพัฒนาความสามารถในการจับใจความของเด็กวัยอนุบาลโดยการใช้นิทานการเล่าทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อุบล เวียงสมุทร. (2540). *ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการพูดเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่นและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Blood, R.W. (1996). *What's in a Name ? The Role of Name Writing in Children Listeracy Acquisition*. Virginia: University of Virginia.
- Bloom, L. (1978). *Reading in Language Development*. New York: John Wiley & Sons.

- Britsch, S. (1992). *The Development of 'Story' Within the Culture of Preschool*. Ann Arbor, U.S.A.: UMI.
- Carroll, J.B. (1964). *Language and Thought*. New Jersey: Prentice–Hall.
- Christie, F. (1991). *Teaching Writing in the Junior School : Establishing Some Directions'*. Australian Journal of Reading. 14(2): 145 – 150.
- Cooper, P.J.; Collins, R.; & Saxby, M. (1992). *The Power of Story*. Melbourne:
- Dale, P.S. (1987). *Language Learning Early Encyclopaedia of Education 5*.
- Davies, B. (1989). *Frogs and Snails and Feminist Tales*. Sydney: Allen & Unwin.
- Dixson, Jonson and Salt. (1977). *Journal of Personality and Social Psychology*. 24: 285.
- Ellis, Gail; & Brewster, Jean. (1991). *The Storytelling Handbook : A guide for Primary Teachers of English*. London: Penguin Group.
- Hilda, L.J. (2001). *Early Education Curriculum A Child Connection to the World*. New York: Division of International Thomson.
- Holdaway, D. (1979). *The Foundation of Literacy*. New Hamchia: Heinemann.
- Holliday, M.A.K. (1977). *Exploration Hall in the Function of Lounge*. New York: El rdvier.
- Lartz; & Mason. (1988). *Consistent Practice with Retelling Directs*. Chicago: Retrieved September, 2006, from <http://www.research.k12il.us/export/sites/default/accountweb/assessment/>
- Louise Phillips. (1999). *The Role of Story Telling in Early Literacy Development*.
- Macnado, M.J. (2003). *Early Childhood Experience in Language Art*. Canada: Thomsm–Delmar Learning.
- Malkina, Natasha. (1995, January – March). *Story Telling in Early Language Teaching*. Russia: Retrieved August 30, 2006, from <http://www.exchange.stage.gov/forum/vols/vol00/no1/P38.htm47>.
- Otto,B. (2002). *Language Development in Early Childhood*. New Jersey: Merril Prentice.
- Pine, J.M.; Liven, Elena V. M.; & Rowland, C.F. (1997, October). *Single - world Stage: Relations between Maternal Speech Characteristics and Children's Vocabulary Composition and Usage*. *Child Development*. 68(5): 807 – 819.
- Seidel Debbie. (2002). *Enhancing The Kindergarten Language Experience Using Storytelling Props*. Retrieved April 22, 2007, from <http://www.fcps.edu/DeerParkES/Teacher/>
- Simpson, T. (1988). *Characteristic of Oral Language Used by Selected four-Year Oldsin Story Retellings*. Dissertation, Ph.D. University of Missouri-Columbia.

- Suvannathat, C.; et al. (1985). *Handbook of Asian Child Development and Child Read Practices*. Bangkok: Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University Prasammit. MacMillan.
- Verdого, Dolores Ramirez; & Belmonte, Isabel Alonso. (2005). Using Digital stories to Improve Listening Comprehension with Spain Learners of English. *Language Learning & Technology*. 2007(11): 88 – 101. Retrieved April 23, 2007, from <http://www.llt.msu.edu/vol11num1/ramirez/default.html>
- Vokellen, V. Christic, J.J.; & Enz, B. (2002). *Helping Young Children Learn Language and Listeracy*. Boston: Allyn and Bacom.
- Zuljevic, Vida. (2005, January). Puppets – A Great Addition to Everyday Teaching. *Thinking Classroom*. 6(1): 37 – 44.

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น
- ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น

หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมความสามารถด้านการใช้ภาษาอย่างถูกวิธีควรเริ่มตั้งแต่วัยอนุบาล เพราะจะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้วิชาต่างๆ ต่อไปในอนาคต ความสามารถด้านการใช้ภาษาที่สำคัญอย่างหนึ่งของเด็กปฐมวัย คือ ความสามารถทางการพูด โดยเด็กอาจเรียนรู้คำศัพท์ผ่านทางนิทาน เพราะนิทาน คือ โลกแห่งจินตนาการ และเป็นสะพานที่ใช้ถ่ายทอดความรัก ความอบอุ่นจากพ่อและแม่สู่เด็ก ตลอดจนเป็นตัวกระตุ้นเร้าความสนใจใฝ่หาความรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี กิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่น เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่านิทาน ได้แสดงความคิดเห็น เกิดจินตนาการผ่านหุ่นที่ใช้ประกอบการเล่าเรื่องโดยผู้เล่าสามารถนำเอาวัสดุเหลือใช้ใกล้ๆ ตัว มาดัดแปลงสร้างสรรค์เป็นตัวละครหุ่น หรือผู้เล่าจัดหาสื่อสำเร็จมาประกอบการเล่า เกิดเป็นการเล่านิทานโดยใช้อุปกรณ์ประกอบ ซึ่งในที่นี่จะใช้หุ่นที่แตกต่างกันสามแบบเป็นสื่อประกอบการเล่า การเล่านิทานโดยมีอุปกรณ์ประกอบ จะมีทั้งน้ำเสียงของผู้เล่า ลีลา ท่าทางของผู้เล่าและหุ่นสามรูปแบบ เป็นสื่อประกอบการเล่าโดยครูมีบทบาทในการช่วยเตรียมสื่อ และจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรม โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรม

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูด ทั้งในด้านการรู้คำศัพท์ การพูดเป็นประโยคและการพูดเป็นเรื่องราว

หลักการจัดกิจกรรม

1. จัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่น ในช่วงกิจกรรมก่อนกลับบ้าน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ วันละ 30 – 45 นาที
2. เลื่อนิทานที่จะนำมาเล่า ให้มีลักษณะเหมาะสำหรับการส่งเสริมความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย โดยแต่ละเรื่องจะมีเนื้อหาใกล้เคียงกับหน่วยการเรียนรู้และเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก มีทั้งหมด 8 เรื่อง
3. ลักษณะของกิจกรรม เด็กจะมีส่วนร่วมในการฟังและเล่านิทานต่อจากครู โดยใช้สื่อที่ครูจัดเตรียมให้ประกอบการเล่า เพื่อช่วยดึงดูดความสนใจ และกระตุ้นให้เด็กอยากพูด ได้แสดงความคิดเห็นตามจินตนาการของตนเอง

วิธีดำเนินกิจกรรม

ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนการเล่านิทานประกอบหุ่น

ขั้นนำ (ประมาณ 3 – 5 นาที)

ครูนำเด็กเข้าสู่กิจกรรมโดยเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ดังนี้ การท่องคำคล้องจอง การใช้ปริศนาคำทาย และร้องเพลงเพื่อให้เด็กสงบและมีสมาธิเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่กิจกรรม

ขั้นดำเนินกิจกรรม (ประมาณ 15 – 20 นาที)

เด็กและครูร่วมกันสร้างหรือทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม ครูเล่านิทานไม่จบเรื่องประกอบหุ่น ได้แก่ หุ่นจากถ้วยกระดาษ หุ่นจากไม้ไอศกรีม และหุ่นจากถุงกระดาษในระหว่างที่เล่า ครูกระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาพูด โดยเน้นให้เด็กพูดคำศัพท์จากเนื้อเรื่อง พูดเป็นประโยค และพูดเป็นเรื่องราว จากนั้นแบ่งกลุ่มเด็กออกเป็นกลุ่มละ 5 คน และให้เด็กในแต่ละกลุ่มดำเนินกิจกรรมในกลุ่มของตนเอง โดยตกลงกันว่า ใครจะเป็นตัวละครตัวไหน แล้วออกมาพูดบทสนทนาตามครูโดยใช้สื่อที่ครูแจกให้ ประกอบการเล่า พูดคุยซักถามกันจนจบเรื่อง

ขั้นสรุป (ประมาณ 10 นาที)

แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปเรื่องราวที่ได้ฟัง โดยครูตั้งคำถามให้เด็กได้พูดคุย ซักถาม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน โดยเด็กในแต่ละกลุ่มจะสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกมาเป็นตัวแทนเล่าเรื่องในแต่ละวัน กลุ่มละคนจนครบ ครูสรุปกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตความสามารถทางการพูด 3 ด้าน คือ ด้านการรู้คำศัพท์ การพูดประโยค และการพูดเรื่องราว สังเกตการตอบคำถาม การใช้คำถาม และความสนใจในการทำกิจกรรม
2. วัดความสามารถทางการพูด โดยใช้แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น

บทบาทครู

ในการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบหุ่น ครูมีบทบาท ดังนี้

1. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบหุ่น
2. จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่จะใช้ในการเล่านิทานให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก และคอยดูแลความเรียบร้อยในระหว่างทำกิจกรรม
3. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ และคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการเท่านั้น
4. กระตุ้นให้เด็กใช้สื่ออุปกรณ์ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้
5. สังเกตพฤติกรรม ให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมทุกคน และให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน เท่าเทียมกัน

บทบาทเด็ก

ครูควรอธิบายขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมให้เด็กทราบ ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติตามข้อตกลงในการฟังนิทาน และร่วมกิจกรรมเล่านิทาน สนทนาและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน
2. เด็กเข้าร่วมกิจกรรมเล่านิทานตามกลุ่มของตนเอง โดยใช้อุปกรณ์ที่ครูแจกให้ประกอบการเล่าเด็กทุกคนมีโอกาสได้พูด ได้แสดงความคิดเห็นตามจินตนาการอย่างอิสระ
3. เมื่อใกล้หมดเวลา เด็กๆ ช่วยกันเก็บอุปกรณ์และสื่อประกอบการเล่านิทานต่างๆ เข้าที่ให้เรียบร้อย

แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1

นิทาน (เรื่อง...มีมี ลูกแมวเห็นแก่ตัว)

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทางการพูดในด้าน
 - 1.1 การรู้คำศัพท์
 - 1.2 การพูดเป็นประโยค
 - 1.3 การพูดเป็นเรื่องราว
2. เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในนิทานเรื่องที่ครูเล่า โดยใช้หุ่นเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากพูด และแสดงความคิดเห็น ต่อเติมเนื้อเรื่องตามจินตนาการ
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง และกล้าแสดงออก

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กกำลังจะเรียน โดยตั้งคำถามปลายเปิด ให้เด็กตอบ คำตอบตามความคิดเห็นของเด็ก

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. เด็กและครูร่วมกันสร้างหรือทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม
 - 1.1 ครูเล่านิทานไม่จบเรื่องให้เด็กฟัง สาธิตการใช้อุปกรณ์ แล้วให้เด็กแบ่งกลุ่มไปช่วยกันแต่งเรื่องต่อโดยใช้หุ่นที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าที่หน้าชั้น
 - 1.2 เมื่อเสร็จกิจกรรม เด็กๆ ช่วยกันเก็บสื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน เข้าที่ให้เรียบร้อย
2. ครูเล่านิทานแบบไม่จบเรื่องให้เด็กฟัง ในระหว่างที่เล่าครูกระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาพูด โดยเน้นการพูดคำศัพท์จากเนื้อเรื่อง พูดเป็นประโยค และพูดเป็นเรื่องราว จากนั้นให้เด็กแบ่งกลุ่ม ออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 5 คน ดำเนินการเล่านิทานต่อจากครู ด้วยการใช้สื่อที่ครูจัดเตรียมให้ประกอบการเล่า โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ชักถามกันจนจบตอน

นิทาน (เรื่อง... มีมีลูกแมวเห็นแก่ตัว)	สื่อที่ใช้ ประกอบการเล่าเรื่อง
ครูเริ่มเล่านิทาน ขณะที่ครูเล่า ครูหยิบตัวละครขึ้นมา โดยครูจะให้เด็กเป็นผู้พูดคำศัพท์จากภาพเหล่านั้น จากนั้นแจกอุปกรณ์ให้เด็กแต่ละกลุ่มไปตกลงในกลุ่มของตนเองว่าจะเป็นตัวละครใดแล้วส่งตัวแทนออกมาพูดบทสนทนาตามครู	หุ่นจากถ้วยกระดาษ
<p>ตอนที่ 1 มีมีเป็นลูกแมวที่เห็นแก่ตัวมาก มันเก็บของเล่นทั้งหมดไว้เล่นเอง และยังไม่ชอบแบ่งปันอาหารว่าง ให้เพื่อนๆ อีกด้วย มีมีมี ลูกบอล อยู่ลูกหนึ่ง มันหวงมาก เพื่อนๆ เคยมาขอยืมลูกบอลเล่น “ไม่มีทาง ลูกบอลของฉันนะ” มีมีพูด เพื่อนของมีมีตัวหนึ่งมีที่เล่นซ่อนหา ซึ่งเป็นที่ลับเฉพาะ จึงว่าจะชวนมีมีไปเล่นซ่อนหาด้วยกัน หลังจากเล่นลูกบอลเสร็จแล้ว “ไม่ไปหรอก” มีมีพูดอีก มันไม่ต้องการแบ่งของเล่นให้ใครทั้งนั้น พวกเพื่อนๆ รู้สึกอับใจที่จะขอยืมลูกบอลของมีมี มันจึงพากันไปหาเกมเล่นสนุกๆ โดยไม่ชวนมีมีไปเล่นด้วย “มีมีเห็นแก่ตัวเกินไป” พวกเพื่อนๆ พูดแล้วเดินหนีไปปล่อยให้ มีมีอยู่ลำพังเพียงตัวเดียว มีมีจึงต้องเล่นอยู่ตัวเดียว มันเตะลูกบอลขึ้นไปบนฟ้า พลังพูดว่า “เล่นตัวเดียวก็สนุกดีออก จะเล่นยังงี้ก็ได้ เพราะเป็นลูกบอลของเราเอง”</p> <p>“วู้บ” ลูกบอลกระเด็นไปโดน เจ้ากา ตัวใหญ่สีดำ “เฮ้ ดูซิ เจ้าเล่นประสาอะไรกันนะ ขนฉันร่วงเลยนะ” เจ้ากาพูดด้วยความโกรธ เพราะลูกบอลทำให้ขนของมันร่วงหลุด มีมีตกใจกลัวมากจึงวิ่งไปหลบที่ต้นไม้ต้นหนึ่ง มันหลบอยู่ที่นั่นสักครู่ ในตอนนี้เองมีมีคิดได้ว่า ถ้ามีเพื่อนมันก็สามารถจะเล่นซ่อนหาไปด้วยได้ ว่าแต่จะหาอะไรดีนะ เด็กๆ รอติดตามตอนต่อไปนะคะ</p>	

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาของนิทานว่า มีใคร ทำอะไร ที่ไหน และผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร แล้วตั้งคำถามครุชุกชวนให้เด็กๆ ติดตามฟังนิทานในวันถัดไป

สื่อ / อุปกรณ์

หุ่นจากถ้วยกระดาษ: ประกอบด้วย ลูกแมวห้อยมีมี เพื่อนของมีมี อาหารว่าง ลูกบอล และของเล่นอื่นๆ เจ้ากาดำ

* **หมายเหตุ:** ผู้วิจัยกำหนดให้ “มีมี” ตัวละครเอกของเรื่อง เป็นหุ่นจากถ้วยกระดาษ ตลอดทั้ง 3 ตอน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการสับสนของเด็ก

การประเมินผล

สังเกตจากความสามารถทางการพูดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพูดคำศัพท์ การพูดประโยค และการพูดเป็นเรื่องราว สังเกตการตอบคำถาม การใช้คำถาม และความสนใจในการร่วมกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 2

นิทาน (เรื่อง...มีมี ลูกแมวเห็นแก่ตัว)

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทางการพูดในด้าน
 - 1.1 การรู้คำศัพท์
 - 1.2 การพูดเป็นประโยค
 - 1.3 การพูดเป็นเรื่องราว
2. เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในนิทานเรื่องที่ครูเล่า โดยใช้หุ่นเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากพูด และแสดงความคิดเห็น ต่อเติมเนื้อเรื่องตามจินตนาการ
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้าแสดงออก

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับนิทาน โดยให้ความจากตอนที่แล้วมา ตั้งคำถามทบทวนตามเนื้อเรื่อง ให้เด็กตอบคำถามตามความคิดเห็นของเด็ก

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. เด็กและครูร่วมกันสร้างหรือทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม
 - 1.1 ครูเล่านิทานไม่จบเรื่องให้เด็กฟัง สาธิตการใช้อุปกรณ์ แล้วให้เด็กแบ่งกลุ่มไปช่วยกันแต่งเรื่องต่อโดยใช้สื่อประกอบการเล่าเรื่องที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าที่หน้าชั้น
 - 1.2 เมื่อเสร็จกิจกรรม เด็กๆ ช่วยกันเก็บสื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน เข้าที่ให้เรียบร้อย
2. ครูเล่านิทานแบบไม่จบเรื่องให้เด็กฟังต่อจากเมื่อวาน ในระหว่างที่เล่าครูกระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาพูด โดยเน้นการพูดคำศัพท์จากเนื้อเรื่อง พูดเป็นประโยค และพูดเป็นเรื่องราว จากนั้นให้เด็กแบ่งกลุ่ม ออกเป็นกลุ่มละ 5 คน ดำเนินการเล่านิทานต่อจากครู ด้วยการใช้สื่อเป็นหุ่นจากไม้ไอศกรีมที่ครูจัดเตรียมให้ประกอบการเล่าเรื่อง โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ชักถามกันจนจบตอน

นิทาน (เรื่อง...มีมีลูกแมวเห็นแก่ตัว)	สื่อที่ใช้ ประกอบการเล่าเรื่อง
<p>ครูเริ่มเล่านิทาน ขณะที่ครูเล่า ครูหยิบตัวละครขึ้นมา โดยครูจะให้เด็กเป็นผู้พูดคำศัพท์จากภาพเหล่านั้น จากนั้นแจกอุปกรณ์ให้เด็กไปเล่าต่อในกลุ่มของตนเองว่าจะดำเนินเรื่องต่อไปอย่างไร ไปเจออะไร โดยยังเล่าไม่จบเรื่อง</p>	<p>หุ่นจากไม้ไอศกรีม</p>
<p>ตอนที่ 2 มีมีชอบปีนต้นไม้ แต่มันรู้สึกไม่สนุกเลย ถ้าปีนต้นไม้เล่นอยู่คนเดียว แล้วอาหารว่างล่ะ มีมีมีขนมอยู่เยอะแยะ แต่มันไม่อร่อยเลย ถ้าไม่มีเพื่อนๆ มาร่วมกินด้วย มีมีลองมองไปรอบๆ ตัว สัตว์ตัวอื่นๆ กำลังเล่นกับเพื่อนอย่างสนุกสนาน แต่มีมีต้องอยู่ลำพังเพียงคนเดียว ตอนนี้มีมีรู้สึกอยากให้เพื่อนๆ มาเล่นด้วย “พวกเขาไปไหนกันหมดนะ” เจ้าเหมียวรู้สึกแปลกใจ</p> <p>มีมีมองหาเพื่อนๆ ในป่า แต่มันก็ไม่เห็นใครเลย มีเพียงแต่กองศพมดตัวน้อยๆ เดินผ่านไปเป็นจำนวนมาก พวกมันคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน “มีเพื่อนเยอะก็ดีแบบนี้เอง” มีมีคิด มันรู้สึกประหลาดใจว่าเพื่อนๆ หายไปไหนกันหมด “บางทีพวกเขาอาจจะอยู่บนหลังคา เพลิดเพลินกับการชมวิวกว้างทัศนก็ได้” ว่าแล้วมีมีก็กระโดดขึ้นไปอยู่บนหลังคา</p>	

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาของนิทานว่า มีใคร ทำอะไร ที่ไหน และผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร แล้วตั้งคำถามให้เด็กตอบตามความคิดเห็นของเด็กเอง

สื่อ / อุปกรณ์

หุ่นจากไม้ไอศกรีม ประกอบด้วย ต้นไม้ อาหารว่าง ผงมด

* หมายเหตุ: ผู้วิจัยกำหนดให้ “มีมี” ตัวละครเอกของเรื่อง เป็นหุ่นจากถ้วยกระดาษ ตลอดทั้ง 3 ตอน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการสับสนของเด็ก

การประเมินผล

สังเกตจากความสามารถทางการพูดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการรู้คำศัพท์ การพูดประโยค และการพูดเป็นเรื่องราว สังเกตการตอบคำถาม การใช้คำถาม และความสนใจในการร่วมกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 3

นิทาน (เรื่อง...มีมี ลูกแมวเห็นแก่ตัว)

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทางการพูดในด้าน
 - 1.1 การรู้คำศัพท์
 - 1.2 การพูดเป็นประโยค
 - 1.3 การพูดเป็นเรื่องราว
2. เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในนิทานเรื่องที่ครูเล่า โดยใช้หุ่นเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากพูด และแสดงความคิดเห็น ต่อเติมเนื้อเรื่องตามจินตนาการ
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้าแสดงออก

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับนิทาน โดยทำความเข้าใจจากตอนที่แล้วมา ตั้งคำถามทบทวนตามเนื้อเรื่อง ให้เด็กตอบคำถามตามความคิดเห็นของเด็ก

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. เด็กและครูร่วมกันสร้างหรือทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม
 - 1.1 ครูเล่านิทานไม่จบเรื่องให้เด็กฟัง สาธิตการใช้อุปกรณ์ แล้วให้เด็กแบ่งกลุ่มไปช่วยกันแต่งเรื่องต่อโดยใช้อุปกรณ์ประกอบสื่อ ที่ครูจัดเตรียมให้ จากนั้นให้เด็กแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องที่หน้าชั้น
 - 1.2 เมื่อเสร็จกิจกรรม เด็กๆ ช่วยกันเก็บสื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่านิทาน เข้าที่ให้เรียบร้อย
2. ครูเล่านิทานแบบไม่จบเรื่องให้เด็กฟัง ในระหว่างที่เล่าครูกระตุ้นให้เด็กใช้ภาษาพูด โดยเน้นการพูดคำศัพท์จากเนื้อเรื่อง พูดเป็นประโยค และพูดเป็นเรื่องราว จากนั้นให้เด็กแบ่งกลุ่ม ออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 5 คน ดำเนินการเล่านิทานต่อจากครู ด้วยการใช้อุปกรณ์ที่ครูจัดเตรียมให้ประกอบการเล่าเรื่อง โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ชักถามกันจนจบตอน

นิทาน (เรื่อง...มีลูกแมวเห็นแก่ตัว)	สื่อที่ใช้ ประกอบการเล่าเรื่อง
ครูเริ่มเล่านิทาน ขณะที่ครูเล่า ครูหยิบตัวละครขึ้นมา โดยครูจะให้เด็กเป็นผู้พูดคำศัพท์จากภาพเหล่านั้น จากนั้นแจกอุปกรณ์ให้เด็กไปเล่าต่อในกลุ่มของตนเองว่าจะดำเนินเรื่องต่อไปอย่างไร ไปเจออะไร โดยยังเล่าไม่จบเรื่อง	หุ่นจากถุงกระดาษ
<p>ตอนที่ 3 เพื่อนๆ ของมีมีไม่ได้เล่นกันอยู่บนหลังคา แต่มีมีกลับพบฝูงแมงปอที่มีดวงตากลมโต “เธอรู้ไหมจะ ว่าเพื่อนๆ ของฉันไปอยู่ที่ไหนกันหมด” มีมีถาม “รู้สึกจะ” พวกแมงปอส่งเสียง “พวกเขาไปอยู่ที่ไหนกันหรือ” “ไปอยู่ในป่าไง” พวกแมงปอตอบ “แต่ฉันไม่เห็นมีใครอยู่ที่นั่นนี่นา” มีมีบอกเจ้าเหมียวรีบกลับไปที่บ้านเพื่อตามหาเพื่อนๆ อีกครั้ง บางทีพวกเพื่อนๆ อาจจะหลบอยู่ที่ไหนสักแห่งก็ได้ “พวกเธออยู่ที่ไหนกันนะ” มีมีร้องถาม “อย่าหลบฉันเลย ฉันเหงา อยู่ตัวเดียวแบบนี้ไม่ดีเลย ฉันอยากเล่นกับพวกเธอด้วย” (เด็กๆ เห็นใหม่จะว่าเพื่อนๆ ของมีมีไปซ่อนตัวกันอยู่ที่ไหน)</p> <p>ทันใดนั้นเองพวกเพื่อนๆ ก็กระโดดลงมาและวิ่งไปรอบๆ ตัวของมีมี มีมีรู้สึกดีใจมาก เจ้าเหมียวบอกเพื่อนๆ ว่า “ฉันเสียใจนะที่เห็นแก่ตัวกับพวกเธอ ฉันคงจะสนุกมาก ๆ เลย ถ้าได้เล่นกับพวกเธออีก” พวกเพื่อนๆ ของมีมีรู้สึกแปลกใจมาก มีมีจึงชวนเพื่อนๆ ว่า “พวกเราไปเล่นลูกบอลกันไหมจะ” พวกลูกแมวทั้งหมดพากันไปเล่นลูกบอลของมีมี พวกมันต่างกระโดดขึ้นลงตามจังหวะที่ลูกบอลกระเด็น พวกแมวน้อยพากันส่งเสียงหัวเราะอย่างสนุกสนาน มีมีแสนจะมีความสุข ตอนนี้มีมีมีเพื่อนเล่นแล้ว และมันก็ไม่เป็นลูกแมวที่เห็นแก่ตัวอีกต่อไป</p>	

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาของนิทานว่า มีใคร ทำอะไร ที่ไหน และผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร แล้วตั้งคำถามให้เด็กตอบตามความคิดเห็นของเด็กครูซักชวนให้เด็กๆ ติดตามฟังนิทานเรื่องใหม่ ในสัปดาห์ถัดไป

สื่อ / อุปกรณ์

หุ่นจากถุงกระดาษ ประกอบด้วย ภาพมีมีอยู่บนหลังคา มีมีคุยกับแมงปอ มีมีกลับเข้าไปในป่า เพื่อนของมีมีซ่อนตัว มีมีเจอเพื่อน มีมีเล่นลูกบอลกับเพื่อน

* หมายเหตุ: ผู้วิจัยกำหนดให้ “มีมี” ตัวละครเอกของเรื่อง เป็นหุ่นจากถ้วยกระดาษ ตลอดทั้ง 3 ตอน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการสับสนของเด็ก

การประเมินผล

สังเกตจากความสามารถทางการพูดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการรู้คำศัพท์ การพูดประโยค และการพูดเป็นเรื่องราว สังเกตการตอบคำถาม การใช้คำถาม และความสนใจในการร่วมกิจกรรม

-
- ภาคผนวก ข
- คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

คู่มือดำเนินการวัดความสามารถทางการพูดสำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบวัดชุดนี้ใช้เพื่อทดสอบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 1 (อายุ 4 – 5 ปี) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น

2. ในการดำเนินการวัดความสามารถทางการพูดให้มีผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คน และผู้ช่วยดำเนินการ 1 คน สำหรับดูแลอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้ารับการวัดความสามารถทางการพูด ให้ถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการ

3. แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยมีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ความสามารถด้านการรู้คำศัพท์ ความสามารถด้านการพูดเป็นประโยค และความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราว โดยผู้ดำเนินการวัดความสามารถทางการพูด จะอ่านแบบวัดความสามารถทางการพูดให้นักเรียนฟัง แล้วบันทึกการพูดของนักเรียนแต่ละคนตามเวลาที่กำหนด โดยนักเรียนจะเปิดแบบวัดความสามารถทางการพูดและดูภาพตามคำสั่งของผู้ดำเนินการ

ตอนที่ 1 ความสามารถด้านการรู้คำศัพท์ (ใช้เวลาข้อละ 1 นาที หากนักเรียนทำเสร็จก่อนผ่านไปข้อต่อไปได้เลย)

นิยาม การรู้คำศัพท์ หมายถึง ความสามารถในการสื่อภาพที่เห็น ออกมาเป็นคำพูด ที่ให้ความหมายเฉพาะ

เกณฑ์การให้คะแนนการพูด ตอนที่ 1 จำนวน 15 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน

- ตอบไม่ได้หรือตอบผิดทุกภาพ ให้ 0 คะแนน
- ตอบถูก 1 ภาพ ให้ 1 คะแนน
- ตอบถูก 2 ภาพ ให้ 2 คะแนน
- ตอบถูก 3 ภาพ ให้ 3 คะแนน

ตอนที่ 2 ความสามารถด้านการพูดเป็นประโยค จำนวน 10 ข้อ (ใช้เวลาข้อละ 1 นาที หากนักเรียนทำเสร็จก่อนผ่านไปข้อต่อไปได้เลย)

นิยาม การพูดเป็นประโยค หมายถึง การพูดเป็นข้อความ ที่ได้ความสมบูรณ์ในตอนหนึ่งๆ เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน

เกณฑ์การให้คะแนนการพูด ตอนที่ 2 จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน

- ไม่พูดหรือพูดไม่เป็นประโยค ให้ 0 คะแนน
- พูดเป็นวลีที่ไม่สอดคล้องกับภาพ ให้ 1 คะแนน
- พูดเป็นวลีที่สอดคล้องกับภาพ ให้ 2 คะแนน
- พูดเป็นประโยคที่สอดคล้องกับภาพ ให้ 3 คะแนน

ตอนที่ 3 ความสามารถด้านการพูดเป็นเรื่องราว จำนวน 10 ข้อ (ใช้เวลาข้อละไม่เกิน 2 นาที)

นิยาม การพูดเป็นเรื่องราว หมายถึง การพูดเล่าเรื่องต่อเนื่องกันไปตามลำดับเหตุการณ์

เกณฑ์การให้คะแนนการพูด ตอนที่ 3 จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน

- ไม่พูดหรือพูดโดยไม่มีเนื้อหาจากภาพเลย ให้ 0 คะแนน
- พูดเล่าเรื่องราวจากภาพได้แต่ยังเก็บรายละเอียดของภาพไม่หมดให้ 1 คะแนน
- พูดเล่าเรื่องจากภาพได้โดยเก็บรายละเอียดของภาพได้หมด ให้ 2 คะแนน
- พูดเล่าเรื่องจากภาพได้ เก็บรายละเอียดของภาพได้ และสามารถพูดสร้างเรื่องต่อเติมจากภาพได้ ให้ 3 คะแนน

วิธีดำเนินการวัดความสามารถทางการพูด

1. ผู้ดำเนินการวัดความสามารถทางการพูดเตรียมการ ดังนี้
 - 1.1 ตรวจจำแนกแบบวัดความสามารถทางการพูดให้ครบถ้วน
 - 1.2 ศึกษาแบบวัดความสามารถทางการพูด และคู่มือให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมด จนสามารถอธิบายได้ถูกต้อง
 - 1.3 จัดสถานที่สำหรับใช้ในการวัดความสามารถทางการพูดให้อยู่ในสภาพที่สะดวกสบาย จัดโต๊ะ เก้าอี้ ให้เหมาะกับผู้เข้ารับการวัดความสามารถทางการพูด
 - 1.4 เตรียมอุปกรณ์ในการวัดความสามารถทางการพูด ดังนี้
 - 1.4.1 แบบวัดความสามารถทางการพูดและคู่มือแบบวัดความสามารถทางการพูด อย่างละ 1 ชุด
 - 1.4.2 นาฬิกาที่มีความเที่ยงตรง 1 เรือน
 - 1.4.3 ปากกา หรือดินสอสำหรับจดบันทึกคำพูดของเด็กและคะแนน
 - 1.5 ผู้ดำเนินการวัดความสามารถทางการพูดต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้ผู้รับการวัดความสามารถทางการพูดไม่กังวล มีความมั่นใจ และให้ความร่วมมือในการทำแบบวัดความสามารถทางการพูดเป็นอย่างดี
 - 1.6 ผู้ดำเนินการวัดความสามารถทางการพูดแนะนำ และอธิบายการทำแบบวัดความสามารถทางการพูดให้เด็กเข้าใจอย่างชัดเจน
2. ดำเนินการวัดความสามารถทางการพูดตามขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ดำเนินการวัดความสามารถทางการพูดทีละตอน และทีละคนจนครบทุกคน
 - 2.2 ผู้ดำเนินการวัดความสามารถทางการพูดอ่านคำสั่ง ข้อละ 2 ครั้ง
 - 2.3 เมื่อเสร็จสิ้นการวัดความสามารถทางการพูด 1 ตอน ให้ผู้รับการวัดความสามารถทางการพูดพักประมาณ 5 นาที
3. เมื่อเสร็จสิ้นการวัดความสามารถทางการพูด
 - 3.1 ตรวจดูชื่อ นามสกุล ของผู้เข้ารับการวัดความสามารถทางการพูดให้ถูกต้อง
 - 3.2 ตรวจและเก็บแบบวัดความสามารถทางการพูดและคู่มือดำเนินการวัดความสามารถทางการพูดให้เรียบร้อย

แบบวัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 ด้านการรู้คำศัพท์

ข้อ 1 ภาพต่อไปนี้คือภาพอะไรบ้าง

ตอนที่ 2 ด้านการพูดเป็นประโยค

คำสั่ง ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วพูดเป็นประโยคให้สอดคล้องกับภาพ

ข้อ 1

ตอนที่ 3 ด้านการพูดเป็นเรื่องราว

คำสั่ง ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วเล่าเป็นเรื่องราวให้สอดคล้องกับภาพ
(ใครทำอะไร ที่ไหน)

ภาคผนวก ค

ภาพการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบหุ่น

ภาพการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น

ผู้วิจัยกำลังดำเนินการสอนกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่นเรื่อง “มีมี ลูกแมวเห็นแก่ตัว”

เด็กๆ ร่วมกันเล่านิทานประกอบหุ่นเรื่อง “เมืองของเล่น”

เด็ก ๆ ร่วมกันเสวนาทานประกอบหุ่น เรื่อง “ยายเจ้าหญิงชราผู้ใจดี”

ตัวแทนเด็กออกมาเสวนาทานประกอบหุ่นเรื่อง “มั่งคุดยักษ์”

ภาคผนวก

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 6 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	MR	IOC
ตอนที่ 2 ความ สามารถด้าน การพูดเป็น ประโยค	1 ภาพเด็กผู้หญิงกำลังกระโดดเชือก	+1	+1	+1	3	1
	2 ภาพเด็กผู้หญิงกำลังร้องเพลง	+1	+1	+1	3	1
	3 ภาพเด็กผู้หญิงกำลังเล่นยิมนาสติก	+1	+1	+1	3	1
	4 ภาพคุณแม่กำลังตากผ้า	+1	+1	+1	3	1
	5 ภาพคุณแม่กำลังยกน้ำหนัก	0	+1	+1	2	.67
	6 ภาพคุณแม่กำลังตื่นนอน	+1	+1	+1	3	1
	7 ภาพเด็กผู้ชายกำลังดูบ้าน	+1	+1	+1	3	1
	8 ภาพเด็กผู้ชายกำลังปลูกต้นไม้	+1	+1	+1	3	1
	9 ภาพเด็กผู้ชายกำลังกินไอศกรีม	+1	+1	+1	3	1
	10 ภาพเด็กนักเรียนชายกำลังทิ้งขยะ	+1	+1	+1	3	1

ตาราง 6 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	MR	IOC
ตอนที่ 3 ความ สามารถด้าน การพูดเป็น เรื่องราว	1. ภาพเด็กผู้ชายพาคนชรา (คุณย่า/คุณยาย) ข้ามถนนตรงทางม้าลาย	+1	+1	+1	3	1
	2. ภาพผู้ชายสองคนกำลังตีกอล์ฟ	+1	+1	+1	3	1
	3. ภาพเด็กผู้ชายผูกผ้าปิดตากำลังเล่นไล่จับกับเพื่อน	+1	+1	+1	3	1
	4. ภาพเด็กสามคนกำลังว่ายน้ำในทะเล	+1	+1	+1	3	1
	5. ภาพชานากำลังตำนา	+1	+1	+1	3	1
	6. ภาพเด็กผู้หญิงนั่งพับเพียบกราบคุณแม่	+1	+1	+1	3	1
	7. ภาพเด็กนักเรียนหญิงทำท่าตกใจที่มีคนใส่หน้ากากผีมาหลอก	+1	+1	+1	3	1
	8. ภาพแม่กับลูกสาวกำลังใส่บาตร	+1	+1	+1	3	1
	9. ภาพแม่กับลูกสาวกำลังทำความสะอาดบ้าน (แม่ดูดฝุ่น ลูกเช็ดคอมไฟ)	+1	+1	+1	3	1
	10. ภาพภาพพ่อครัวกับแม่ครัวกำลังทำอาหาร	+1	+1	+1	3	1

หมายเหตุ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล กองศิลป์
 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 คือ อาจารย์ ดร.มิ่ง เทพक्रमเมือง
 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 คือ อาจารย์เยาวนุช ทานาม

ภาคผนวก จ
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบหุ่น

อาจารย์กมลลา ลำพูน

อาจารย์ประจำ

สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร

อาจารย์สมศรี ปาณะโตชะ

อาจารย์ระดับ 7

โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

กรุงเทพมหานคร

อาจารย์กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร

อาจารย์ระดับชั้นอนุบาล 2

โรงเรียนสาธิตพัฒนา

ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภดล กองศิลป์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา

โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

กรุงเทพมหานคร

อาจารย์ ดร. มิ่ง เทพครเมือง

หัวหน้างานวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชน

โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

กรุงเทพมหานคร

อาจารย์เยาวนุช ทานาม

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวณัฐวดี ศิลากรณ์
วันเดือนปีเกิด	12 มกราคม 2526
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	437/102 ซอยปานจิตต์อุทิศ ถนนจรัญสนิทวงศ์ 35 ตำบลบางขุนศรี อำเภอบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
พ.ศ. 2548	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาการรณรงค์สำหรับเด็ก จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2556	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ